

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี
กับการสอนแบบซินดิเคต

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา

กรกฎาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาค้นคว้าอิสระทางการเรียนสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี
กับการสอนแบบซินดิเคท

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา

กรกฎาคม 2555

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี
กับการสอนแบบซินดิเคต

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
กรกฎาคม 2555

ปัทมา ชุมศรี. (2555). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท. ปริญญาโท กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา วัฒนศิริ, อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา.

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท

ประชากรเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 90 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี จำนวน 45 คน และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการสอนแบบซินดิเคท จำนวน 45 คน ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองกลุ่มละ 18 คาบ ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี มีค่าประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 81.85/83.80$ แผนการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท มีค่าประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 82.65/84.65$ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น 0.87 และแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย มีค่าความเชื่อมั่น 0.81 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test Dependent Sample และ t-test Independent Sample ในรูปของผลต่างของคะแนน (Difference Score)

ผลการวิเคราะห์พบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย
หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A STUDY ON ACADEMIC ACHIEVEMENT IN SOCIAL STUDIES AND DEMOCRATIC
PERSONALITY OF MATHAYOMSUKSA IV STUDENTS THROUGH COOPERATIVE
LEARNING STAD TECHNIQUES AND SYNDICATE TEACHING METHOD

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University

July 2012

Pattama Chumsri. (2012). *A Study on Academic Achievement in Social Studies and Democratic Personality of Mathayomsuksa IV Students Through Cooperative Learning STAD Techniques and Syndicate Teaching Method*. Master thesis, M.Ed. (Secondary Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc.Prof. Dr. Chutima Watanakhiri, Dr. Rachan Boonthima.

The purpose of research was Study on Academic Achievement in Social Studies and Democratic Personality of Mathayomsuksa IV students through Cooperative Learning STAD Techniques and Syndicate Teaching Method.

The samples used in this research were 90 of Mathayomsuksa IV students of Suratpittaya School, Suratthani Province, studied in the first semester of the 2554 academic year. They were using purposive sampling, divided in the experimental groups of 45 students. Group 1 was through by the cooperative learning STAD techniques and group 2 was through by the syndicate teaching method. Total duration of each group was 18 period. The Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design was used in this research. The instruments used in this study were lesson plan for the cooperative learning STAD techniques test with efficiency $E_1/E_2 = 81.85/83.80$, lesson plan for the syndicate teaching method test with efficiency $E_1/E_2 = 82.65/84.65$, achievement test in Social Studies test with reliability of 0.87 and A test of the Ability in Democratic Personality test with reliability of 0.81. The data were analyzed by t-test dependent sample and t-test independent sample Difference Score.

The results of this study indicated that;

1. The achievement in Social Studies of students taught by the cooperative learning STAD techniques and the syndicate teaching method were significantly difference.
2. The students taught by the cooperative learning STAD techniques. Achievement in Social Studies is higher than the previous studied were significantly difference at the .01.
3. The students taught by the syndicate teaching method. Achievement in Social Studies is higher than the previous studied were significantly difference at the .01.
4. The students taught by the cooperative learning STAD techniques and the syndicate teaching method. The difference ability in democratic personality were significantly difference.

5. The students taught by the cooperative learning STAD techniques. The ability in democratic personality is higher than the previous studied were significantly difference at the .01.

6. The students taught by the syndicate teaching method. The ability in democratic personality is higher than the previous studied were significantly difference at the .01.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี
กับการสอนแบบซินดิเคต

ของ

ปัทมา ชุมศรี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา (การสอนสังคมศึกษา)
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2555

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา วัฒนະคีรี)

(รองศาสตราจารย์ตรูเนตร อังชสวัสดิ์)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา วัฒนະคีรี)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สนอง ทองปาน)

.....

กรรมการ(อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา วัฒนาศรี ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.ราชนันท์ บุญธิมา กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาในการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.เนตร อัครสวัสดิ์ และ อาจารย์ ดร. สอน ทองปาน ที่ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อันเป็นประโยชน์ต่อการทำปริญญานิพนธ์ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กวี วรกวิน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สรณยา ศรีบางพลี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตติคุณ รุ่งเรือง อาจารย์ ดร.รมิดา เขยชุม อาจารย์ ดร. สลับศรี เจริญเวช อาจารย์ วิศิษฐ์ น้อยหืด และ อาจารย์ทองใบ ชุมศรี ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำในการสร้างและแก้ไขเครื่องมือเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบคุณ ท่านผู้อำนวยการสุชาติ หงษ์ทอง และคณะครูโรงเรียนสุราษฎร์พิทยาทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องการทำงาน และสนับสนุนให้ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าจนสำเร็จ และนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา ที่อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมืออย่างยิ่งในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการมัธยมศึกษา (การสอนสังคมศึกษา) ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะต่างๆ และให้กำลังใจด้วยดีมาโดยตลอด จนกระทั่งทำให้ปริญญานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดจากปริญญานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบความดีทั้งหมด เพื่อตอบแทนพระคุณ คุณพ่อประสิทธิ์และคุณแม่ทองใบ ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่กรุณาอบรมสั่งสอน ให้กำลังใจและแนวทางในการดำเนินชีวิต ด้วยความรักและเมตตาตลอดมา

ปัทมา ชุมศรี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	3
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	4
เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย	4
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	4
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
สมมติฐานในการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสังคมศึกษา	9
ความหมายของวิชาสังคมศึกษา	9
ความสำคัญของวิชาสังคมศึกษา	10
กระบวนการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา	11
ทักษะจำเป็นที่ควรฝึกให้นักเรียนในวิชาสังคมศึกษา	16
วิธีสอนสังคมศึกษา	17
การวัดและประเมินผลวิชาสังคมศึกษา	18
สื่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา	22
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี	22
การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning)	22
ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ	23
ขั้นตอนของการสอนแบบร่วมมือ	25
บทบาทของครู	26
บทบาทของนักเรียน	26
การสอนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค เอส ที เอ ดี	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี	31
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบซินดิเคท	33
ประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับการสอนแบบซินดิเคท	33
ความหมายของการสอนแบบซินดิเคท	34
ขั้นตอนของการสอนแบบซินดิเคท	34
บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบซินดิเคท	37
กิจกรรมของผู้เรียนในการเรียนรู้แบบซินดิเคท	37
ประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนแบบซินดิเคท	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบซินดิเคท	39
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา	40
ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา	40
องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	42
การวัดและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	44
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา	49
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพประชาธิปไตย	51
ความหมายของบุคลิกภาพประชาธิปไตย	51
บทบาทของการศึกษาในการเสริมสร้างบุคลิกภาพของประชาธิปไตย	55
บทบาทของครอบครัวในการหล่อหลอมบุคลิกภาพประชาธิปไตย	57
บทบาทของชุมชนในการหล่อหลอมบุคลิกภาพประชาธิปไตย	57
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพประชาธิปไตย	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า	
3	วิธีดำเนินการวิจัย	61
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	61
	ประชากร	61
	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	61
	เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย	62
	ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย	62
	การดำเนินการทดลอง	62
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
	ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	63
	แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี	63
	แผนการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท	64
	แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา	66
	แบบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย	67
	การวิเคราะห์ข้อมูล	68
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	69
	สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล	69
	สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ	69
	สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน	72
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	74
	การวิเคราะห์ข้อมูล	74
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75

สารบัญ (ต่อ)

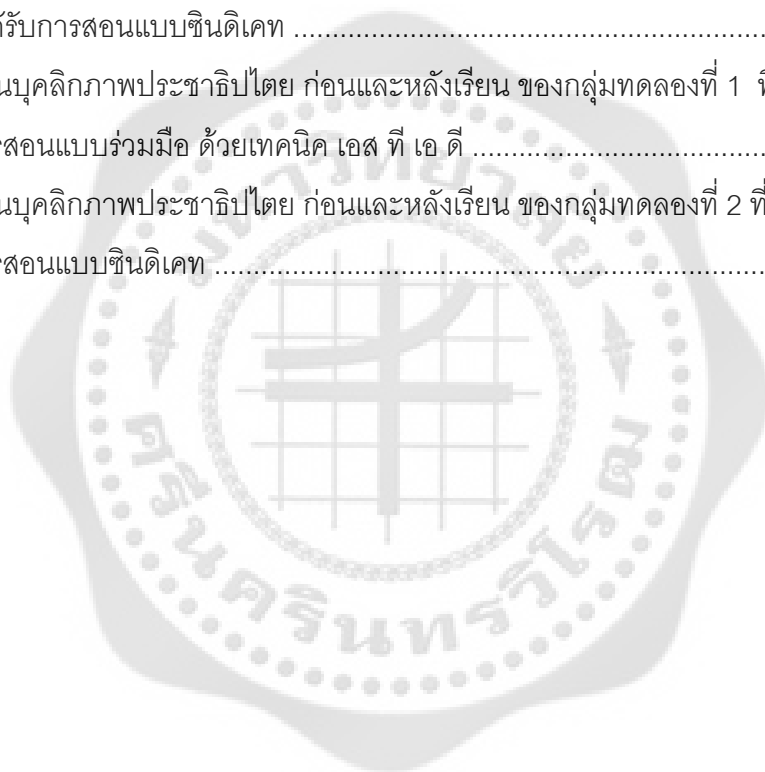
บทที่	หน้า
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 79
	ความมุ่งหมายของการวิจัย 79
	สมมติฐานในการวิจัย 79
	วิธีดำเนินการวิจัย 80
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 81
	การดำเนินการทดลอง 81
	การวิเคราะห์ข้อมูล 82
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า 82
	อภิปรายผลการวิจัย 83
	ข้อสังเกต 89
	ข้อเสนอแนะ 90
บรรณานุกรม 92
ภาคผนวก 99
	ภาคผนวก ก. 100
	ภาคผนวก ข. 103
	ภาคผนวก ค. 109
	ภาคผนวก ง. 116
	ภาคผนวก จ. 131
	ภาคผนวก ฉ. 151
ประวัติย่อผู้วิจัย 174

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง	62
2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2	75
3 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน	76
4 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียน	76
5 แสดงผลการเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2	77
6 แสดงผลการเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน	78
7 แสดงผลการเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียน	78
8 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี	104
9 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ ซินดิเคท ด้วยเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง	104
10 ผลการวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วย เทคนิค เอส ที เอ ดี	105
11 ผลการวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท ด้วย เทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง	107
12 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสังคมศึกษา จำนวน 40 ข้อ	110
13 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ ประชาธิปไตย จำนวน 40 ข้อ	112
14 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา จำนวน 40 ข้อ	114

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย จำนวน 40 ข้อ	115
16 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ก่อนและหลังเรียน ของกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี	117
17 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ก่อนและหลังเรียน ของกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท	119
18 คะแนนบุคลิกภาพประชาธิปไตย ก่อนและหลังเรียน ของกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี	121
19 คะแนนบุคลิกภาพประชาธิปไตย ก่อนและหลังเรียน ของกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท	123

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
2 สรุปการเรียนรู้แบบร่วมมือ ตามรูปแบบ STAD	30
3 แสดงลักษณะและขั้นตอนในการสอนแบบซินดิเคท	36

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาตามหมวด 1 มาตรา 6 “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีความสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัว ตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้นยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก และเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต้องเรียนตลอด 12 ปีการศึกษา เริ่มตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2542 มาตรา 22 ให้ ความสำคัญของผู้เรียนในลักษณะการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง ในการแสวงหาความรู้ แต่ครูผู้สอนบางคนยังขาดความเข้าใจวิธีการดังกล่าว จึงเกิดความสับสนในการจัด กระบวนการเรียนการสอน ดังคำกล่าวของ สุมณฑา พรหมบุตร (2545: 10) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในบ้านเรา ยังมีจุดบอดที่ผู้นำแนวคิดไปเผยแพร่ไม่เข้าใจ รับข้อมูลไม่ครบถ้วน หรือ ได้รับมารูปแบบหนึ่ง แต่คิดว่าสามารถนำไปใช้ได้กับทุกสถานการณ์ ทั้งที่การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ต้องใช้วิธีการหลากหลาย เด็กแต่ละคนมีความคิดแตกต่างกัน อันสอดคล้องกับคำกล่าวของ ไพฑูรย์ สินธุ์รัตน์ (2545: 10) ที่กล่าวว่า ครูจำนวนไม่น้อยไม่เข้าใจรูปแบบการเน้นเด็กเป็นสำคัญนั้น เป็นอย่างไร ทำให้ไม่มั่นใจว่าจะใช้วิธีสอนอย่างไร แต่เข้าใจว่าให้เด็กเรียนรู้ด้วยตัวเอง เป็นความเข้าใจ ที่คลาดเคลื่อน ทั้งที่ความสำคัญอยู่ที่ครูที่จะต้องเตรียมความพร้อม ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ก่อนกำหนดประเด็น โดยมีการทดสอบความพร้อมและการติดตามผลเป็นระยะๆ

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ครูผู้สอน ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนองความต้องการและประโยชน์ของ ผู้เรียนในวิถีชีวิตประชาธิปไตย โดยให้โอกาสผู้เรียนในการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันวางแผน ร่วมกัน ประเมินผล (วรรณ ษ์ ช่องดารากุล. 2537: 25) เป็นบทบาทหนึ่งของการเสริมสร้างบุคลิกภาพประชาธิปไตย ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีวินัย ยอมรับเสียงข้างมากในการตัดสินใจปัญหา มีทางเลือกหลายทาง มีความหลากหลายในการคิด ตัดสินใจให้มีประสิทธิภาพ คำนึงถึงส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตน โดย

ครูผู้สอนปรับบทบาทของตนเองจากผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้แนะแนวทาง กระตุ้น และแนะแนวทางให้ผู้เรียนเกิดความคิด มีรูปแบบในการเรียนที่หลากหลาย สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้อย่างแท้จริง (สปีปนนท์ เกตุทัต. 2539: 51) สิ่งเหล่านี้จะเป็นการเตรียมผู้เรียนให้สามารถอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข วิธีการสอนที่เสริมสร้างบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียนได้ดีคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง และมีความเข้าใจผู้อื่นได้อย่างดี ตลอดจนมีน้ำใจ คิดช่วยเหลือผู้อื่น

การจัดการเรียนการสอนด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จันทรา ตันติพงศานุรักษ์ (วารสารวิชาการ. 2543: 36) กล่าวว่า เป็นการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และรับผิดชอบการทำงานของตนเองเท่าๆ กับรับผิดชอบการทำงานกลุ่ม สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนการสอนของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ที่ต้องการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ การทำงานร่วมกันด้วยความสุขและสร้างสรรค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2538) และการกำหนดลักษณะสำคัญเบื้องต้นของการเรียนแบบร่วมมือของ จอห์นสัน และ จอห์นสัน (อนุสรณ์ สุชาติานนท์. 2536: 3; อ้างอิงจาก พรรณรัศมี เเงารวมสาร) คือ สมาชิกในกลุ่มมีความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกันช่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน ทำให้สมาชิกกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน โดยการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สมาชิกกลุ่มแต่ละคนมีความรับผิดชอบในตนเองต่องานที่ได้รับมอบหมายทุกคนทำงานอย่างเต็มความสามารถ อันเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้เคารพกัน ร่วมกันรับผิดชอบ

การจัดการเรียนการสอนแบบซินดิเคท เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่จัดแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มเพื่ออภิปรายในการวิเคราะห์กรณีตัวอย่างที่ครูผู้สอนนำเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่างๆ ที่เน้นสภาพปัญหาชีวิตจริงที่เกิดขึ้นในสังคมและนำมาผูกเรื่องเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนศึกษา กรณีตัวอย่างจึงเหมาะสมกับผู้เรียนในการที่มองเห็นความถูกต้องหรือไม่ถูกต้องในสิ่งนั้น โดยให้ผู้เรียนมีความรู้สึกเห็นจริงกับเรื่องจนคิดว่า เป็นปัญหาของตนเอง มีการอภิปราย ร่วมกันแก้ปัญหา ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ได้อย่างมีหลักการและเหตุผล ก่อให้เกิดความมุ่งมั่นอดทนในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อความสำเร็จของงาน (วันเพ็ญ วรรณโกมล. 2544: 58 – 60) และการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท ด้วยเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างนี้ ช่วยให้ผู้เรียนยอมรับซึ่งกันและกันในแนวคิดและเกิดความร่วมมือเมื่อทำกิจกรรมกลุ่ม ตลอดจนรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น สร้างให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเองและมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยอีกด้วย

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงสนใจนำการสอนทั้งสองแบบมาประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนเพื่อศึกษาว่า ผู้เรียนที่เรียนหลักสูตร

ทางพระพุทธศาสนา ด้วยการสอนสอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี (STAD) และผู้เรียนที่เรียนโดยการสอนแบบแบบซินดิเคท มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร และนำผลการวิจัยไปปรับปรุงการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี ก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท ก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เพื่อศึกษาบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท
5. เพื่อศึกษาบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี ก่อนเรียนและหลังเรียน
6. เพื่อศึกษาบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท ก่อนเรียนและหลังเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท เพื่อจะได้นำผลการศึกษานี้ ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนสุราษฎร์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 10 ห้องเรียน รวมนักเรียน 450 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนสุราษฎร์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 11 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากจำนวน 10 ห้องเรียน โดยสุ่มมาจำนวน 2 ห้องเรียนด้วยวิธีการจับฉลาก มีนักเรียนห้องละ 45 คน รวมทั้งสิ้น 90 คน แล้วสุ่มอีกครั้งเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ดังนี้

กลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 45 คน ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี

กลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 45 คน ได้รับการสอนแบบซินดิเคท

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส.1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) ผู้วิจัยได้กำหนดเรื่องที่ใช้การทดลองคือ เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองสอนด้วยตนเอง จำนวน 2 ห้องเรียน ระยะเวลาในการทดลอง จำนวน 18 คาบๆ บลละ 55 นาที

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. การสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี
2. การสอนแบบซินดิเคท

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา
2. บุคลิกภาพประชาธิปไตย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้นักเรียนได้เรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถในระดับต่างกัน คือ ความสามารถสูง ปานกลาง ต่ำ โดยจัดนักเรียนเป็นกลุ่ม 1 : 2 : 1 มีการกำหนดบทบาทของกลุ่มและการหมุนเวียนบทบาทหน้าที่ รวมทั้งการตั้งจุดมุ่งหมายของการเรียน

ด้านวิชาการ และพฤติกรรมที่คาดหวังจากการทำงานกลุ่มของนักเรียน จะร่วมกันศึกษาค้นคว้าในประเด็นต่างๆ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รับผิดชอบการทำงานของตนเองเท่าๆ กัน รับผิดชอบการทำงานของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม มีการฝึกทักษะในการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรม ดังนี้

1.1 **ขั้นเตรียม** เป็นขั้นตอนที่ครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้แบบร่วมกันและจัดเป็นกลุ่มย่อยๆ ประมาณกลุ่มละ 4 คน ครูแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่ม บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกของกลุ่ม แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียน และทำกิจกรรมร่วมกัน พร้อมทั้งการฝึกฝนทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม

1.2 **ขั้นสอน** ครูนำเข้าสู่บทเรียน โยนการสร้างความสนใจของนักเรียนด้วยวิธีการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา เช่น การใช้รูปภาพ การดูวีดิทัศน์ สไลด์ เพื่อให้ให้นักเรียนสนใจเรื่องที่จะศึกษาแนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายใบงานให้แก่นักเรียนแต่ละกลุ่ม

1.3 **ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม** นักเรียนร่วมกันทำงานในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคน มีบทบาท และหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่ม จะได้ร่วมกันรับผิดชอบผลงานของกลุ่ม

1.4 **ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ** ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่า นักเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนครบถ้วนแล้วหรือยัง พร้อมกับตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคลในบางกรณีที่นักเรียนอาจต้องซ่อมเสริมส่วนที่ยังขาดตกบกพร่อง

1.5 **ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานของกลุ่ม** ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ยังนักเรียนยังไม่เข้าใจครูอธิบายเพิ่มเติม ครูและนักเรียนช่วยกันเพิ่มเติม ครูและนักเรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มและพิจารณาว่า อะไรคือจุดเด่นของงาน และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

2. การสอนแบบซินดิเคท หมายถึง วิธีการสอนที่ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย 7 – 8 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีสมาชิก 5 – 6 คน เพื่อศึกษาคำกรณีตัวอย่าง โดยการนำเรื่องราวหรือสภาพปัญหาในชีวิตจริงที่เกิดขึ้นในสังคม แล้วนำมาผูกเรื่องเป็นตัวอย่างด้วยภาพการ์ตูนให้ผู้เรียนศึกษา มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 **ขั้นเตรียม** แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ 4 – 5 คน ให้นักเรียนเข้ากลุ่มตามความสมัครใจ แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการ ครูอธิบายหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มและแจกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ (เมื่อจบบทเรียนแต่ละเรื่องมีการเปลี่ยนหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มทุกครั้ง)

2.2 **ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน** ใช้ภาพ แผนภูมิ เกม และวีดิทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา นำมาสนทนาซักถาม

2.3 **ขั้นดำเนินการสอน**

2.3.1 **ขั้นมอบหมายงาน** ครูมอบหมายงานจากบัตรกำหนดงาน เพื่อให้ให้นักเรียนในกลุ่ม

ปฏิบัติงานร่วมกัน โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในกลุ่ม บัตรกำหนดงานประกอบด้วยกรณีตัวอย่าง เป็นภาพการ์ตูนและไบบางาน

2.3.2 **ขั้นวิเคราะห์ปัญหา** นักเรียนแต่ละคนศึกษาประเด็นปัญหาตามที่กำหนดในบัตร กำหนดงาน

2.3.3 **ขั้นอภิปรายปัญหา** นักเรียนอภิปรายเพื่อหาวิธีแก้ปัญหาร่วมกันในกลุ่มเพื่อสรุป เป็นแนวทางการแก้ปัญหาของแต่ละกลุ่ม

2.3.4 **ขั้นนำเสนอผลงาน** นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลการอภิปราย เป็นคำตอบของปัญหา จากกรณีตัวอย่างภาพการ์ตูน เขียนเป็นรายงานกลุ่ม ส่งตัวแทนกลุ่มรายงานหน้าชั้นเรียนที่ละกลุ่ม และ เปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นได้ซักถาม

2.3.5 **ขั้นสรุป**

2.3.5.1 ครูสรุปรายงานของแต่ละกลุ่ม และให้คำแนะนำเพิ่มเติมในประเด็นสำคัญ ที่นักเรียนไม่ได้กล่าวถึง

2.3.5.2 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายปัญหาอีกครั้ง และสรุปสาระสำคัญจากบทเรียน

2.3.6 **ขั้นวัดและประเมินผล**

2.3.6.1 สังเกตจากการทำงานกลุ่ม

2.3.6.2 การทำงานตามบัตรกำหนดงาน

2.3.6.3 การเสนอรายงานหน้าชั้น

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้จากการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐานที่ ส1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และ ปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 – ม.6) เนื้อหา หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ตามแนวคิดของ บลูม (สมบุรณ์ ชิตพงษ์. 2523: 12 – 31: อ้างอิงจาก Bloom. nd.) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นข้อสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก โดยกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัด 6 ด้าน คือ

3.1 **ความรู้ – ความจำ (Knowledge – memory)** หมายถึง ความสามารถทางสมองในการเก็บ รักษาเรื่องราวที่เป็นปรากฏการณ์ ข้อเท็จจริง ตลอดจนสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ และข้อเท็จจริงที่ เกี่ยวกับรายวิชา ส 31101 สังคมศึกษา หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่นักเรียนได้ แสดงออกโดยนักเรียนถ่ายทอดระลึกสิ่งที่ได้จดจำไว้โดยการบอก บรรยาย อธิบายหรือเขียน เกี่ยวกับ ปรากฏการณ์ข้อเท็จจริง ที่เกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาที่ตนเคยได้รับรู้

3.2 ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง ความสามารถในการบอกความหมายตลอดจน การคาดคะเนความเปลี่ยนแปลงใดๆ ของลักษณะข้อเท็จจริง ฯลฯ ที่เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา แสดงออกโดยนักเรียนอธิบายได้ถึงสภาพการณ์ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

3.3 การนำไปใช้ (Application) หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ทฤษฎี หลักการ และข้อเท็จจริง ที่นักเรียนสามารถปฏิบัติตามหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ แสดงออกโดยนักเรียนบอก หรือ ปฏิบัติการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันต่างๆ ได้บรรลุตามเป้าหมาย

3.4 การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง ความสามารถในการจำแนก เปรียบเทียบ วิเคราะห์ ให้ได้มาซึ่งส่วนที่เป็นลักษณะสำคัญ ความสัมพันธ์ และหลักการของเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา ส 31101 สังคมศึกษา หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เรียน และแสดงออกโดยนักเรียนบอก หรืออธิบายได้ ในสิ่งที่เห็นจุดใหญ่ใจความสำคัญ ความสัมพันธ์ ตลอดจนหลักการที่เกี่ยวกับเรื่องที่เรียนได้

3.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง ความเข้าใจในการประกอบส่วนย่อยๆ ให้เข้ากัน เป็นเรื่องราวได้โดยการจัดโครงสร้างใหม่ให้มีความเหมาะสม และประสิทธิภาพมากกว่าเดิมแสดงออก โดยนักเรียนคิด ประดิษฐ์วางโครงการ หรือวางแผนในการปรับปรุงสภาพการณ์ ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคมได้

3.6 การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง ความสามารถในการตัดสินตีราคา โดยคำนึงถึง เกณฑ์และเหตุผลที่เหมาะสม ตลอดจนบอกหรืออภิปราย เหตุผลประกอบการตัดสินใจใดๆ ที่เกี่ยวกับ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา แสดงออกโดยนักเรียนบอกหรืออธิบายเหตุผล การอยู่ร่วมกันในสังคมได้

4. บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึง ลักษณะนิสัยของบุคคลที่เกิดจากลักษณะ 3 ประการ คือ การเคารพซึ่งกันและกัน การแบ่งปัน การร่วมมือและประสานงานกัน มีความเชื่อมั่น ในวิธีการแห่ง ปัญญา แต่ละลักษณะมีความหมาย ดังต่อไปนี้

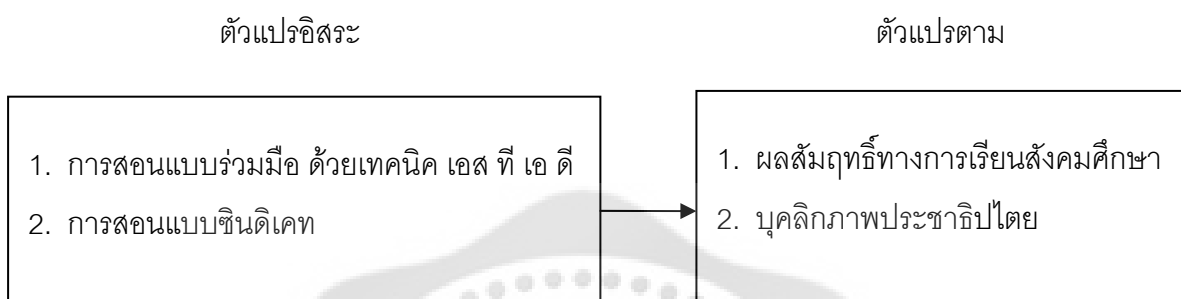
3.1 การเคารพซึ่งกันและกัน หมายถึง การเคารพในความเสมอภาคกันของมนุษย์ที่เกี่ยวกับ สิทธิเสรีภาพ ในด้านความคิดและการกระทำของตนเองและผู้อื่น

3.2 การแบ่งปัน การร่วมมือและประสานงานกัน หมายถึง การให้ความร่วมมือช่วยเหลือ แบ่งปัน ประสานงานซึ่งกันและกัน อาสารับทำงานตามความสามารถ ทำตามมติของส่วนร่วม

3.3 การมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา หมายถึง ลักษณะนิสัยอย่างหนึ่งของบุคคลที่ แสดงออกถึงความมีความละเอียดรอบคอบ มีเหตุผล และใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการทำงาน หรือ กิจกรรมใดๆ โดยประเมินจากแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยชนิดสถานการณ์ (Situation)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท ด้วยเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาแตกต่างกัน
2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
4. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างกัน
5. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
6. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อ ต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสังคมศึกษา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบซินดิเคท
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพประชาธิปไตย

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสังคมศึกษา

1.1 ความหมายของวิชาสังคมศึกษา

นักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของวิชาสังคมศึกษาไว้หลายประการ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายว่า สังคมศึกษา หมายถึง หมวดวิชาที่ประกอบด้วยวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และศีลธรรม

บุญนาค ตีวกุล (2532: 2) กล่าวว่า วิชาสังคมศึกษา คือ วิชาที่มุ่งพัฒนาบุคคลให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบเป็นเบื้องต้น เป็นวิชาที่ศึกษาความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ในเขตพื้นที่และวัฒนธรรมที่เลือกไว้ โดยศึกษาทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ช่วยพัฒนาความสามารถทางสติปัญญา สังคม และบุคลิกภาพของนักเรียน เพื่อให้มีศักยภาพในการเข้ามีส่วนร่วมต่อการตัดสินใจ และร่วมกิจกรรมต่างๆ ได้

วาริ ธิระจิตร (2534 : 2) ให้ความหมายวิชาสังคมศึกษาว่า หมายถึง วิชาหนึ่งที่สอนและเน้นในเรื่องพฤติกรรมของคนและสิ่งแวดล้อม เนื้อหาที่สอนในวิชานี้ประกอบด้วย โลก ประเทศ ประชากร สภาพแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม

เยาวภา ประคองศิลป์ (2538: 26) กล่าวว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นการนำเอาเนื้อหาจากสาขาวิชาต่างๆ ในสาขาสังคมศาสตร์มาปรับให้เหมาะสมสำหรับผู้เรียนทุกระดับ ลักษณะของวิชาสังคมศึกษา จึงเป็นการรวมหลายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวพันกันระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

เผด็จ กุลประดิษฐ์ (2540: 7) ให้ความหมายว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม การอยู่ร่วมกันของกลุ่มชน ตลอดจนการปรับตัวให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมนั้นๆ ได้อย่างมีความสุข

วิชาสังคมจึงเป็นวิชาที่ว่าด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างปกติสุข

1.2 ความสำคัญของวิชาสังคมศึกษา

วารี ธิระจิตร (2534: 3) กล่าวว่า ความสำคัญของวิชาสังคมศึกษาประการหนึ่งคือ การให้ผู้เรียนได้รู้ถึงปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้นในสภาพปัจจุบัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจสภาพความเป็นไปที่แท้จริงของสังคมนั้น ทั้งมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนรู้จักปรับตนเองให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้อง และได้เข้าใจสภาพของสังคมนั้นเป็นอย่างดี

ลาวัณย์ วิทยาอุทตพิกุล (2533: 49) ได้ให้ความสำคัญของวิชาสังคมศึกษาในกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนว่า

1. เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดเจตคติ ค่านิยมและทักษะของพลเมืองดีทางสังคมที่จะขาดเสียไม่ได้ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นวิชาที่ต้องกำหนดหรือบังคับให้นักเรียนในโรงเรียนโดยทั่วไปไม่ว่าจะในสังคมที่มีระบบการเมืองการปกครองแบบใด

2. สังคมศึกษามีบทบาทหน้าที่เบื้องต้น คือ ช่วยพัฒนานักเรียนให้เป็นพลเมืองที่ดีมีเหตุผลและใช้เหตุผล มีความเป็นมนุษย์ มีความรู้สึกหรือสัมผัสจับใจ สามารถตอบสนองต่อสังคมรอบตนได้อย่างเหมาะสม สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพในสังคมประชาธิปไตย

3. การเรียนรู้ทางสังคม เกิดขึ้นได้ในเกือบทุกสถานการณ์และสถานที่นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน วิชาสังคมศึกษา มีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ทางสังคมในลักษณะเป็นการเรียนรู้ที่เป็นระบบ

4. สังคมศึกษา มีบทบาทเป็นแกนกลางของการสัมพันธ์หลักสูตรไปสู่เป้าหมาย เพื่อความเป็นพลเมืองดีและมีคุณภาพของสังคม เพราะการเรียนรู้ทางสังคมศึกษาแทรกอยู่ในทุกวิชาในโรงเรียน การเรียนการสอน จึงต้องเป็นไปตามคุณสมบัติอันจำเป็นแก่การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และยิ่งไปกว่านั้น สังคมยังเป็นตัวเชื่อมโยงความรู้ในวิชาต่างๆ มาประยุกต์ในการดำรงชีวิตร่วมกันในกิจกรรมการเรียน ในห้องเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ ด้วย

5. สังคมศึกษา มีบทบาทพัฒนาผู้เรียนให้สามารถปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดี โดยการประยุกต์ความรู้ เจตคติ ค่านิยม และทักษะที่ได้รับในโอกาสและสถานการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสม

กิตติคุณ รุ่งเรือง (2550: 15) ได้กล่าวไว้ว่า วิชาสังคมศึกษามีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ความเป็นไปของสังคม และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข

จะเห็นได้ว่า วิชาสังคมศึกษา ต้องการให้ผู้เรียนได้รู้ถึงปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้นในสภาพปัจจุบัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจสภาพความเป็นไปที่แท้จริงของสังคมนั้น ทั้งมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนรู้จักปรับตนเอง ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้องและได้เข้าใจสภาพของสังคมนั้นเป็นอย่างดี

1.3 กระบวนการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

ในการที่ผู้เรียนจะสามารถศึกษาจนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนการสอนที่ครูผู้สอนตั้งไว้ จะต้องอยู่กับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่นำทักษะด้านต่างๆ ในวิชาสังคมศึกษาขึ้นมาจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองในที่สุด หลักเกณฑ์ในการเลือกวิธีสอน ลัดดา ศิลาน้อย (กษมาภา รัตนโกชน. 2540 : 16; อ้างอิงจาก ลัดดา ศิลาน้อย. 2534) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. วิธีการสอนควรเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน ทั้งในด้านความแตกต่างของสติปัญญาความสามารถ การแสดงออก วัย ความสนใจของนักเรียน
2. วิธีสอนจะต้องสนองจุดมุ่งหมายในหลักสูตรว่าต้องการให้นักเรียนได้ทำอะไรจากบทเรียน ตลอดจนสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในแต่ละบทเรียนด้วย
3. วิธีสอนนั้นควรก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อสภาพสังคม ทั้งทางด้านความต้องการ และสภาพแวดล้อมในสังคม
4. วิธีสอนนั้น ควรเหมาะกับบุคลิกภาพของครู ด้านความคล่องตัว ประสบการณ์ในการสอน
5. วิธีสอนนั้น ควรก่อให้เกิดแนวทางในการนำความรู้ เจตคติ ทักษะที่ได้รับการฝึกฝนไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน
6. วิธีสอนนั้นต้องมีชีวิตชีวา สนุกสนาน ไม่เป็นที่น่าเบื่อหน่ายแก่นักเรียน
7. วิธีสอนนั้นควรเหมาะสมกับเนื้อหา ที่นักเรียนจะเรียนว่าสอดคล้องกันเพียงไร
8. วิธีสอนนั้นควรเหมาะสมกับระยะเวลา สภาพห้องเรียน จำนวนนักเรียน บางครั้งวิธีสอนต้องใช้กระบวนการมากมาย เวลาย่อมไม่พอ หรือห้องเรียนเล็กเกินไป จำนวนนักเรียนมีมากเกินไป

ถนงนาถ สถาวรโธม (2534: 20) กล่าวว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีเนื้อหากว้างขวางมาก และเนื้อหาส่วนใหญ่ จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย และลึกซึ้งอย่างแท้จริง และเป็นการง่ายเข้า ถ้าครูและผู้เรียนจะได้ร่วมกันเลือกและจัดกิจกรรมทางสังคมศึกษาประกอบการเรียนการสอนที่เหมาะสมสนองความต้องการ ความสนใจ และความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน เพราะการเรียนในลักษณะที่ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรม ย่อมทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ดีกว่า และเร็วกว่าการที่ผู้เรียนไม่มีโอกาสประกอบกิจกรรมด้วยตนเอง หรือเป็นแต่เพียงผู้รับฟังอย่างแน่นนอน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนสังคมศึกษา

กิจกรรมประกอบการเรียนการสอนสังคมศึกษา (Activities Use for Teaching of Social Studies) หมายถึง กิจกรรมการกระทำอย่างมีระบบที่จัดขึ้น เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนสังคมศึกษาให้ได้ผลดี มีคุณภาพสนุกสนาน น่าสนใจ น่าเรียนรู้ มีความหมาย และมีประโยชน์ต่อบุคคลในกระบวนการเรียนการสอน คือ ผู้เรียนและผู้สอนมีส่วนร่วม

ในการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนสังคมศึกษาแต่ละครั้งหรือแต่ละคาบ ครูผู้สอนจะต้องเลือกกิจกรรมให้เหมาะสม โดยเกณฑ์ในการเลือกและจัดกิจกรรมมี ดังนี้

1. กิจกรรมที่เลือกมาต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอน หากเป็นทักษะก็ต้องเป็นทักษะที่เมื่อปฏิบัติแล้วผู้เรียนจะต้องเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามที่ต้องการ หลักเกณฑ์ข้อนี้ ในทางปฏิบัติมักถูกละเลยอยู่เสมอ เช่น ตั้งความมุ่งหมายที่จะฝึกให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น กล้าพูด รู้จักอภิปราย แต่ในการเรียนการสอนกลับเน้นการพูดของครูมากกว่าสอน ผู้เรียนมักมีกิจกรรม หรือประสบการณ์ในการฟังและจดคำสอนของครู อันนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่าในการปฏิบัติจริง ครูผู้สอนหลายคนไม่ได้จัดประสบการณ์และกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการสอน

2. กิจกรรมที่เลือกมาควรก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้เรียนที่จะปฏิบัติ ความพึงพอใจของผู้เรียนอาจเกิดขึ้นได้ ถ้าประสบการณ์ หรือกิจกรรมนั้นน่าสนใจ ไม่ซ้ำซาก เป็นที่สนใจ และนิยมในหมู่ผู้เรียน มีประโยชน์ในการนำไปใช้กับชีวิตประจำวัน ฯลฯ ความพึงพอใจจะนำไปสู่ทัศนคติที่ดีต่อการเรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนรักวิชาสังคมอีกด้วย

3. กิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียน ควรอยู่ในขอบเขตความสามารถทางร่างกายของผู้เรียนที่จะปฏิบัติได้ ครูต้องคำนึงถึงประสบการณ์เดิมหรือทักษะเดิมที่ผู้เรียนมีอยู่ กิจกรรมใหม่ที่ผู้เรียนจะได้รับควรสืบต่อเนื่องจากกิจกรรมและประสบการณ์ในอดีต หากไม่พิจารณาถึงเกณฑ์ข้อนี้แล้ว ผู้เรียนจะไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมใหม่ได้ ทำให้การเรียนเกิดความล้มเหลวและผู้เรียนเกิดความท้อแท้

4. กิจกรรมเลือกมาให้ผู้เรียน ควรส่งเสริมจุดมุ่งหมายในการสอนหลายด้าน

5. กิจกรรมเลือกมาให้ผู้เรียน ควรสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยครูต้องพิจารณาความสามารถพิเศษหรือความด้อยด้านใดด้านหนึ่งของผู้เรียนบางคน ประกอบด้วย

ปราณี โพธิสุข (2525: 1) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการสอนสังคมศึกษาไว้ ดังนี้

1. เรื่องที่สอนได้มีการเน้นในเรื่องโครงสร้างในสาขาวิชา ความคิดรวบยอด การสรุปหลักการ และปัญหาต่างๆ ดังนี้

1.1 เน้นความสำคัญของการสอนให้เกิดความคิดรวบยอดเป็นพื้นฐานมากขึ้น

1.2 ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้กฎเกณฑ์ตั้งแต่ขั้นต้นๆ ต่อมาก็ค่อยๆ ขยายให้กว้างและลึกซึ้งขึ้นตามลำดับในขั้นสูงๆ

1.3 ส่งเสริมให้มีการศึกษาปัญหาและการขัดแย้งในสังคม ให้มีความคิดวิพากษ์วิจารณ์ และตัดสินใจเหตุการณ์ด้วยใจเป็นกลาง

1.4 ส่งเสริมให้เรียนรู้เหตุการณ์ปัจจุบันโดยทั่วไป อีกทั้งควรให้มองแนวโน้มของสังคม ในอนาคตด้วย

1.5 พิจารณาบทบาทของค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีต่อความเป็นอยู่ ของมนุษย์

1.6 ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมของชาติต่างๆ

2. วิธีการสอนได้มีการเน้นเกี่ยวกับการสอนว่า ควรให้นักเรียนค้นพบในทั่วไปหรือกฎเกณฑ์ ในสังคมได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักวิธีการค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะ ในการศึกษาหาความรู้ตามลำพังมุ่งให้นักเรียนเกิดทัศนคติว่า ความรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้ ยังไม่สมบูรณ์ ถึงที่สุด จะต้องแสวงหาความรู้ต่อไปถึงสังคมอนาคตและยังไม่ยุติลงได้

3. อุปกรณ์ มีการนำอุปกรณ์หรือเครื่องมือช่วยสอนต่างๆ เข้ามาใช้มากขึ้น เช่น บทเรียน โปรแกรม เครื่องบันทึกเสียง สไลด์ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ของจริงของตัวอย่าง ฯลฯ

4. การจัดการสอนควรคำนึงถึงนักเรียนทุกประเภท คือ นักเรียนที่ฉลาดมาก ปานกลาง อ่อน

สิริวรรณ ศรีพหล (2526: 75 – 76) ได้เสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิชาสังคมศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้

1. การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ประกอบด้วยทั้งส่วนที่เป็นเนื้อหา และส่วนที่เป็น กิจกรรมการเรียน แต่เนื้อหาวิชาหรือแม้แต่มโนทัศน์ไม่ได้ช่วยกระตุ้นความคิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือการพัฒนา ทักษะ ทั้งทางด้านสังคมและด้านวิชาการ จนกว่าจะได้นำเอาข้อมูลเนื้อหานั้นมาแปลงเป็นกิจกรรม เพื่อ การเรียนรู้ในชั้นเรียน

2. กิจกรรมการเรียนเป็นประสบการณ์ที่ผู้สอนได้วางแผนจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้รู้จัก การใช้ประโยชน์จากข้อมูลต่างๆ และรู้จักการคิดด้วยตนเอง ดังนั้นการวางแผนหรือการกำหนดกิจกรรม ของผู้สอนจะสะท้อนให้เห็นถึงวิธีสอนของคุณด้วย

3. การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียน ครูสังคมศึกษาจะต้องพิจารณา หรือเลือก กิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม เพื่อให้การเรียนรู้ในบทเรียนหรือหน่วยนั้นมีประสิทธิภาพ อย่าง แท้จริง ดังนั้นในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนในวิชาสังคมศึกษา ผู้สอนจำเป็นต้องเลือกกิจกรรม ให้สอดคล้องกับปัจจัยเหล่านี้

3.1 วัตถุประสงค์การสอนที่กำหนดไว้

3.2 มโนคติและหลักการที่กำหนดไว้

3.3 เนื้อหาสาระของบทเรียนที่จะสอน

3.4 พื้นฐานความรู้ของผู้เรียน

3.5 ระยะเวลาที่กำหนดไว้

3.6 ความแตกต่างระหว่างบุคคล

3.7 วัฒนธรรมท้องถิ่น

4. การเลือกกิจกรรมการเรียนในวิชาสังคมศึกษาใดๆ ก็ตาม สิ่งที่ผู้สอนควรคำนึงถึงก็คือกิจกรรมนั้นๆ จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ได้อย่างไร

5. พิจารณาในการสอนหัวข้อนั้นๆ ผู้สอนต้องทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในระดับใด มีความลึกซึ้งเพียงใด

6. ในการเรียนการสอนหน่วยหนึ่งหรือบทเรียนหนึ่งๆ ผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนหลายๆ อย่างผสมผสานกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง และครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

นาคยา ภัทรแสงไทย (2525: 262 – 264) ได้กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษาไว้ ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนทุกอย่างต้องเกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียน
2. การจัดลำดับของกิจกรรมการเรียนต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทั้ง 3 ประการ ของวิชาสังคมศึกษา คือ ความรู้พื้นฐานการคิด เจตคติความรู้สึกและค่านิยม กิจกรรมต้องพัฒนา ทั้งด้านวิชาการ และทักษะทางสังคม

3. กิจกรรมการเรียนต้องสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ได้หลายอย่าง เช่น มีความรู้ทางด้านเนื้อหา ก็ควรมีความรู้ทางด้านความคิด

4. กิจกรรมการเรียนการสอนควรมีการจัดลำดับขั้นตอน เพื่อให้การเรียนรู้มีความต่อเนื่อง แต่ละกิจกรรม ควรให้มีการสืบทอดต่อจากประสบการณ์ที่อยู่ใกล้ไปสู่ประสบการณ์ที่อยู่ไกล และจากกระบวนการคิดการทำงานอย่างง่าย ๆ ไปสู่การให้เหตุผลที่เป็นแบบแผนและเป็นนามธรรม

5. กิจกรรมการเรียนควรทำให้บังเกิดผลดีอย่างเต็มที่ ก่อให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

6. กิจกรรมการเรียนจะต้องทำทลายความสนใจของผู้เรียน ให้นำสิ่งที่เรียนในสถานการณ์หนึ่งไปใช้ได้ ในสถานการณ์ใหม่ ลักษณะเช่นนี้จะทำให้การเรียนต่อเนื่องกันไป สามารถอธิบายสิ่งใหม่ คาคณะเน และพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ในโรงเรียนได้

7. กิจกรรมการเรียนต้องให้ปริมาณความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการตีความ การจัดรวบรวม และการแสดงออกด้านความคิดรวบยอด และกิจกรรมการเรียนที่ทำทลายความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียน การจัดกิจกรรมดังกล่าวจะประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 2 ชนิด คือ กิจกรรมที่แสดงปริมาณของ

ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องหรือเหมาะสมกับความรู้ที่มีความคิดรวบยอดรวมอยู่ด้วย และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนจัดรวบรวม หรือเพิ่มเติมความรู้ใหม่จากสิ่งที่ผู้เรียนได้รู้แล้ว

8. กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเป็นการพัฒนาความคิด ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดแบบสืบสวน สอบสวน และแก้ปัญหาตามแนวทางของตน และต้องรู้จักประเมินความคิดของตนเองด้วย

9. กิจกรรมการเรียนรู้ควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หลายๆ ทาง การจัดกิจกรรมที่ให้โอกาสผู้เรียน ได้สังเกต วิเคราะห์และอภิปรายโดยใช้สื่อการเรียนต่างๆ มาประกอบกิจกรรม หากกิจกรรมหนึ่งๆ ไม่เหมาะสมกับผู้เรียนคนหนึ่ง แต่อาจมีกิจกรรมอื่นๆ ที่ชดเชยได้

10. กิจกรรมการเรียนรู้ ควรมีลักษณะเปิดกว้างให้ผู้เรียนมีลักษณะที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านเนื้อหาและแนวความคิด กิจกรรมลักษณะนี้ ไม่จำเป็นจะต้องมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว แต่เป็นการให้ผู้เรียนได้รู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงปัจจัยในด้านต่างๆ เช่น หลักสูตร รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม ผู้เรียนและจุดประสงค์ของการเรียน ทั้งนี้จะต้องสามารถนำเอาปัจจัยดังกล่าวมาใช้ได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากวิชาสังคมศึกษามีขอบข่ายเนื้อหาที่กว้างขวาง รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูจะต้องเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมอยู่ตลอดเวลา สนองความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับสภาพของสังคม

กิตติคุณ รุ่งเรือง (2550: 20) กล่าวว่า iva การจัดกรเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาดังกล่าว พอสรุปได้ ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาจะต้องมีความสอดคล้องและครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของการสอนทั้งทางด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ
2. กิจกรรมการเรียนการสอนต้องสอดคล้องและสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. กิจกรรมการเรียนการสอนต้องหลากหลายและท้าทายความสามารถของผู้เรียน ทั้งทางด้านความคิด และการปฏิบัติ
4. กิจกรรมการเรียนการสอนต้องเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ด้วยตัวผู้เรียนเอง
5. กิจกรรมการเรียนการสอนต้องให้ผู้เรียนเห็นแนวทางในการนำไปใช้ในชีวิตรจริงและมีความเข้าใจในสังคมชัดเจนขึ้น
6. กิจกรรมการเรียนการสอนต้องส่งเสริมคุณธรรม และทักษะทั้งทางวิชาการและทางสังคมแก่ผู้เรียน

จากนิยามข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาจะต้องคำนึงถึงปัจจัยในด้านต่างๆ เช่น หลักสูตร รูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม ผู้เรียน และจุดประสงค์ของการเรียน ทั้งนี้จะต้องสามารถนำเอาปัจจัยดังกล่าวมาใช้ได้อย่างเหมาะสม

1.4 ทักษะจำเป็นที่ควรฝึกให้นักเรียนในวิชาสังคมศึกษา

ประนอม เดชชัย (2521: 79 – 80) ได้กล่าวว่า ทักษะที่ควรได้รับการฝึกฝนในวิชาสังคมนั้นมีอยู่หลายประการ ดังนี้

1. ทักษะในการอ่าน (Reading Skill) เป็นทักษะพื้นฐานของวิชาสังคมศึกษา เช่น อ่านตีความ อ่านจับใจความ อ่านเพื่อเก็บความคิดรวบยอดในเรื่องให้มาสัมพันธ์กันได้
2. ทักษะในการคิด (Thinking Skill) คือ การฝึกให้คิดอย่างมีเหตุผล รู้ว่าอะไรคือข้อเท็จจริงหรือความเห็น การฝึกให้มีความคิดแบบนี้ จะช่วยให้นักเรียนรู้จักเลือกและรู้จักการตัดสินใจ
3. ทักษะในการค้นคว้าวิจัย (Research Skill) คือ การค้นคว้าแสวงหาข้อมูลจากการอ่าน การฟัง ตลอดจนการใช้หนังสือคู่มือและสารานุกรม เพื่อสรุปและนำมาเสนอโดยวิธีต่างๆ เช่น เขียนรายงาน เสนอรายงานปากเปล่า เป็นต้น
4. ทักษะในการใช้แผนที่และลูกโลก (Map and Globe Skill) คือ การฝึกใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ทางวิชาสังคมศึกษา เพื่อให้รู้จักอ่านแผนที่และการใช้ลูกโลก เข้าใจถึงอิทธิพลและความสัมพันธ์ระหว่างที่ตั้ง มาตรฐาน ละติจูด ลองจิจูด การเข้าใจสิ่งเหล่านี้มีประโยชน์ในชีวิตมาก
5. ทักษะการใช้และเข้าใจสิ่งพิมพ์ที่เขียนเป็นกราฟ (Graphing Skill) เพื่อให้เข้าใจและสามารถอ่าน หรือแปลความหมายจากสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ที่ใช้ประกอบ หรือแทนคำอธิบายได้ เช่น รูปภาพ ตาราง แผนภูมิ แผนผัง เป็นต้น
6. ทักษะในการทำงานกลุ่ม (Group Work Skill) คือ ทักษะในการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ เช่น การวางแผนทำงานร่วมกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นต้น
7. ทักษะในการเกิดความรู้ขึ้นปัญญา (Intellectual Skill) เป็นทักษะที่ลึกซึ้งกว่า การเรียนเพื่อให้มีความรู้ปกติธรรมดา คือ เกิดทักษะในการค้นคว้าและคิดสร้างสรรค์ให้เกิดความรู้ใหม่ สามารถประดิษฐ์สิ่งใหม่อันเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้นต่อไป
8. ทักษะในการดำเนินชีวิตในสังคม (Social Skill) เป็นทักษะที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถปฏิบัติตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม เช่น การปฏิบัติงานในสังคม มารยาทสังคม การแต่งกาย การรู้จักค่านิยมในสังคม มีความรอบรู้กฎระเบียบข้อบังคับ กฎหมายและความต้องการของสังคม ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมทางสังคม

1.5 วิธีสอนสังคมศึกษา

ในสภาพการณ์ทางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การสอนสังคมศึกษาจำเป็นต้องสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้เท่าทันสังคมดังกล่าว สันต์ ธรรมบำรุง (2523: 78) กล่าวไว้ว่า การเรียนสังคมไม่ได้มุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้ในศาสตร์ทางสังคมทุกสาขา เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าวิชาการเฉพาะสาขาแต่อย่างใด แต่เป็นการเรียนรู้เพื่อให้มนุษย์สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ในสิ่งแวดล้อมต่างๆ ด้านที่เกี่ยวข้องกับตน ดังนั้นกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษา จึงต้องเน้นประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก โดยถือว่ากลุ่มนักเรียนมีความสำคัญ มีครูเป็นมัคคุเทศก์ที่เชี่ยวชาญนำทาง รวมทั้งการใช้การสอนหลายวิธี เป็นต้นว่า การสอนแบบสืบสวน แบบหน่วยการสอน แบบสถานการณ์จำลอง การสอนแบบแก้ปัญหา รวมทั้งให้นักเรียนได้มีโอกาสอภิปรายและแสดงความคิดเห็น ทั้งโดยการทำงานเป็นกลุ่มและทำงานตามลำดับ

จากสภาพการเรียนการสอนสังคมศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ เอ็ดวิน (Edwin. 1976: 28 – 58) ได้ให้วิธีการสอนสังคมศึกษาแนวใหม่ไว้ สรุปได้ ดังนี้

1. การสอนสังคมศึกษา ครูอาจจะใช้วิธีการแก้ปัญหา เป็นวิธีการที่เน้นให้นักเรียนรู้จักคิด โดยผ่านกระบวนการสืบสวน วิธีการนี้จะทำให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ รู้จักใช้เหตุผล มีวิจารณ์ญาณมากกว่าการสอนแบบเก่าที่เน้นให้นักเรียนท่องจำ โดยครูเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุด เป็นผู้คอยจ้ำจี้จ้ำไชให้ความรู้แก่นักเรียน ส่วนนักเรียนที่ครูให้เน้นเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ในที่สุด นักเรียนจะกลายเป็นผู้ที่ไม่รู้อะไรเลย เพราะขาดประสบการณ์การใช้ความคิด ดังนั้นการสอนสังคมศึกษาแนวใหม่ จึงเน้นในเรื่องการใช้ความคิด เป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตของนักเรียนในอนาคต

2. การสอนแบบบรรยายนั้นยังคงจำเป็นที่จะต้องใช้ในการสอนสังคมศึกษาอยู่บ้าง แต่ครูไม่ควรใช้การสอนแบบบรรยายอยู่ตลอดเวลา ควรหาวิธีสอนอื่นมาใช้ด้วย การสอนแบบบรรยายนั้นเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นวิธีสอนที่ทำให้นักเรียนได้รับความรู้และเนื้อหา มาก ถ้าครูเป็นผู้บรรยายที่ดี แต่จะนำไปใช้กับสภาพห้องเรียนอยู่ตลอดเวลาไม่ได้ การนำไปใช้ควรอยู่ในดุลยพินิจของครู

3. วิธีสอนอีกประการหนึ่งที่นำมาใช้สอนสังคมศึกษาแนวใหม่คือ การสอนแบบอภิปราย เรื่องที่จะนำมาอภิปรายนั้น ไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นความรู้ที่ถูกต้อง ในลักษณะที่เป็นข้อเท็จจริงเสมอไป เพราะข้อเท็จจริงเหล่านั้นนักเรียนสามารถจะหาอ่านได้ด้วยตนเอง ครูอาจจะใช้คำถามให้นักเรียนตอบปากเปล่า เพื่อตรวจสอบดูว่านักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในข้อมูลที่สำคัญในบางเรื่องเพียงใด ในขณะที่มีการอภิปราย ครูอาจจะบรรยายสั้นๆ จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ

4. การสอนโดยวิธีการแก้ปัญหา เป็นวิธีการสอนที่ใช้กันมากในการสอนสังคมศึกษาแนวใหม่ ทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ นักเรียนอาจจะเริ่มด้วยการถามปัญหา หรือคำถามที่เขาสงสัยและมีความหมายอย่างแท้จริงในชีวิตของเขา ด้วยแรงกระตุ้นที่อยากจะเรียนรู้ จะทำให้เขาเกิดความเข้าใจดีขึ้น จำได้นาน และสามารถถ่ายทอดสิ่งที่เขาได้เรียนรู้ไปแล้วได้ง่าย ในสถานที่แห่งใหม่ที่สำคัญที่สุดคือ นักเรียน

จะรู้จักวิธีคิดและวิธีการแก้ปัญหา จะทำให้เขาสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.6 การวัดและประเมินผลวิชาสังคมศึกษา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) เป็นความรู้ความสามารถของนักเรียนที่ได้รับการฝึกฝน อบรมสั่งสอนจากสถานศึกษา วัดและประเมินผลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน เพราะจะเป็นตัวชี้ให้ทราบว่า การเรียนการสอนที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด โดยจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อต้องการจะทราบว่า หลังจากจัดการเรียนการสอนไปแล้ว ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หรือความก้าวหน้าทางการเรียนมากน้อยเพียงไร เป็นที่พอใจของครูหรือไม่ จะต้องปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้ความรู้ เนื้อหา และพฤติกรรมด้านใดบ้างในกระบวนการเรียนการสอน การวัดเป็นการรวบรวมที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่อยู่ในกระบวนการเรียนการสอน ข้อมูลนั้นกำหนดเป็นตัวเลข เป็นปริมาณที่มีความหมายแทนคุณภาพหรือคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องวัด หรือเป็นการแปลงคุณลักษณะใดคุณลักษณะหนึ่งจากสิ่งที่วัดนั้น โดยใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนการสอนนั้น ครูมีความจำเป็นต้องตัดสินใจหลายครั้งคือ ตัดสินใจเมื่อเริ่มต้นสอน ตัดสินใจระหว่างดำเนินการสอน และตัดสินใจเมื่อสิ้นสุดการสอน การวัดผลหรือการทดสอบจะเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง (สุนทรี เมฆบุญสงลาภ. 2540: 18)

ลัดดา ศีลาน้อย (เผด็จ กุลประดิษฐ์. 2540: 18 – 20; อ้างอิงจาก ลัดดา ศีลาน้อย. 2530) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลวิชาสังคมศึกษาว่า มีบทบาทและมีความจำเป็นอย่างมากในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีวิธีการอยู่ 3 ขั้นตอน คือ

1. สอบก่อน (Pre Evaluation) เป็นการสอบประเมินพื้นฐานหรือความพร้อมของผู้เรียนก่อนที่จะสอน เพื่อ

1.1 ศึกษาพื้นฐานความรู้ทั้งในด้านความคิดรวบยอด ทฤษฎี หลักการ ผู้เรียนควรรู้มาก่อน เครื่องมือจะเป็นลักษณะของแบบทดสอบ

1.2 วัดความสามารถทางสติปัญญา ว่าความสามารถในการพัฒนาทางสมอง มีลักษณะเป็นเช่นไร เพื่อจะจัดเข้ากลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

1.3 วัดความสนใจของผู้เรียนเพื่อสร้างความสนใจให้เห็นคุณค่า และวางแผนเริ่มต้นสอนอย่างไร จึงจะเหมาะสมกับสิ่งที่จะเรียน ใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม ผลของการประเมินค่า

2. สอบขณะสอน (Formative Evaluation) เป็นการสอบ เพื่อดูผลการเปลี่ยนแปลงขณะสอน ในขณะที่นักเรียนเรียนแต่ละจุดประสงค์ แต่ละหน่วย หรือแต่ละคาบ นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้เพียงใดตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ถ้านักเรียนไม่ประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนด ผู้สอนจะได้แก้ไขสิ่งบกพร่องของนักเรียนว่า ที่ไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย เพราะเหตุใดเป็นการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การประเมินผลจะใช้วิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การสอบถาม การตรวจผลงาน

การทดสอบ

3. สอบหลังสอน (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผล เพื่อตัดสินผลการเรียน หรือเป็นการดูผลรวมของความสามารถของนักเรียนว่า หลังจากที่ได้รับ การเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ โดยใช้การกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนเป็นเกณฑ์วิธีการที่ใช้จะอยู่ในลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เดียนใจ เกตุษา (2526: 85) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการประเมินผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาไว้ 3 ประการ คือ

1. เพื่อปรับปรุงการเรียนของนักเรียน
2. เพื่อตัดสินผลการเรียน
3. เพื่อพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน

ลาวัณย์ วิทญานุกุล (2533: 207 – 208) กล่าวถึง กระบวนการวัดผลและประเมินผล เป็นสิ่งที่ครูจะต้องทำตลอดเวลา และจะต้องครอบคลุมในสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ทดสอบก่อนเรียนอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นแบบแผน เพื่อดูพื้นฐานความรู้เดิมที่นักเรียนเรียนมาก่อน

1.1 วัดความสามารถในการใช้ภาษา อันเป็นความสำคัญเบื้องต้นของทักษะที่เป็นเครื่องมือสื่อสาร และแสวงหาความรู้อันเป็นข้อมูลในการเรียนสังคมศึกษา

1.2 วัดพื้นฐานทักษะอันจำเป็นและสำคัญต่อการเรียนรู้ การปฏิบัติเพื่อดำรงชีวิตในฐานะสมาชิกของสังคมและพลเมืองดี

1.3 วัดพื้นฐานในลักษณะเฉพาะตัวเกี่ยวกับความสนใจ ความเชื่อ เจตคติ และค่านิยม

2. ทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียน เป็นการวัดพัฒนาการด้านพุทธิพิสัย เพื่อให้รู้สัมฤทธิ์ผลของสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 การเรียนเป็นความรู้ขั้นสูงในระดับมโนทัศน์ ข้อสรุปทั่วไปหรือหลักการที่นักเรียนสามารถจะนำไปเป็นพื้นฐาน หรือเครื่องมือในการเรียนรู้ต่อไปได้

2.2 วัดพัฒนาการด้านทักษะพิสัยที่สำคัญในวิชาสังคมศึกษา อันได้แก่ ทักษะการเรียน ทักษะทางปัญญา หรือการแสวงหาความรู้ และการใช้เหตุผล ทักษะการทำงาน และการดำรงชีวิตร่วมกับกลุ่มหรือผู้อื่น ทักษะการปฏิบัติตนในฐานะสมาชิกของสังคมและพลเมืองดี

2.3 วัดพัฒนาการทางจิตพิสัย ได้แก่ เรื่องเจตคติและค่านิยมทั้งต่อตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสิ่งที่เกี่ยวข้องอันเป็นพื้นฐานของการประพฤติปฏิบัติในสังคม

การประเมินผลวิชาสังคมศึกษาที่ดี ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. สามารถตรวจสอบข้อบกพร่อง ข้อผิดพลาดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อ

การปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ในการสอนแต่ละครั้งย่อมมีจุดบกพร่องบ้าง ถ้าขาดการประเมิน ครูจะสอนไปอย่างต่อเนื่อง ไม่คิดปรับปรุง เพราะไม่รู้ว่าจะอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข

2. สามารถตีค่าการตัดสินใจได้เองอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง การผิดพลาด น้อยที่สุด ลักษณะของการประเมินนี้ จะต้องผ่านการตรวจสอบหาความเชื่อมั่น ค่าความยากง่ายตาม หลักการวัดผลบ้าง เพื่อกันความผิดพลาดจากการประเมินผล

3. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในการสอนแต่ละครั้ง ผู้สอนตั้งจุดมุ่งหมายว่า สอนแล้วจะให้ นักเรียนรู้อะไรบ้าง มีพฤติกรรมอย่างไร สิ่งที่จะช่วยให้ครูทราบว่า การเรียนแต่ละครั้งบรรลุ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ย่อมอาศัยการประเมิน

4. เป็นกระบวนการต่อเนื่อง หมายถึง จะต้องมีการทดสอบเมื่อจบบทเรียนแต่ละ จุดประสงค์หรือจบหน่วยการเรียนแต่ละครั้ง มิใช่ครูประเมินรวบยอด

5. คำนึงถึงตัวผู้เรียนในด้านวัย พัฒนาการ บางครั้งแบบทดสอบเนื้อเรื่องเดียวกัน แต่ต่างระดับ เช่น ในหัวข้อข่าวเหตุการณ์ปัจจุบัน เมื่อนักเรียนเรียนทุกระดับ ครูจำเป็นต้องใช้คำพูดใน แบบทดสอบต่างกัน เพื่อความเข้าใจที่ต่างวัย ต่างระดับ

จากนิยามข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า กระบวนการวัดผลและประเมินผล มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ เพื่อต้องการจะทราบว่า หลังจากจัดการเรียนการสอนไปแล้วในช่วงระยะเวลาหนึ่ง นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ หรือความก้าวหน้าทางการเรียนมากน้อยเพียงไร เป็นที่พอใจของครูหรือไม่ จะต้องปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม ให้ความรู้ เนื้อหา และพฤติกรรมด้านใดบ้างในกระบวนการเรียนการสอน การวัดเป็นการรวบรวมที่เกี่ยวข้อง กับผู้เรียนที่อยู่ในกระบวนการเรียนการสอน

1.7 สื่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

สื่อการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา แบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ ประเภทที่ใช้แพร่หลาย ทั่วไปมานาน กับประเภทเริ่มทดลองใช้และอุปกรณ์ใหม่ๆ

1. ประเภทที่ใช้แพร่หลายมานาน (Conventional Audio Visual Type) ได้แก่ แผ่นภาพ ภาพเขียน ภาพถ่าย ภาพประกอบคำอธิบาย ใช้เพื่อสร้างความสนใจ นำเข้าสู่บทเรียน และใช้ประกอบการ อภิปรายในกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษาได้เป็นอย่างดี

1.1 ภาพฉาย ได้แก่ สไลด์ फिल्मสตริป ภาพยนตร์ ภาพทึบแสง ภาพฉายข้ามศีรษะ ไมโครฟิล์ม ภาพฉายสามมิติ วิดีทัศน์ การใช้ภาพฉายในวิชาสังคมศึกษา มุ่งเพื่อผลทางจิตวิทยา และ ทางการศึกษาโดยตรง ในทางจิตวิทยาภาพฉายมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศการเรียนการสอน เป็นความแปลกใหม่ รั้มนักเรียนสนใจได้ดีเป็นพิเศษ และมีสมาธิหรือรวบรวมความสนใจไปที่ภาพฉาย ได้ดีกว่าการใช้สื่อแผ่นภาพเป็นอันมาก ภาพที่เคลื่อนไหวได้หรือสามารถทำให้เสมือนเคลื่อนไหวได้ ยิ่ง ก่อให้เกิดความสนใจมากยิ่งขึ้น

1.2 วัสดุเสียง ได้แก่ แถบบันทึกเสียง แผ่นเสียง ใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางในการสอน สังคมศึกษาโดยเชื่อมโยงกับวิธีสอนต่างๆ ได้ง่าย สะดวกแก่การใช้ เพื่อเปิดฟังประกอบการสอนในด้าน ดนตรี การขับร้อง การแสดงพื้นบ้าน ใช้บันทึกเหตุการณ์สำคัญ ข่าวเหตุการณ์ บทวิเคราะห์วิจารณ์ต่างๆ

1.3 วัสดุกราฟิก ได้แก่ แผนภูมิและกราฟ โปสเตอร์ การ์ตูน แผนที่ และลูกโลก เป็น ประโยชน์ในการสอนสังคมศึกษาในแง่ที่สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน มีจุดรวมของเนื้อหาให้นักเรียน สนใจและจัดทำได้โดยประหยัด

1.4 วัสดุให้เปล่าหรือวัสดุราคาเบา หมายถึง สื่อที่ขอได้จากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ แผ่นพับ จุลสาร แผนภูมิ กราฟ ปฏิทิน รูปภาพ สไลด์ วัสดุสามมิติ ตัวอย่างวัสดุต่างๆ

1.5 วัสดุเบ็ดเตล็ดอื่นๆ ได้แก่ กระดานดำ แผ่นป้ายผ้าสำลี แผ่นป้ายแม่เหล็ก แผ่นป้าย ไฟฟ้า วัสดุสามมิติ หุ่นจำลองและตัวอย่าง นิทรรศการ ชุดการเรียนสำเร็จรูป

2. ประเภทที่ทดลองใช้เพื่อการศึกษา หมายถึง การใช้เทคโนโลยีการศึกษาบางอย่างเป็น สื่อการสอน เป็นสื่อที่มีได้ใช้กันในโรงเรียนทั่วไปทุกแห่ง หลายประเทศต่างทดลองศึกษาและหาวิธีการ จะใช้สื่อเหล่านั้น เป็นประโยชน์ในการสอนวิชาสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สื่อบางชนิดเป็นสื่อที่มีใน ชุมชนมานานแล้ว แต่อาจยังไม่ได้นำมาใช้เพื่อการศึกษาอย่างจริงจัง เช่น

2.1 วิทยุโทรทัศน์ ได้แก่ วิทยุโทรทัศน์เพื่อการค้าที่จัดออกอากาศอยู่ทั่วไป ถ้าครูได้ศึกษา กำหนดรายการที่จัดออกอากาศล่วงหน้าก็สามารถมอบหมายให้นักเรียนติดตามชม หรือครูบันทึกรายการ ลงเทปโทรทัศน์ แล้วนำมาเปิดให้ชมประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนในภายหลังได้ เช่น รายการเกี่ยวกับการ ท่องเที่ยว สัตว์ป่าในดินแดนต่างๆ วัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ ข่าวความเคลื่อนไหวทางการเมือง กิจกรรมการเลือกตั้ง เป็นต้น อีกประเภทหนึ่งคือ วิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา สถานีทางการกระจายเสียงหรือสถาบันการศึกษา เป็นผู้ผลิตรายการเพื่อจุดประสงค์ทางการศึกษาโดยเฉพาะ อาจอยู่ในรูปแบบของวิทยุโทรทัศน์วงจรปิด วิทยุโทรทัศน์เพื่อการสอนโดยตรง

2.2 ห้องปฏิบัติการสังคมศึกษา จัดเลียนแบบห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการ ทางดนตรี เพื่อให้นักเรียนสามารถฝึก และทำความเข้าใจเนื้อหาสาระที่สำคัญ ของสังคมศึกษาได้อย่าง รวดเร็วและแม่นยำขึ้น วิธีจัดคล้ายกับการจัดรายการถาม – ตอบปัญหาที่มี และใช้ชุดการเรียนสำเร็จรูป เพื่อศึกษาด้วยตนเองในช่วงเวลาที่กำหนดให้ก็มี นอกจากนี้ อาจจัดในลักษณะของนิทรรศการเฉพาะเรื่อง เพื่อให้นักเรียนสังเกตหน่วยงาน และวิจารณ์ใช้เหตุผล

2.3 สื่อการเรียนสำเร็จรูป อาจจัดทำในรูปแบบของอุปกรณ์แบบเครื่องช่วยสอน (Teaching Machine) หรือเอกสารบทเรียนสำเร็จรูป (Program Text) ก็ได้ เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับ วิชาสังคมศึกษาด้วยตนเอง

2.4 คอมพิวเตอร์ช่วยสอน หรือ CAI มีหลักการเดียวกับเครื่องช่วยสอนและบทเรียนสำเร็จรูป ผสมผสานกัน และใช้วิธีการจัดระบบในด้านการเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วย สามารถนำมาใช้ในการทบทวนบทเรียน การฝึกหัด การแก้ปัญหา การเล่นเกม เป็นต้น (สุรพงษ์ โลहितพิณฑุ. 2539: 33 – 38)

1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา

นภาพร เจียรพัฒนางวงศ์ (2546: 69) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนเครือข่าย อินเทอร์เน็ต วิชาชลบุรีท้องถิ่นของเรา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความเห็นว่า การสอนโดยใช้บทเรียนอินเทอร์เน็ตทำให้บรรยากาศในการเรียนเพลิดเพลิน มีความน่าสนใจ และน่าติดตามดีมาก และทำให้ไม่เบื่อในบทเรียน

ศักดิ์ชัย บุญทองดี (2548) ได้ศึกษาวิจัยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการจำ และความพึงพอใจต่อการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 จากการใช้การ์ตูนเคลื่อนไหว 2 รูปแบบ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนจากการ์ตูนเคลื่อนไหว รูปแบบที่นิยมมีความคงทนในการจำ และมีความพึงพอใจต่อการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สูงกว่ารูปแบบที่นิยมอย่างมีนัยสำคัญ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี

2.1 การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning)

การเรียนแบบร่วมมือเป็นคำที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ออกแบบมาเพื่อส่งเสริมความร่วมมือในกลุ่ม และสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ยุทธศาสตร์การสอนนี้ ต้องการกำจัดการแข่งขันกันในห้องเรียน ที่ทำให้มีผู้ชนะและผู้แพ้ และไม่ส่งเสริมให้มีความช่วยเหลือกันในการเรียนแบบร่วมมือนี้ วิธีการใหม่เป็นวิธีที่ผู้สอนเคยใช้ในการทำโครงการเป็นกลุ่ม การอภิปรายโต้วาที การทำงานกลุ่ม หรือแม้แต่การให้เพื่อนสอนเพื่อน (Peer Tutoring) จนกระทั่งประมาณ 20 ปีที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาวิธีการจนเป็นรูปแบบที่ใช้กันในห้องเรียนทั่วไปในประเทศสหรัฐอเมริกา จากงานวิจัยหลายร้อยเรื่อง ให้ข้อค้นพบที่ตรงกันว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ มีประสิทธิภาพด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ และในเรื่องอื่นๆ เช่น แรงจูงใจ ปฏิสัมพันธ์ทางบวก เจตคติที่ดีต่อวิชาและผู้สอน การเห็นคุณค่าในตนเอง และทักษะทางสังคม

2.2 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ

นักศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือไว้ ดังนี้

จอห์นสัน และ จอห์นสัน (Johnson; & Johnson. 1987: 122) ให้ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ ว่าเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ กลุ่มละประมาณ 2 – 5 คน โดยที่สมาชิกในกลุ่มมีความแตกต่างกันทางด้านเพศ เชื้อชาติ ความสามารถทางการเรียน นักเรียนมีทักษะในการทำงานกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มร่วมกัน

รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

อารทซ์ และ นิวแมน (Artzt; & Newman. 1990: 448 – 452) กล่าวถึง ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ ว่าเป็นการเรียนที่จัดสมาชิกเป็นกลุ่มเล็กๆ ให้ร่วมมือกันแก้ปัญหาหรือทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน

แนตทีฟ และคนอื่นๆ (Nattiv; et al. 1991: 216 – 225) กล่าวถึง การเรียนแบบร่วมมือว่าเป็นวิธีเรียนที่นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มขนาดเล็ก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ กลุ่มหรือทีมงานปกติมีจำนวน 4 – 6 คน มีความแตกต่างกันในด้านผลสัมฤทธิ์ เพศ และเผ่าพันธุ์ สมาชิกในกลุ่มจะมีบทบาทต่างกัน และมีการหมุนเวียนเปลี่ยนกันรับผิดชอบ

สลาวิน (Slavin. 1990: 71 – 82) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีสอนแบบหนึ่งที่กำหนดให้นักเรียนมีความสามารถต่างกันทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ มีสมาชิกประมาณ 3 – 5 คน ลักษณะเด่นของการเรียนแบบนี้คือ เน้นทักษะการคิด การเรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหาและเนื้อหาที่ร่วมกันทำ เพราะครูเรียกให้สมาชิกคนใดคนหนึ่งตอบหรืออธิบายกระบวนการแก้ปัญหา สมาชิกผู้นั้นต้องสามารถอธิบายได้ การเรียนแบบนี้ สมาชิกทุกคนต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ที่ครูสอนและช่วยสอนเพื่อนด้วย เพื่อจะได้รับความสำเร็จร่วมกัน

ณัฐกาญจน์ เชื้อสุวรรณ (2546: 23) กล่าวถึงการเรียนแบบร่วมมือว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Center) ส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มกลุ่มละ 4 – 5 คน สมาชิกในกลุ่มมีระดับความสามารถแตกต่างกัน เช่น เพศ เชื้อชาติ และความสามารถทางการเรียน สามารถสื่อสารกันและร่วมกันปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย โดยที่สมาชิกแต่ละคนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตน และต่องานกลุ่ม โดยมีเป้าหมายร่วมกัน

จากความหมายดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นวิธีสอนที่กำหนดให้นักเรียนมีความสามารถต่างกันทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ เน้นทักษะการคิด การเรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหาและเนื้อหาที่ร่วมกันทำ เพื่อจะได้รับความสำเร็จร่วมกัน

ดังนั้น การเรียนแบบร่วมมือจึงเป็นผลที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิก โดยตระหนักว่า การปฏิบัติของตนมีผลต่อกลุ่ม รู้สึกประสบความสำเร็จและความภาคภูมิใจร่วมกัน

2.3 รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ

รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือที่นิยมใช้ทั่วไปในปัจจุบันมี 8 รูปแบบ ดังนี้

1. Student Team Achievement Division (STAD) การเรียนรู้แบบนี้ พัฒนาโดย สลาวิน และคนอื่นๆ (Slavin; et al. 1990: 71 – 82) แบบ Student Team Learning ที่มหาวิทยาลัยจอห์น ฮอปกินส์ (Johns Hopkins University) การเรียนแบบนี้มีสมาชิก 4 คน ระดับสติปัญญาต่างกัน เช่น เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน อ่อน 1 คน ครูกำหนดบทเรียนและงานของกลุ่มไว้ ครูสอนบทเรียนให้นักเรียนทั้งชั้นแล้ว

ให้กลุ่มทำงานตามกำหนด นักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือกัน เด็กเก่งช่วยตรวจงานของเพื่อนให้ถูกต้องก่อน นำส่งครู นักเรียนต่างคนต่างทำข้อสอบ แล้วเอาคะแนนของทุกคนรวมเป็นคะแนนของกลุ่ม ครูจัดลำดับคะแนนทุกกลุ่ม ปิดประกาศให้ทุกคนทราบ

2. Team Games Tournament (TGT) การเรียนรู้แบบนี้ ถูกพัฒนาโดยสลาวิน และคนอื่นๆ (Slavin. 1991: 71 – 82; citing Slavin; et al. 1986) จากแบบ Student Team Learning (STL) เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะวิชาทั่วไปและทุกระดับการศึกษา วิธีนี้จัดกลุ่มเช่นเดียวกับ STAD หลังจากครูสอนบทเรียนแต่ละบทแล้วกลุ่มต้องเตรียมสมาชิกทุกคนในกลุ่มให้พร้อมสำหรับการแข่งขันตอบคำถามที่ครูจะให้ มีขึ้นในวันต่อไป โดยมีการช่วยสอนและถามกันในกลุ่มเนื้อหา ในเอกสารที่ครูแจกให้โดยปกติ การแข่งขันจะมีสัปดาห์ละครั้ง ประกอบด้วยคำถามสั้นๆ เกี่ยวกับบทเรียนที่ครูแจกไปแล้ว และที่ปรากฏในเอกสาร ใช้เวลาแข่งขันครั้งละประมาณ 45 นาที ในการแข่งขัน ครูจะจัดให้นักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับเดียวกันแข่งกัน โดยให้นักเรียนที่ได้คะแนนสูงสุด 3 คนแรกในการแข่งขันครั้งก่อน ได้แข่งขันก่อน และคนที่ได้คะแนนรองลงไปแข่งขันกัน ชุดละ 3 คน ตามลำดับ คะแนนที่สมาชิกในแต่ละกลุ่มทำได้ จะนำมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม เมื่อเสร็จการแข่งขันแต่ละครั้ง ครูจะออกจลสารประจำห้องลงประกาศชมเชยผู้ที่ทำคะแนนได้สูงสุด และกลุ่มที่ทำคะแนนได้มากที่สุด

3. Team Assisted Individualization (TAI) การเรียนรู้แบบนี้ พัฒนาโดย สลาวิน และคนอื่นๆ (Slavin; et al. 1990: 71 – 82) โดยนำรูปแบบการเรียนรู้ STAD และ TGT มาปรับเข้าด้วยกัน เพื่อพัฒนาให้เหมาะสมกับวิชาคณิตศาสตร์ ใช้สำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 มีสมาชิก 4 คน มีระดับความรู้ต่างกัน ครูเรียกนักเรียนที่มีระดับความรู้เดียวกันของแต่ละกลุ่มของตนและต่างคนต่างก็ทำงานที่ได้รับมอบหมาย แต่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อเรียนจบการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยครูจะทดสอบนักเรียน ใช้ข้อสอบแตกต่างกันในแต่ละสัปดาห์ ทุกคนสอบข้อสอบ โดยไม่มีความช่วยเหลือ ครูนับจำนวนบทเรียนที่นักเรียนแต่ละกลุ่มทำได้ กลุ่มใดทำได้มากกว่าเกณฑ์ที่ครูกำหนดให้กลุ่มนั้น จะได้รับรางวัลและเพิ่มคะแนนเป็นพิเศษ ให้กับกลุ่มที่ทำแบบฝึกหัดได้ถูกทุกข้อ

4. Cooperative Integrated Reading and Composition (CIRC) การเรียนรู้แบบนี้พัฒนาโดยสติเวน (Slavin. 1991: 71 – 82; citing Slavin. 1987) สำหรับวิชาอ่านเขียนและทักษะอื่นๆ ทางภาษา สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 5 แต่ละกลุ่มมีสมาชิก 4 คน ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน กลุ่มละ 2 คน จับคู่ทำกิจกรรมดังต่อไปนี้ เช่น อ่านให้เพื่อนฟังตอบคำถามท้ายบท ฝึกจดจำและสะกดคำ ค้นหาความหมายของคำศัพท์ที่ปรากฏในเรื่อง จากนั้นให้เด็กเก่งและเด็กอ่อนจับคู่กันทำงานกิจกรรมที่ทำมักเป็นสรุปจุดสำคัญของเรื่องฝึกอ่านเพื่อความเข้าใจ จัดทำโครงร่างของเรียงความ เขียนเรียงความ และทบทวนการเขียนเรียงความหรือเรื่องที่เขียน เพื่อปิดป้ายประกาศหน้าห้องเรียน หรือในห้องเรียน เด็กจะเรียนตามแผนการสอนที่กำหนดให้ และฝึกปฏิบัติทดลองก่อนทดสอบจริง เด็กจะไม่ทำ

การทดสอบจนกว่าเด็กทั้งสองจะประเมินกันแล้วว่าที่จะสอบ เด็กคู่ใดทำคะแนนเฉลี่ยทั้งอ่านและการเขียน ได้สูงกว่าเกณฑ์ที่ครูกำหนด ได้รับการประกาศชมเชย

5. Jigsaw I การเรียนรู้แบบนี้ถูกพัฒนาโดยอีเลียตและคนอื่นๆ (Slavin. 1991: 71 – 82; citing Elliot; et al. 1978) เพื่อใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 วิธีนี้กลุ่มหนึ่งจะมีนักเรียน 6 คน ระดับความรู้ต่างกัน สมาชิกแต่ละคนไปเรียนร่วมกับสมาชิกกลุ่มอื่นในหัวข้อที่ต่างกัน แล้วทุกคนกลับกลุ่มของตน เพื่อเสนอเพื่อนในสิ่งที่ตนได้ไปเรียนร่วมกับสมาชิกของกลุ่มอื่น ประเมินผลเป็นรายบุคคลแล้วรวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม

6. Jigsaw II การเรียนรู้แบบนี้พัฒนาโดยสลาวิน และคนอื่นๆ (Slavin. 1991: 71 – 82) โดยการผสมผสาน Jigsaw I และ STAD ใช้กับขั้นตอนของการศึกษาด้านสังคมหรือวิชาอื่นที่ต้องการเรียนจากเนื้อหาในหนังสือ มีสมาชิก 4 – 5 คน นักเรียนทุกคนเรียนบทเรียนต่างกันใครที่สนใจหัวข้อเดียวกันจะไปประชุม ค้นคว้า อภิปราย แล้วกลับมาที่กลุ่มเดิมของตน เพื่อสอนเพื่อนในเรื่องที่ตนไปประชุมกับสมาชิกของกลุ่มอื่นมา มีความรับผิดชอบในตนเองต่องานที่ได้รับมอบหมาย สมาชิกในกลุ่มมีทักษะในการทำงาน กลุ่มครูสอนทักษะการทำงานของกลุ่ม และประเมินการทำงานกลุ่มนักเรียน

7. Learning Together การเรียนแบบนี้ จอห์นสัน และ จอห์นสันพัฒนาขึ้น (Johnson; & Johnson. 1987: 45 – 50) วิธีนี้สมาชิกในกลุ่มมี 4 – 5 คน ระดับความรู้ต่างกัน ใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 – 6 ครูทำการสอนทั้งชั้น เด็กแต่ละกลุ่มทำงานตามที่ครู มอบหมาย คะแนนของกลุ่มพิจารณาจากผลงานของกลุ่มสมาชิกของกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีความรับผิดชอบในตัวเองต่องานที่ได้รับมอบหมายสมาชิกกลุ่มมีทักษะในการทำงานกลุ่ม ครูสอนทักษะในการทำงานกลุ่มประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียน

8. Group Investigation วิธีนี้สมาชิกในกลุ่มมี 2 – 6 คน แต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อเรื่องที่ต้องการค้นคว้า สมาชิกในกลุ่มแบ่งงานกันทำ กลุ่มเสนอผลงานหรือรายงานต่อหน้าชั้น การให้รางวัลหรือคะแนนให้เป็นกลุ่ม (Slavin. 1991: 71 – 82; Citing Sharan. 1987)

2.4 ขั้นตอนของการสอนแบบร่วมมือ

1. ขั้นเตรียม กิจกรรมในขั้นเตรียม ประกอบด้วย ครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกัน และจัดเป็นกลุ่มย่อยๆ ประมาณ 2 – 6 คน ครูควรแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่มบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม แจ้งวัตถุประสงค์ของบทเรียน และการทำกิจกรรมร่วมกัน และการฝึกฝนทักษะ พื้นฐานจำเป็นสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม

2. ขั้นตอน ครูนำเข้าสู่บทเรียน แนะนำเนื้อหาและนำแหล่งข้อมูล และมอบหมายงานให้นักเรียน แต่ละกลุ่ม

3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาท และหน้าที่ ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่มจะได้ร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่มในขั้นนี้ครู อาจกำหนดให้นักเรียนใช้เทคนิคต่างๆ กัน แบบ JIGSAW, TGT, STAD, TAI, GT, LT, CIRC, CO-CO เป็นต้น ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง เทคนิคที่จะใช้แต่ละครั้งจะต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียน แต่ละเรื่อง ในการเรียนครั้งหนึ่งๆ อาจต้องใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือหลายๆ เทคนิคประกอบกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียน

4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่า นักเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคลในบางกรณี นักเรียนอาจต้องซ่อมเสริมส่วนที่ยังขาดตกบกพร่อง ต่อจากนั้นเป็นการทดสอบความรู้

2.5 บทบาทของครู

การเรียนแบบร่วมมือ (วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์. 2537: 59 – 60) ได้กล่าวถึงบทบาท ของในการเรียนแบบร่วมมือว่า ครูต้องกำหนดจุดประสงค์บทเรียนอย่างชัดเจน โดยแบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ จุดประสงค์ของเนื้อหาวิชา และจุดประสงค์ของการเรียนรู้ร่วมกัน มีการวางแผน จัดกลุ่มนักเรียนก่อนสอน โดยจัดนักเรียนให้ละความสามารถ นักเรียนมีลักษณะนิสัยต่างๆ ปนกันไป ครูควรจัดให้โดยไม่ให้นักเรียน เลือกลงมือเอง และนักเรียนควรอยู่ในกลุ่มนานจนกว่ากลุ่มจะประสบความสำเร็จ การเปลี่ยนกลุ่มบ่อย ไม่เป็น ผลดีต่อกระบวนการทำงานกลุ่ม ซึ่งไปสู่จุดประสงค์ร่วมกัน ครูต้องเตรียมบทเรียนและสื่อการสอน ในการสอน บางครั้ง ครูแจกข้อมูลเหมือนกันให้ทุกคนในกลุ่ม แต่บางครั้งครูก็แบ่งข้อมูลเป็นส่วนๆ ให้แต่ละคนได้อ่าน ข้อมูลแต่ละส่วนที่ไม่เหมือนกัน นอกจากนั้นครูยังต้องกำหนดจุดประสงค์ที่สอดคล้องกับการเรียนแบบร่วมมือ ในด้านพึงพาทอาศัยกันเื้อทางบวก กำหนดงานที่สอดคล้องกับการเรียนแบบร่วมมือ ในด้านความรับผิดชอบ รายบุคคล อธิบายพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนอย่างชัดเจน นั่นคือ การอธิบายงานและอธิบาย จุดประสงค์อย่างชัดเจน โดยใช้วิธีหลายๆ วิธี เช่น การให้คะแนนการทำงานสำเร็จ การทำงานที่ดีขึ้นกว่างาน ขึ้นเดิม ควบคุมการทำงานของนักเรียน ครูอาจสอดแทรกในการทำงานกลุ่ม ช่วยเหลือการทำงานของนักเรียน สรุบบทเรียนวัดผลคุณภาพและประเมินความรู้ของนักเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม

สรุปได้ว่า ครูควรมีบทบาทในการสอนแบบร่วมมือดังนี้ เป็นผู้สรุปเป็นผู้ตรวจสอบ เป็นผู้ดูแล ความถูกต้อง เป็นผู้ขยายความให้ชัดเจน เป็นผู้หาข้อมูลมาให้ให้นักเรียน (Researcher/Runner) เป็นผู้เสริมแรง (Encourager) และเป็นผู้สังเกตให้ทุกคนทำงานของตนเอง

2.6 บทบาทของนักเรียน

คร่อมอบหมายงาน 3 อย่าง ดังนี้ คือ

1. นักเรียนเรียนรู้งานที่ได้รับมอบหมาย
2. นักเรียนแน่ใจว่าสมาชิกในกลุ่มได้เรียนรู้งานนั้น

3. นักเรียนแน่ใจว่าทุกคนในชั้นเรียนรู้งานนั้นด้วย

ระหว่างที่ได้รับมอบหมายงาน นักเรียนต้องอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกในกลุ่ม อธิบายวิธีทำงานให้สำเร็จ ฟังคำอธิบายของผู้อื่น ส่งเสริมให้แต่ละคนมีความพยายามทำความเข้าใจปัญหา อธิบายเนื้อหา และให้ความช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม

สมาชิกในกลุ่มมีหน้าที่แบ่งกัน ดังนี้

1. ผู้บันทึก ทำหน้าที่รวบรวมคำตอบสมาชิก และจดบันทึก
2. ผู้สรุป ทำหน้าที่สรุปเนื้อหาทั้งหมดที่กลุ่มทำ และเขียนรายงาน
3. ผู้ตรวจสอบ ทำหน้าที่ตรวจสอบว่าทุกคนรู้คำตอบ หรืองานที่ทำ
4. ผู้ตรวจงาน ทำหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้อง แก้ไขตัวสะกด หรือสำนวนและความสมบูรณ์ของงาน
5. ผู้สังเกตการณ์ ทำหน้าที่เตือนให้ทุกคนทำงาน
6. ผู้ให้กำลังใจ ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนการทำงาน

2.7 การสอนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค เอส ที เอ ดี

การเรียนรู้แบบร่วมมือมีหลายรูปแบบ การที่จะนำรูปแบบใดไปใช้นั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละวิชา หรือสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำการเรียนรู้แบบร่วมมือมาทดลอง โดยใช้รูปแบบ STAD ตามแนวคิดของ สลาวิน (Slavin) เนื่องจากรูปแบบนี้ สามารถนำมาดัดแปลงได้เกือบทุกวิชา และทุกระดับชั้น เพื่อเป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนากิจกรรมทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เหมาะกับการเรียนการสอนเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 การเรียนแบบร่วมมือในรูปแบบ STAD นี้ มีส่วนประกอบตามที่ จันทนา กวีนิภูชยานนท์ (2539: 41 – 57) เสนอไว้ 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การนำเสนอบทเรียนทั้งชั้น (Class Presentation) ครูจะทำการสอนเนื้อหาของบทเรียนแก่นักเรียนพร้อมกันทั้งชั้น ครูอาจใช้วิธีการสอน รูปแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาของบทเรียน และการตัดสินใจของครูเป็นสำคัญ ที่จะเลือกวิธีการที่เหมาะสมและการนำเสนอบทเรียนของครูต้องใช้สื่อประกอบ อย่างเพียงพอด้วย

2. การเรียนกลุ่มย่อย (Team Study) กลุ่มประกอบด้วยนักเรียนประมาณ 4 – 5 คน มีความแตกต่างกันทั้งในแง่ของผลลัพธ์ทางการเรียนและเพศ หน้าที่ที่สำคัญของกลุ่มคือ การเตรียมสมาชิกให้สามารถทำแบบทดสอบได้ดี หลังจากการเสนอเนื้อหาของครูต่อนักเรียนทั้งชั้นแล้ว นักเรียนจะแยกทำงานเป็นกลุ่มเพื่อศึกษาตามบัตรงาน หรือกิจกรรมกลุ่มที่ครูกำหนดให้ โดยส่วนมากแล้วกิจกรรมจะอยู่ในรูปการอภิปราย การแก้ปัญหาร่วมกัน การเปรียบเทียบคำตอบ และการแก้ความเข้าใจผิดของเพื่อนร่วมทีม กลุ่มเป็นลักษณะที่สำคัญที่สุด สมาชิกในกลุ่มจะต้องทำให้ดีที่สุดเพื่อกลุ่มของตน กลุ่มจะต้องทำให้ดีที่สุด

เพื่อช่วยสมาชิกแต่ละคนของกลุ่ม ลักษณะนี้จะเน้นความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มให้เข้าใจในเนื้อหาที่จะเรียน การทำงานของกลุ่มลักษณะนี้จะเน้นความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม การนับถือตนเอง (Self Esteem) และการยอมรับเพื่อนที่เรียนอ่อน สิ่งที่นักเรียนควรคำนึงในการทำงานกลุ่มย่อย มีดังนี้

2.1 นักเรียนต้องช่วยเหลือเพื่อนในทีมให้ได้เรียนรู้เนื้อหาที่เรียนอย่างถ่องแท้

2.2 ไม่มีใครจะเรียนหรือศึกษาเนื้อหาจบเพียงคนเดียว โดยเพื่อนในกลุ่มยังไม่เข้าใจ

เนื้อหา

2.3 ถ้ายังไม่เข้าใจให้ปรึกษาเพื่อนในกลุ่มก่อนจงปรึกษาครู

2.4 เพื่อนร่วมทีมต้องปรึกษาหารือกันเบาๆ ไม่ให้รบกวนกลุ่มอื่น ในการจัดการเรียน

การสอนกลุ่มย่อย ครูควรสนับสนุนในสิ่งต่อไปนี้

2.4.1 ให้โอกาสนักเรียนในการตั้งชื่อทีม

2.4.2 นักเรียนสามารถเคลื่อนย้ายโต๊ะ เก้าอี้ ภายในกลุ่ม หรือย้ายที่ทำงานของกลุ่มได้ภายในชั้นเรียน

2.4.3 แนะนำให้นักเรียนร่วมมือทำงานเป็นคู่หรือ 3 คน ก็ได้ โดยให้มีการตรวจผลงานของกันและกัน เมื่อมีการผิดพลาดเพื่อนในทีมต้องช่วยอธิบายให้เข้าใจ

2.4.4 ไม่ควรจบการเรียนรู้เนื้อหาง่าย ๆ จนกว่าจะแน่ใจว่าเพื่อนในทีมทุกคนพร้อมที่จะทำข้อสอบได้อย่างเต็มที่

2.4.5 ให้มีการอธิบายคำตอบซึ่งกันและกัน และจึงนำไปตรวจกับบัตรเฉลยคำตอบ

2.4.6 เมื่อมีปัญหาให้ปรึกษาเพื่อนร่วมทีมก่อนปรึกษาครู

2.4.7 ระหว่างนักเรียนทำกิจกรรมครูควรเดินไปรอบๆ ห้อง เพื่อให้นักเรียนได้โอกาสปรึกษาหารือได้สะดวกและเป็นการเสริมกำลังใจแก่นักเรียนด้วย

4. การทดสอบย่อย (Test) หลังจากเรียนไปได้ประมาณ 1 – 2 คาบ นักเรียนจะได้รับการทดสอบในระหว่างทำการทดสอบ ไม่นอนุญาตให้นักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือกัน ทุกคนทำข้อสอบตามความสามารถของตนเอง

5. คะแนนในการพัฒนาตนเอง (Individual Improvement Scores) ความคิดที่อยู่เบื้องหลังของคะแนนในการพัฒนาตนเองของนักเรียน คือการให้นักเรียนแต่ละคนมีเป้าหมายเกี่ยวกบผลการเรียนของตนเองที่จะต้องทำให้ได้เป้าหมายนั้น นักเรียนจะทำได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับการทำงานหนักเพิ่มขึ้นกว่าที่ทำมาแล้ว ในบทเรียนก่อนนักเรียนทุกคนมีโอกาสได้คะแนนสูงสุดเพื่อช่วยกลุ่ม จะต้องทำคะแนนให้สูงกว่าคะแนนที่ได้ในครั้งก่อน นักเรียนแต่ละคนจะมีคะแนนที่เป็น “ฐาน” ได้จากคะแนนในการสอบครั้งหลังสุด คะแนนความก้าวหน้าของนักเรียน หรือของกลุ่มจะขึ้นอยู่กับว่าคะแนนที่ได้จากการสอบครั้งหลังสุด ห่างจากคะแนน “ฐาน” มากน้อยเพียงใด

6. กลุ่มที่ได้รับการยกย่องและยอมรับ (Team Recognition) กลุ่มจะได้รางวัลเมื่อคะแนนความก้าวหน้าของกลุ่มเฉลี่ยแล้วถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สำหรับการเรียนแบบร่วมมือในรูปแบบ STAD นี้ ที่อน ทองแก้ว (2536: 33) ได้กล่าวถึงในเรื่องราวการประยุกต์ใช้การเรียนแบบร่วมมือ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนไว้ว่า แนวคิดการเรียนแบบร่วมมือ กำลังแพร่หลายและได้รับความนิยมจากครูในโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา และสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในยุโรปและอเมริกา ในการประยุกต์การเรียนแบบร่วมมือมาใช้ในการสอนนั้น ครูจะต้องเข้าใจแนวคิดหลักของการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือเสียก่อน แล้วพิจารณาสภาพการเรียนการสอนในปัจจุบัน คัดเลือกจุดเด่นของวิธีสอนไปใช้ ให้สอดคล้องกับธรรมชาติทางจิตวิทยาของนักเรียน สิ่งแวดล้อม และพื้นฐานทางวัฒนธรรมของนักเรียนและชุมชน ที่สำคัญ ครูมีความสนใจ และกระตือรือร้นในการทดลองเทคนิควิธีสอนแบบใหม่ๆ กระบวนการที่จะประยุกต์ใช้ในการเรียนแบบร่วมมือในรูปแบบ STAD ไปสู่ความสำเร็จ

ในการประยุกต์ใช้การเรียนแบบร่วมมือแบบ STAD มีแนวทางและขั้นตอนการดำเนินงานตามที่ จันทนา กวีนิฎฐยานนท์ (2539: 47 – 57) ได้เสนอไว้ ดังนี้

1. การกำหนดรายวิชาและบทเรียนให้อยู่ในรูปของการเรียนแบบร่วมมือในรูปแบบ STAD ประกอบด้วยการนำเสนอข้อมูล การทำงานร่วมกัน การทดสอบ การปรับปรุงคะแนน และการตัดสินผลงานของกลุ่ม

1.1 การนำเสนอข้อมูล ครูเป็นผู้นำเสนอข้อมูล อาจเป็นการใช้เอกสาร หรือการบรรยาย เพื่อให้นักเรียนได้เกิดความสนใจในเรื่องที่จะเรียน และเห็นแนวทางที่จะทำกิจกรรมกลุ่มต่อไป

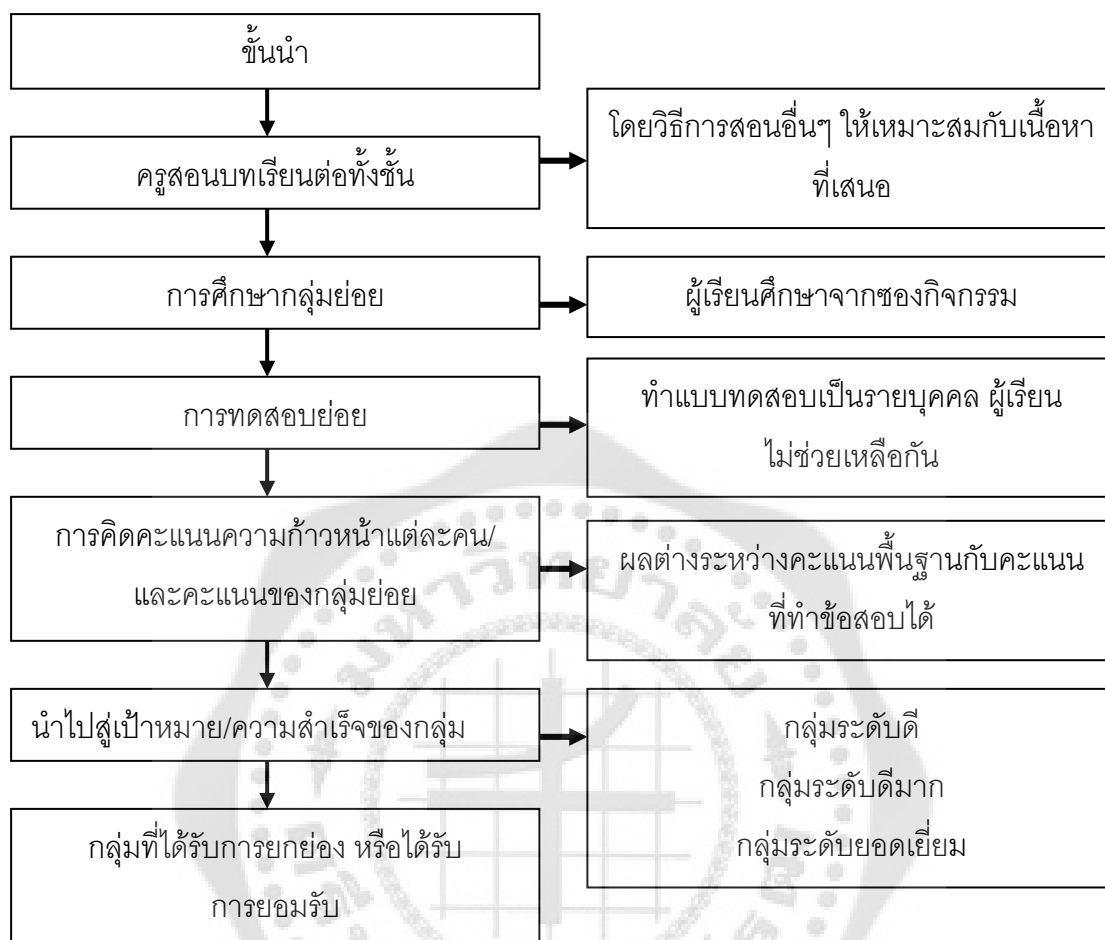
1.2 การทำงานกลุ่ม นักเรียนจะทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม กลุ่มหนึ่งมี 5 คน มีผลการเรียนและเพศละกัน หน้าที่สำคัญของกลุ่มคือ การช่วยเหลือกัน อภิปรายปัญหาาร่วมกัน รวมทั้งการตรวจสอบคำตอบ การแก้ไขคำตอบ หัวใจสำคัญที่สมาชิกแต่ละคน ทุกคนจึงต้องทำให้ดีที่สุด สมาชิกเรียนรู้ ให้กำลังใจ และเข้าใจร่วมกัน

1.3 การทดสอบ เมื่อครูสอนไปประมาณ 1 – 2 ครั้ง นักเรียนทุกคนจะเข้าทำการทดสอบในสาระที่เรียน ต่างคนต่างสอบ จะช่วยเหลือกันไม่ได้

1.4 การปรับปรุงคะแนน จะเปิดให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถของตนอย่างเต็มที่ จึงให้นักเรียนสามารถปรับปรุงคะแนนของตนเองได้สูงขึ้น

1.5 การตัดสินผลงานของกลุ่ม จะพิจารณาผลร่วมของการปรับปรุงคะแนนของสมาชิกในกลุ่มกำหนดระดับความสำเร็จตามคะแนนที่ได้ของกลุ่ม อาจเป็นคำชมเชย ประกาศนียบัตร รางวัล เป็นต้น จากที่กล่าวมาสามารถสรุป การเรียนรู้แบบร่วมมือ ตามรูปแบบ STAD ได้ดัง ภาพประกอบ 2

การเรียนรู้แบบร่วมมือ ตามรูปแบบ STAD

ภาพประกอบ 2 สรุปการเรียนรู้แบบร่วมมือ ตามรูปแบบ STAD

ที่มา: จันทนา กวีัญชยานนท์. 2539: 47-57.

2. การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม จัดตามหลักการคือ ในแต่ละกลุ่มนักเรียนจะมีความสามารถและสภาพใกล้เคียงกัน คือ คละเพศ มีทั้งนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนสูง ปานกลาง ต่ำ

3. การจัดโต๊ะเรียน ในการเรียนการสอนแบบนี้ แนวทางการจัดโต๊ะเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน

4. การดำเนินการสอนใช้แนวทางขั้นตอนตามที่กล่าวมาแล้วในข้อ 1 จะแบ่งออกเป็นขั้นตอนง่าย ๆ 6 ขั้นตอน คือ บอกเป้าหมายและแนวทางการเรียนเป็นการจูงใจให้นักเรียนสนใจเรียน การนำเสนอข้อมูลใหม่ที่จะสอน การแบ่งกลุ่มนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนช่วยเหลือการทำงานกลุ่ม การทดสอบย่อย

และขั้นสุดท้าย คือ การหาคะแนนความก้าวหน้ารายบุคคลและรายกลุ่ม การประยุกต์การเรียนรู้แบบร่วมมือตามรูปแบบ STAD นี้ เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการสอน ที่ต้องเน้นการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนตามความสามารถ จากการเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่ม เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่จำลองการอยู่ร่วมกันในสังคมมาสู่ห้องเรียน นักเรียนจะได้ฝึกกิจกรรมการอยู่ร่วมกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ที่คำนึงถึงความสำเร็จของกลุ่มเป็นสำคัญ

5. นักเรียนที่เก่งจะมีบทบาททางสังคมในชั้นมากยิ่งขึ้น และจะรู้สึกว่าได้เรียนหรือหลบไปท่องหนังสือเฉพาะตน นักเรียนจะรู้ว่า ตนเองมีหน้าที่ทางสังคม

6. การตอบคำถามในห้องเรียน นักเรียนจะช่วยเหลือกันและกัน ถ้าหากตอบผิดก็ถือว่าผิด ทั้งกลุ่มคนอื่น ๆ จะต้องช่วยเหลือบ้าง นักเรียนจะมีความผูกพันกันมากขึ้น (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2532: 11 – 13)

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ปรากฏผลงานวิจัย ดังนี้

สามารถ สุขาวงษ์ (2537: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา พฤติกรรมการทำงานกลุ่มและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการสอนแบบโครงการ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือกับนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วย การสอนตามคู่มือครูที่มีความคงทนในการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รตินันท์ ไผ่ตรีจิต (2537: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความรับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือกับการสอนตามคู่มือครู พบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือกับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน สำหรับงานวิจัยของ สุพัตรา ศิริรักษ์ (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ความสามารถในการแก้ปัญหา และบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ด้วยวิธีสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกับการสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ส่วนงานวิจัยของ อนุสรณ์ สุชาติานนท์ (2536: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตย ให้ผลไม่แตกต่างกัน

จากการประมวลผลงานวิจัยในประเทศดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การสอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเหมือนกัน มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและตัวแปรอื่นๆ แตกต่างและไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากงานวิจัยแต่ละเรื่องใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือคณะประเภทกัน เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ TAI แบบ STAD และ TGT ผสมผสานกับ STAD (Co-op-Co-op) เป็นต้น และไม่ว่าจะจะเป็นรูปแบบใด

ต่างก็มีเป้าหมายอยู่ที่ความรับผิดชอบร่วมกันของกลุ่ม ความสำเร็จของกลุ่มเป็นประการสำคัญ ผลงานวิจัย ทั้ง 4 เรื่อง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมีวินัยในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง พฤติกรรม การทำงานกลุ่ม ความรับผิดชอบต่อภาระเรียนให้ผลแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนแบบร่วมมือส่งเสริม ให้นักเรียนช่วยเหลือกัน มีการฝึกทักษะทางสังคม ทักษะการทำงานกลุ่มดีกว่าการสอนตามคู่มือครู ที่เรียน โดยการจัดกลุ่มแบบเดิม นักเรียนไม่มีความรับผิดชอบร่วมกัน ไม่มีวิธีการทำงานกลุ่ม ครูละเลยไม่สนใจ ในการทำงานกลุ่ม ทำให้ขาดความร่วมมือต่อกัน และบุคลิกภาพประชาธิปไตยในการร่วมมือกัน สำหรับ งานวิจัยของ อนุสรณ์ สุชาติานนท์ บุคลิกภาพประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันนั้น อาจมีสาเหตุเนื่องมาจาก การที่นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้ผ่านกระบวนการปลูกฝังคุณลักษณะประชาธิปไตย อย่าง ต่อเนื่องจากสถาบันครอบครัวและโรงเรียน

งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ ปากฎผลการวิจัย ดังนี้

วิลเลียมส์ (มยุรี สาลิวงศ์. 2535: 37; อ้างอิงจาก Williams. 1988: 3611) ได้ศึกษาถึง ผลการเรียนแบบร่วมมือกันโดยใช้การผสมผสานระหว่างเทคนิค STAD กับเทคนิค TGT ที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในรัฐออลาบามา พบว่า นักเรียน ที่ได้รับการสอนโดยใช้การผสมผสานระหว่างเทคนิค STAD กับเทคนิค TGT มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้

บรีส (Bliss. 1986) ได้ทำการศึกษาการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยวิธีแบ่งเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยผู้วิจัยอยากทราบว่าการเรียนเป็นกลุ่มจะก่อให้เกิดผลอย่างไร และถ้าเรียน เป็นกลุ่มบ่อยๆ จะแตกต่างกับการเรียนน้อยครั้งอย่างไร ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูที่สอนวิชาสังคมศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่สอนโดยการแบ่งกลุ่มเล็กๆ บ่อยครั้ง จะทำให้นักเรียนมีทักษะในการมี ส่วนร่วมเป็นวิถีประชาธิปไตย เป็นเป้าหมายในการสอนมากกว่าครูที่สอนโดยการแบ่งกลุ่มเล็กๆ แต่ปฏิบัติ น้อยครั้ง 2) ครูที่สอนนักเรียนในการแบ่งกลุ่มเล็กๆ บ่อยครั้ง มักจะได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียน เช่นจากฝ่ายบริหารมากกว่าครูที่สอนการแบ่งกลุ่มน้อยครั้ง 3) ครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาโดยการแบ่งกลุ่ม น้อยครั้ง และจัดการเรียนการสอนโดยไม่ได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียน จะมีความเชื่อเรื่องความสำคัญ ของทักษะการมีส่วนร่วมน้อยกว่าครูที่สอนโดยมีการแบ่งกลุ่มบ่อยครั้ง และได้รับการสนับสนุนจากทาง โรงเรียน

นาทีฟ (Native. 1986) ได้ทำการศึกษาวิจัยผลของการใช้ยุทธวิธีการสอนโดยการเรียน แบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนในวิชาสังคมศึกษา ในระดับเกรด 6 การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อต้องการดูผลของการใช้วิธีการสอนทั้ง 3 ได้แก่ การสอนด้วยวิธีการเรียนแบบสะสมความรู้ 2 (Jigsaw 2)

การสอนแบบร่วมมือร่วมกลุ่ม (Co-op-Co-op) และการเรียนแบบรับผิดชอบต่อตนเอง การวิจัยครั้งนี้ ได้ สุ่มตัวอย่างนักเรียนเกรด 6 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 129 คน โดยใช้เวลาดทดลอง 9 สัปดาห์ ใช้ครู 4 คน หมุนเวียนเข้าทำการสอน โดยใช้วิธีที่แตกต่างกัน ครูที่เข้าสอนจะได้รับการฝึกเป็นเวลา 24 ชั่วโมง ก่อนทำการสอน ผลการวิจัยพบว่าการสอนด้วยวิธีแบบร่วมมือ 2 ใน 3 วิธี มีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม อีกทั้ง มอร์แกน (Morgan. 1987) ได้ทำการสอนแบบร่วมมือ โดยการจัดสภาพห้องเรียน การรวมกลุ่มทางสังคม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ จะมีทัศนคติทางบวกต่อวิชาที่เรียนมากกว่านักเรียนที่เรียนในห้องเรียนปกติและมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่า แต่พฤติกรรมการรับรู้การรวมกลุ่มทางสังคมไม่แตกต่างกัน

บัตเลอร์ (Butler. 1991: 78) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ และการเรียนด้วยตนเองกับคอมพิวเตอร์ เพื่อทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนเกรด 6 โดยทำการทดสอบการแก้ปัญหา ก่อนเรียนและหลังเรียนทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า กลุ่มที่สอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ มีการปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน และมีทักษะในการตัดสินใจแก้ปัญหาได้ดีกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยตนเองกับคอมพิวเตอร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการประมวลผลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า การสอนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นรูปแบบการสอนรูปแบบหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนด้วยตนเองและมีทักษะทางสังคม ในการทำงานกลุ่มร่วมกันทั้งทักษะในการสื่อสาร ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น และมีคุณลักษณะที่ดี เช่น มีการรับผิดชอบ มีวินัยและบุคลิกภาพประชาธิปไตย

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบซินดิเคต

3.1 ประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับการสอนแบบซินดิเคต

การจัดการเรียนการสอนแบบซินดิเคตเป็นวิธีการที่วิวัฒนาการมาจากการประชุมนายทหารชั้นผู้ใหญ่ของกองทัพอังกฤษ ในปี พ.ศ. 2489 กลุ่มเจ้าของโรงเรียนอุตสาหกรรมอังกฤษได้ร่วมกันจัดตั้งสถาบันการฝึกอบรมขึ้น เพื่อหามาตรการการบริหารงานอุตสาหกรรมของอังกฤษ ต่อมาเรียกชื่อว่า วิทยาลัยการบริหารของประเทศอังกฤษ วิทยาลัยแห่งนี้ได้ใช้วิธีการประชุมของกองทัพอังกฤษคือ ให้ผู้เข้าร่วมอบรมประชุมพิจารณาแก้ปัญหาเป็นหลักสำคัญ ต่อมาการประชุมแบบนี้ ได้แพร่หลายในประเทศอุตสาหกรรม (กรีซ อัมโบซัน. 2520: 228) สำหรับการประชุมแบบซินดิเคตในประเทศไทยนั้น ได้เริ่มขึ้นที่สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยใช้กับการอบรมของสำนักฝึกอบรม

ในด้านการจัดการเรียนการสอนแบบซินดิเคตในประเทศไทย ได้เริ่มที่หน่วยพัฒนาคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อคณาจารย์กลุ่มหนึ่งได้เข้าฝึกอบรมเรื่องนี้ที่ประเทศอังกฤษ ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม 2518 หลังจากสัมมนา ก็ได้นำมาเผยแพร่และได้รับความสำเร็จ วิจิต สิ้นสิริ

ได้นำการสอนแบบซินดิเคตมาเผยแพร่ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กับนิติตปริญาโท วิชาเอกมัธยมศึกษา (ไพโรจน์ ดารามาศ. 2524: 9)

3.2 ความหมายของการสอนแบบซินดิเคต

การจัดการเรียนการสอนแบบซินดิเคตเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น และช่วยสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้สอนและผู้เรียนให้ดีขึ้น สุนันทา สายวงศ์ (2544: 31 – 32) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนแบบซินดิเคตไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับชั้นเรียน ประมาณ 30 คน ผู้สอนจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย เรียกว่า “Subgroups หรือ Syndicate” สมาชิกของกลุ่มย่อยนี้ จะมีประมาณ 4 – 6 คน ผู้สอนจะมอบงานชิ้นหนึ่งให้แก่ละกลุ่ม เพื่อปฏิบัติงานร่วมกัน งานชิ้นหนึ่งๆ จะประกอบด้วยกรณีตัวอย่างและปัญหา 2 – 4 ปัญหา มีเอกสารอ้างอิงหลายฉบับที่ต้องอ่านเพื่อประมวลคำตอบของปัญหานั้นๆ หรือผู้สอนอาจให้บัตรคำสั่ง เพื่อแนะนำหนังสือหรือเอกสารที่ผู้เรียนสามารถค้นคว้าได้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับหัวข้อนั้นก็ได้อีก และแบ่งออกให้ชัดเจนว่าเป็นส่วนไหนหรือตอนใดของหนังสือดังกล่าว กลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มจะต้องเขียนรายงานร่วมกันฉบับหนึ่ง การเสนอรายงานของกลุ่มจะมีตัวแทนกลุ่ม ออกมารายงานต่อผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น ผู้สอนจะสรุปรายงานของกลุ่มต่างๆ รวบรวมและแก้ไขให้สมบูรณ์ แล้วมีการบรรยายทั้งชั้นเพื่ออภิปรายปัญหาดังกล่าวร่วมกัน

พัชรี แพนล้นฟ้า (2549: 34) ได้กล่าวถึงความหมายของการจัดการเรียนการสอนแบบซินดิเคตไว้ว่า เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มประมาณ 4 – 6 คน และให้ศึกษาจากบัตรกำหนดงาน ซึ่งมีข้อกำหนดให้ศึกษา ค้นคว้า หาความรู้และวิเคราะห์ประเด็นปัญหาจากกรณีตัวอย่าง แล้วนักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อแก้ไขปัญหา โดยครูเตรียมเอกสารหรือหนังสือประกอบการค้นคว้าให้ แล้วแต่ละกลุ่มเขียนรายงานเพื่ออภิปรายปัญหาร่วมกันอีกครั้ง

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบซินดิเคต คือ การจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเพื่อศึกษาค้นคว้าร่วมกัน มีการอภิปรายคำถามที่ตั้งไว้ในบัตรงาน แล้วตอบคำถามหาข้อสรุป ครูเตรียมเอกสารค้นคว้าให้หรือแนะนำเอกสารที่นักเรียนจะค้นคว้าได้ แล้วแต่ละกลุ่มเขียนรายงาน เพื่ออภิปรายปัญหาร่วมกันอีกครั้ง

3.3 ขั้นตอนของการสอนแบบซินดิเคต

สุนันทา สายวงศ์ (2531: 31 – 32) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนแบบซินดิเคต ดังนี้

1. **ขั้นเตรียม** แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ 4 – 5 คน ให้นักเรียนเข้ากลุ่มตามความสมัครใจ แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการ ครูอธิบายหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มและแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้นักเรียนทราบ และเมื่อจบบทเรียนแต่ละเรื่องมีการเปลี่ยนหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มทุกครั้ง

2. **ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน** ใช้ภาพ แผนภูมิ เกม และวีดิทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา นำมาสนทนาซักถาม

3. **ขั้นดำเนินการสอน**

3.1 **ขั้นมอบหมายงาน** ครูมอบหมายงานจากบัตรกำหนดงาน เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มปฏิบัติงานร่วมกัน โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในกลุ่ม บัตรกำหนดงานประกอบด้วย

3.1.1 กรณีตัวอย่าง

3.1.2 ประเด็นปัญหาจากกรณีตัวอย่าง

3.1.3 เอกสารประกอบการเรียนหรือรายชื่อหนังสืออ้างอิงที่ให้นักเรียนไปศึกษา

ค้นคว้า

3.2 **ขั้นวิเคราะห์ปัญหา** นักเรียนแต่ละคนศึกษาประเด็นปัญหาตามที่กำหนดในบัตรกำหนดงาน

3.3 **ขั้นอภิปรายปัญหา** นักเรียนอภิปรายเพื่อหาวิธีแก้ปัญหาร่วมกันในกลุ่มเพื่อสรุปเป็นแนวทางการแก้ปัญหาของแต่ละกลุ่ม

3.4 **ชั้นนำเสนอผลงาน** นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลการอภิปราย เป็นคำตอบของปัญหาจากกรณีตัวอย่างภาพการ์ตูน เขียนเป็นรายงานกลุ่ม ส่งตัวแทนกลุ่มรายงานหน้าชั้นเรียนที่ละกลุ่ม และเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นได้ซักถาม

3.5 **ขั้นสรุป**

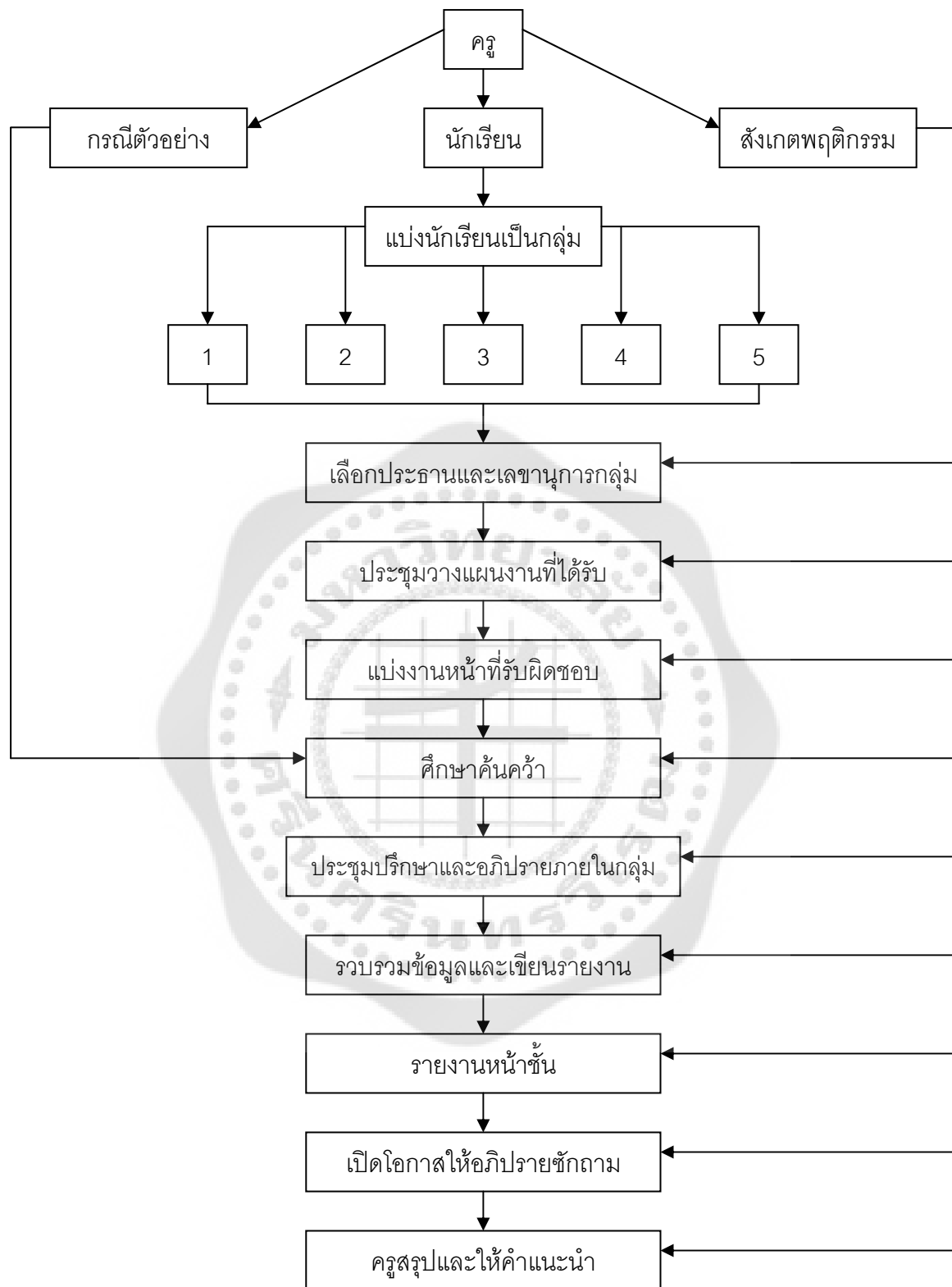
3.5.1 ครูสรุปรายงานของแต่ละกลุ่ม และให้คำแนะนำเพิ่มเติมในประเด็นสำคัญที่นักเรียนไม่ได้กล่าวถึง

3.5.2 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายปัญหาอีกครั้ง และสรุปสาระสำคัญจากบทเรียน

4. **ขั้นวัดและประเมินผล**

ครูวัดและประเมินผลโดยพิจารณาการรายงานของแต่ละกลุ่มและการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน การตอบคำถามและการตรวจรายงาน

จากลักษณะและขั้นตอนที่กล่าวมา สามารถสรุปให้เข้าใจได้ชัดเจนเป็นแผนภูมิได้ ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แสดงลักษณะและขั้นตอนในการสอนแบบซินดิเคท

ที่มา: สุันทา สายวงศ์. 2531: 31 – 32.

3.4 บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบซินดิเคท

ทวีป อภิสิต (2522: 37) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนแบบซินดิเคทจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับการเตรียมเอกสาร การกำหนดกรณีตัวอย่างและปัญหาที่ครูใช้สอนผู้เรียน เพื่อทำกิจกรรมและศึกษาค้นคว้า กิจกรรมของครูที่ต้องจัดเตรียมประกอบด้วย

1. กรณีตัวอย่างต่างๆ และประเด็นปัญหาที่จะให้ผู้เรียนแก้ปัญหา เพื่อหาข้อยุติ กรณีตัวอย่างหรือปัญหาดังกล่าวไม่ควรหาคำตอบที่ได้จากเอกสารเพียงฉบับเดียว ต้องอาศัยความรู้รอบด้านมาใช้ในการแก้ปัญหาและหาคำตอบออกมาให้ได้

2. เอกสารวิชาการ รายชื่อหนังสือหรือตำราต้องเตรียมไว้ให้พอเพียงแก่สมาชิกกลุ่มต่างๆ ที่จะศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ได้ความรู้และแนวคิดอย่างกว้างขวาง ถ้าเป็นกรณีตัวอย่างจะต้องให้ความคิดเห็นไม่ทางตรงก็ทางอ้อมแก่ผู้เรียน ถ้าเป็นหนังสือจะต้องกำหนดหรือบ่งบอกให้ชัดเจนว่าอยู่ที่ไหน ตอนใด เล่มที่เท่าไร

3. รวบรวมรายงานของแต่ละกลุ่ม สรุป อภิปราย นำไปแก้ไขเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ สรุป รายงาน บรรยายและอภิปรายร่วมกับผู้เรียนทั้งชั้นอีกครั้งหนึ่ง เป็นการสรุปความรู้ที่ผู้เรียนควรจะได้รับเป็นครั้งสุดท้าย

พัชรี แพนล้นฟ้า (2549: 34) ได้กล่าวถึง บทบาทการจัดการเรียนการสอนของครูแบบซินดิเคทว่า ควรให้ความสำคัญกับการกำหนดกรณีตัวอย่าง ปัญหาจากกรณีตัวอย่างควรเป็นเรื่องที่เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน และการเตรียมเอกสารให้เพียงพอในการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนครูคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำเป็นกำลังใจเมื่อผู้เรียนมีปัญหา

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคทนั้น ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการกำหนดกรณีตัวอย่างและประเด็นปัญหาที่ครูเตรียมไว้ รวมทั้งการเตรียมหนังสือ เอกสาร เพื่อให้นักเรียนทำการศึกษาค้นคว้า และการสรุปความรู้ที่ผู้เรียนควรจะได้รับเป็นครั้งสุดท้าย

3.5 กิจกรรมของผู้เรียนในการเรียนรู้แบบซินดิเคท

ทวีป อภิสิต (2522: 37) ได้กล่าวถึง กิจกรรมของผู้เรียนในการเรียนรู้แบบซินดิเคท ดังนี้

1. แบ่งกลุ่ม พึงคำชี้แจงจากผู้สอน รับเอกสารประกอบการเรียน กรณีตัวอย่าง และปัญหาที่จะศึกษา

2. จัดแบ่งเอกสารแก่สมาชิกในกลุ่ม ให้สมาชิกศึกษาค้นคว้าหาคำตอบหรือข้อสรุปจากเอกสารและประสบการณ์ที่สมาชิกแต่ละคนมีอยู่

3. อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในกลุ่ม จากการศึกษาเอกสาร เพื่อรวบรวมความคิดเห็นนำไปสู่การแก้ปัญหาและหาข้อยุติในการตอบปัญหาที่กำหนดให้

4. จัดทำรายงานของกลุ่ม เพื่อเตรียมให้ตัวแทนนำเสนอครู่ต่อไป เมื่อครูสรุปรายงานของทุกกลุ่ม และเปิดโอกาสให้อภิปรายครั้งสุดท้าย สมาชิกทุกคนควรร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็น เพื่อให้เกิดความเข้าใจแจ่มแจ้งชัดเจน และถูกต้องตรงกันอีกครั้งหนึ่ง

3.6 ประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนแบบซินดิเคต

ทวีป อภิสัทธา (2522: 37) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนแบบซินดิเคตสรุปได้ ดังนี้

1. ผู้สอนและผู้เรียนมีสิทธิในการอภิปรายเท่ากัน
2. ส่งเสริมทักษะในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ผู้เรียนรู้จักการร่วมมือ การแสดงความคิดเห็น โดยสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ วิจักษ์และพิจารณาปัญหาด้วยความรอบคอบ และมีเหตุผล
3. เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบ
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักใช้แหล่งวิชาให้เกิดประโยชน์ เช่น ทักษะในการใช้ห้องสมุด
5. ผู้สอนไม่ผูกขาดในฐานะผู้รู้แต่ผู้เดียว แต่มีบทบาทช่วยเหลือ อธิบาย แนะนำ และยังช่วยให้ครูลดเวลาในการสอนได้อีกด้วย
6. ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหา และมีความคิดกว้างขวางในเชิงสหวิทยาการ
7. ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
8. ผู้สอนมีโอกาสได้รับข้อมูลย้อนกลับว่าการสอนของครูและการเรียนของผู้เรียนเป็นอย่างไร ทำให้เข้าใจปัญหาการเรียนได้ดีขึ้น
9. ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายเพราะมีกิจกรรมให้ผู้เรียนทำหลายอย่างตามความสนใจ ความถนัด ความสามารถ
10. สร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

พัชรี แพนล้นฟ้า (2549: 34) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนแบบซินดิเคตไว้ว่า มุ่งให้ผู้เรียนได้อภิปรายในกลุ่มเพื่อศึกษาค้นคว้าตัวอย่างและปัญหาต่างๆ ที่ทางครูได้กำหนดให้ และนำข้อสรุปนั้นไปเสนอในชั้นเรียน โดยทุกคนในกลุ่มมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน ตลอดจนสามารถเสนอแนวคิด และยอมรับความคิดของสมาชิกภายในกลุ่มย่อยและห้องเรียน จึงเป็นไปตามปรัชญาการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ วิจักษ์ ศึกษาค้นคว้า และทำกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบซินดิเคต มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้กระบวนการทำงานร่วมกัน ช่วยกันศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ระดมสมอง วิเคราะห์ วิจักษ์ ในประเด็นปัญหาต่างๆ เพื่อนำไปสู่การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและข้อยุติของปัญหา และเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบซินดิเคท

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบซินดิเคท ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

ชูศักดิ์ สิงห์อุตร (2532: 70) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิคศึกษาคถาครณีตัวอย่างกับการสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จารุวรรณ เพ็ญสุข (2533: 71) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ด้วยวิธีสอนแบบการเรียนเป็นทีมที่จัดกิจกรรมด้วยวิธีการใช้กรณีตัวอย่างกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเรียนเป็นทีมที่จัดกิจกรรมด้วยวิธีการใช้กรณีตัวอย่าง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ความมีมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบการเรียนเป็นทีมที่จัดกิจกรรมด้วยวิธีการใช้กรณีตัวอย่างสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความมีมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบการเรียนเป็นทีมที่จัดกิจกรรมด้วยวิธีการใช้กรณีตัวอย่าง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พัชรินทร์ ธารีรัฐการพ์ (2535: 82) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบเทคนิคศึกษาคถาครณีตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเทคนิคศึกษาคถาครณีตัวอย่าง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบเทคนิคศึกษาคถาครณีตัวอย่างสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เทคนิคศึกษาคถาครณีตัวอย่าง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อชลี เครือคำขาว (2540: 111 – 112) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาจริยธรรมกับบุคคล โดยการสอนแบบเทคนิคศึกษาคถาครณีตัวอย่าง ที่ใช้การเรียนแบบร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเทคนิคศึกษาระดับตัวอย่างที่ใช้การเรียนแบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเทคนิคศึกษาระดับ ตัวอย่างที่ใช้การเรียนแบบร่วมมือสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเทคนิคศึกษาระดับ ตัวอย่างที่ใช้การเรียนแบบร่วมมือสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า การสอนแบบเทคนิคศึกษาระดับตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เพราะผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม และพบกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ทำให้ผู้เรียนร่วมกันคิด วิเคราะห์ปัญหา และสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา

4.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา

นักการศึกษาให้คำนิยามหรือความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ต่างๆ กัน ดังนี้ กูด (Good. 1958: 7) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ คือ การทำให้สำเร็จ (Accomplishment) หรือ ประสิทธิภาพทางการกระทำที่กำหนดให้ หรือในด้านความรู้ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การซึ่งความรู้หรือการบรรลุความรู้ (Knowledge Attained) การพัฒนาทักษะในการเรียน อาจพิจารณาจากคะแนนสอบที่กำหนดให้ คะแนนที่ได้จากงานที่ครูมอบหมายให้ หรือทั้งสองอย่าง

มิลล์แมน (กรมวิชาการ 2536: 21; อ้างอิงจาก Millman; & Greene. 1989) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ปริมาณ และลักษณะของความรู้ในสาขาวิชาที่บุคคลได้รับการจัดองค์ประกอบ และโครงสร้างของความรู้ และการใช้ประโยชน์โครงสร้างของความรู้ในการแก้ปัญหา ในการคิดเชิงสร้างสรรค์ ในการประเมินความน่าเชื่อถือของข้ออ้าง และในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

อนาสตาซี (Anastasi. 1970: 107) กล่าวว่าไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับ องค์ประกอบด้านสติปัญญา และองค์ประกอบด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา ได้แก่ องค์ประกอบด้านเศรษฐกิจ สังคม แรงจูงใจ และองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญาด้านอื่นๆ

ไอแซงค์ อาโนลด์ และ ไมลีย์ (Eysenk, Arnold; & Meili. 1972: 6) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามอย่างมาก เป็นผลมาจากการกระทำที่ต้องอาศัยความสามารถทั้งร่างกายและทางสติปัญญา ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้รับจากการเรียน โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวบุคคล

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจจะได้จากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ เช่น การสังเกต การตรวจ การบ้าน หรืออาจได้ในรูปของเกรดจากโรงเรียน โดยต้องอาศัยกระบวนการที่ซับซ้อน และระยะเวลาานานพอสมควร หรือได้จากการวัดจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป

ชวาล แพร์ตกุล (2517: 5) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ทักษะและสมรรถภาพทางสมองในด้านต่างๆ ที่นักเรียนได้รับการสั่งสอนของครู สามารถตรวจสอบได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test)

ไพศาล หวังพานิช (2523: 137) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และประสพการณ์ของการเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรม หรือ เกิดจากการสอน

อภิญา เจิมประไพ (2538: 21) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถแสดงออกความสำเร็จของบุคคลในการเข้าถึงความรู้ใดๆ สามารถวัดด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทั่วไป

สุภาวรรณ พันธุ์จันทร์ (2534: 14) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการที่จะพยายามเข้าถึงความรู้ เกิดจากการทำงานที่ประสานกัน และต้องอาศัยความพยายามอย่างมาก ทั้งองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา และองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญาแสดงออกมาในรูปของความสำเร็จ สามารถสังเกตและวัดได้ด้วยเครื่องมือทางจิตวิทยาหรือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทั่วไป

อัจฉรา สุขารมณ (2530: 6) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการที่อาศัยความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล โดยตัวบ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาจได้มาจากกระบวนการที่ไม่ต้องทดสอบ (Non-testing Procedures) เช่น การสังเกต หรือ การตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียน (School Grade)

อารมณ เพชรชื่น (2527: 89) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน การฝึกฝนหรือประสพการณ์ต่างๆ ทั้งที่โรงเรียน ที่บ้าน และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ประกอบด้วย ความสามารถทางสมอง ความรู้สึก ค่านิยม จริยธรรมต่างๆ

สุนันท์ ศลโกสม (2525: 49) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และประสพการณ์ การเรียนการสอน การวัดผลจึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถ หรือระดับผลสัมฤทธิ์ของบุคคลว่า เรียนแล้วรู้เท่าใด มีความสามารถชนิดใด

กระทรวงศึกษาธิการ (2525: 6) ได้บัญญัติศัพท์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ในหนังสือประมวลศัพท์บัญญัติ หมายถึง ความสำเร็จหรือความสามารถในการกระทำใดๆ ที่จะต้องอาศัยทักษะหรือมีฉะนั้นก็ต้องอาศัยความรู้ในวิชาใดวิชาหนึ่งเฉพาะ

เดโช สนวนานนท์ (2521: 3) ได้อธิบายความหมายของคำว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จที่ได้รับจากความพยายาม จากการลงแรงเพื่อมุ่งในจุดหมายปลายทางที่ต้องการ หรืออาจหมายถึง ระดับความสำเร็จในแต่ละด้าน

จากความหมาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น พอจะสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา หมายถึง ความสำเร็จ ความสมหวัง ในด้านการเรียนรู้ หรือความรู้ความสามารถของบุคคลอันได้มาจากการเรียนรู้ และความสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหา และศึกษาต่อไปได้ สามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือ คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4.2 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ปัจจุบัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจอย่างมากในวงการศึกษา โดยนักการศึกษาถือว่า เป็นหน้าที่สำคัญในการค้นหาหาความรู้ เพื่อที่จะตอบปัญหาในเรื่องความสำเร็จ และความล้มเหลวในการเรียน เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปปรับปรุง พัฒนา แก้ไข ปัญหาที่เกิดจากการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด แต่นักศึกษาจะประสบความสำเร็จทางการเรียนหรือไม่นั้น มีองค์ประกอบหลายประการ ดังที่นักการศึกษาบางท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

อนาสตาซี (Anastasi. 1970: 107) กล่าวถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านสติปัญญา (Intellectual Factors) และองค์ประกอบด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา (Non-Intellectual Factors) ได้แก่ องค์ประกอบด้านเศรษฐกิจ สังคม แรงจูงใจ และองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญาด้านอื่นๆ

ทราเวอร์ส (Travers. 1958: 396) ได้กล่าวว่า ตัวแปรทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา เช่น การปรับตัวสภาพบ้าน ความสนใจ ความมุ่งหวัง เจตคติที่มีต่อสถาบัน วิชาที่เรียน และอาจารย์ที่สอน ต่างมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

โบวแมน (Bowman. 1965: 8) ได้กล่าวว่า ระดับสติปัญญาเป็นตัวทำนายที่เร็วในการทำนายความสำเร็จทางการเรียน เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ

พีร์โคสท์ (Precott. 1961: 27) กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในและนอกห้องเรียน ประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย ได้แก่ อัตราเจริญเติบโตทางร่างกาย ความบกพร่องทางกาย
2. องค์ประกอบทางด้านความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดา มารดา กับลูก และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว
3. องค์ประกอบทางวัฒนธรรม ได้แก่ ความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน

4. องค์ประกอบทางความสัมพันธ์ของเพื่อนวัยเดียวกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ในเพื่อนวัยเดียวกันของนักศึกษาที่อยู่ที่บ้าน และที่โรงเรียน

5. องค์ประกอบทางพัฒนาตน ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจ เจตคติที่มีต่อการเรียน

6. องค์ประกอบทางการปรับตัว ได้แก่ การแสดงออกทางอารมณ์

ปณตพร โจทย์กิ่ง (2530: 34 – 35) กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มี ดังนี้

1. คุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ ความพร้อมทางด้านสมอง และความพร้อมทางด้านสติปัญญา ความพร้อมทางด้านร่างกาย และความสามารถทางด้านทักษะของร่างกาย คุณลักษณะทางจิตใจ ได้แก่ ความสนใจ แรงจูงใจ เจตคติและค่านิยม สุขภาพ ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ความเข้าใจในสถานการณ์ อายุ เพศ

2. คุณลักษณะของผู้สอน ได้แก่ สติปัญญา ความรู้ในวิชาที่สอน การพัฒนาความรู้ ทักษะทางด้านร่างกาย คุณลักษณะทางจิตใจ สุขภาพ ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ความเข้าใจในสถานการณ์ อายุ เพศ

3. พฤติกรรมระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนผู้เรียนจะต้องมีพฤติกรรมที่มีความเป็นมิตรต่อกัน เข้าอกเข้าใจ มีความสัมพันธ์ที่ดีความรู้สึกที่ดีต่อกัน

4. คุณลักษณะของกลุ่มผู้เรียน ได้แก่ โครงสร้างกลุ่ม ตลอดจนความสัมพันธ์กลุ่ม เจตคติ ความสามัคคี และภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดีของกลุ่ม

5. คุณลักษณะของพฤติกรรมเฉพาะตัว ได้แก่ การตอบสนองต่อการเรียน การมีเครื่องมือและอุปกรณ์พร้อมในการเรียน ความสนใจต่อบทเรียน

6. แรงผลักดันภายนอก ได้แก่ บ้าน มีความสัมพันธ์ระหว่างคนในบ้านที่ดี สิ่งแวดล้อมที่ดี มีวัฒนธรรมและคุณธรรมพื้นฐานที่ดี เช่น ขยันหมั่นเพียร ความประพฤติดี

สุริย์ ประกายจันทร์ (2532: 17) กล่าวถึง สัดส่วนขององค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า องค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด รวมถึงลักษณะนิสัยทางจิตพิสัยของนักเรียน มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 65% คุณภาพการสอนของครู มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 25% ที่เหลืออีก 10% เป็นตัวแปรอื่นๆ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น มีองค์ประกอบมากมายหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบทางด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ สภาพครอบครัว อาชีพ รายได้ ตลอดจนพื้นฐานทางการศึกษา ซึ่งต่างก็เป็นตัวแปรที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. องค์ประกอบทางการเรียน ได้แก่ เจตคติที่มีต่อการเรียน นิสัยในการเรียน ความกระตือรือร้นในการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนเจตคติที่มีต่อครูผู้สอน พฤติกรรม การสอนของครู ซึ่งต่างก็เป็นตัวแปรที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. องค์ประกอบด้านสถานที่การให้บริการทางการศึกษา ได้แก่ สถานที่จัดการเรียน การสอนความใกล้ไกล การให้บริการการศึกษาแก่นักเรียน การแนะแนว ซึ่งตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสิ้น

4.3 การวัดและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กู๊ด และคณะ (Good; et al. 1973: 577) กล่าวว่า การสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Measure Academic Achievement Test) เป็นการทดสอบเพื่อวัดความรู้ ทักษะความเข้าใจ และสมรรถภาพทาง สมอบในด้านต่างๆ ของบุคคลในด้านต่างๆ ที่มีการสอนในโรงเรียน เช่น การทดสอบ เลขคณิต การทดสอบ ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

อาแมนน์ และ กล็อก (Ahmann; & Glock. 1968: 106) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน (Measure Academic Achievement Test) สามารถวัดได้หลายวิธี เช่น การสังเกต การจด บันทึกร การสัมภาษณ์ และการทดสอบ เป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบทดสอบนั้น มุ่งที่ จะวัดความสำเร็จเป็นส่วนใหญ่ โดยทั่วไปการประเมินผลทางการเรียนวิชาต่างๆ จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านพุทธิลักษณะ (Cognitive Domain)
2. ด้านจิตลักษณะ (Affective Domain)
3. ด้านปฏิบัติลักษณะ (Psychomotor Domain)

โดยการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะวัดกันในด้านพุทธิลักษณะหรือด้านสติปัญญา (Cognitive Domain) บลุ่ม จำแนกจุดประสงค์ในการวัดด้านสติปัญญา มีดังนี้ (ลัวัน สายยศ; และ อังคณะ สายยศ. 2539: 41 – 46)

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นความสนใจในการระลึกในสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เรารู้มา นั้น คือ ความจำนั่นเอง แบ่งย่อยอีกตามลำดับ ดังนี้
 - 1.1 ความรู้ทางด้านเนื้อหา
 - 1.2 ความรู้เกี่ยวกับวิธีดำเนินการในเนื้อหา
 - 1.3 ความรู้เกี่ยวกับความคิดรวบยอด
2. ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง ความสามารถในการตีความ และขยาย ความจากสื่อความหมายต่างๆ ที่ได้พบเห็น แบ่งย่อยได้เป็น 3 อย่าง
 - 2.1 การแปลความ
 - 2.2 การตีความ
 - 2.3 การขยายความ
3. การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำหลักวิชาไปใช้แก้ปัญหาใน

สถานการณ์ใหม่

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการแยกแยะ เพื่อหาส่วนย่อยๆ ของเหตุการณ์เรื่องราวหรือเนื้อหาต่างๆ ว่า ประกอบด้วยอะไร มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุเป็นผล และเป็นไปอย่างนั้นอาศัยหลักการใด แบ่งย่อยออกเป็น 3 อย่าง คือ

- 4.1 วิเคราะห์ความสำคัญ
- 4.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์
- 4.3 วิเคราะห์หลักการ

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการผสมผสานส่วนย่อยต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นสิ่งใหม่อีกรูปหนึ่ง มีคุณลักษณะโครงสร้าง หรือหน้าใหม่ แปลกแตกต่างไปจากเดิม แบ่งย่อยได้ออกเป็น 3 อย่าง

- 5.1 สังเคราะห์ข้อความ
- 5.2 สังเคราะห์แผนงาน
- 5.3 สังเคราะห์ความสัมพันธ์

6. การประเมินค่า (Evolution) เป็นความสามารถในการพิจารณาตัดสินข้อสรุปเกี่ยวกับคุณค่าของความคิดทุกชนิด เพื่อเปรียบเทียบเกณฑ์ หรือ มาตรฐานที่กำหนดให้ แบ่งย่อยออกเป็น 2 อย่าง

- 6.1 การประเมินค่าโดยอาศัยข้อเท็จจริงภายใน
- 6.2 การประเมินค่าโดยอาศัยเกณฑ์ภายนอก

กรีน (Green, 1952: 37) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการทดสอบ เพื่อวัดทักษะและความรู้ต่างๆ ที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว ทั้งนี้ไม่ว่าการเรียนรู้นั้นเป็นการเรียนวิชาใดหรือใช้วิธีการเรียนแบบใดการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มักใช้กันอย่างกว้างขวางในเกือบทุกวิชา และในระดับชั้นต่างๆ สำหรับข้อสอบที่ใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป ครูผู้สอนหรือผู้ทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะคัดเลือกจากข้อสอบที่มีประสิทธิภาพ

มาแชลล์ และ เฮลล์ (Marshall; & Hales, 1971: 8 – 10) กล่าวถึง การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนด้านพุทธิศึกษา (Cognitive) เป็นจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการระลึกได้ (Recall) การจำได้หรือรู้จัก (Recognition) และการพัฒนาการของความสามารถทางสติปัญญา (Intellectual Abilities) ตลอดจนทักษะต่างๆ ทางด้านสติปัญญา

ลัวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2541: 18) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement) เป็นการมองการวัดความสามารถทางการเรียนหลังจากได้เรียนเนื้อหา (content) ของวิชาใดวิชาหนึ่งแล้ว ผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้มากขึ้นเพียงใด นั่นคือ การวัดผลสัมฤทธิ์ยึดเนื้อหาเป็นหลัก การสอบวัดความรู้หลังจากเรียนเนื้อหาที่กำหนดในภาคเรียน หรือในชั้นเรียนหรือในชั้นหนึ่งๆ นั้น เป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนรู้

บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2519: 111 – 112) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการทดสอบ เพื่อวัดทักษะ และความรู้ต่างๆ ที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว ทั้งนี้ไม่ว่า การเรียนรู้นั้นจะเป็นการเรียน ในวิชาใดหรือวิธีเรียนแบบใด การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้กันอย่างกว้างขวางในเกือบทุกวิชา และ ในระดับชั้นต่างๆ สำหรับข้อสอบที่ใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยทั่วไปครูผู้สอนหรือผู้ทำการวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนจะคัดเลือกจากข้อสอบที่มีประสิทธิภาพมาทำการวัด

ชวาล แพร์ตกุล (2518: 111 – 112) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการวัด ความรู้ที่ทักษะและสมรรถภาพสมองด้านต่างๆ ที่ได้จากประสบการณ์ทั้งปวง ทั้งจากโรงเรียนและทางบ้าน ยกเว้นการวัดทางร่างกาย ความถนัดแต่ละบุคคลกับสังคม การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบทดสอบ นั้น มุ่งที่จะวัดความสำเร็จในวิชาการเป็นส่วนใหญ่ และมักจะเป็นคำถามที่นักเรียนตอบด้วยปากกา กับ ชนิดให้นักเรียนปฏิบัติจริง เรียกข้อสอบภาคปฏิบัติ และข้อสอบที่ใช้การวัดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการมุ่งที่จะวัด ว่า นักเรียนมีความสามารถนำความรู้ไปใช้ในด้านต่างๆ ได้มากน้อยและคล่องแคล่วเพียงใด มากกว่าที่จะวัดว่า สามารถเก็บความรู้ความจำไว้ในตัวได้เท่าใด

ภัทรา นิคมานนท์ (2524: 1 – 2) กล่าวถึง การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าเป็นการใช้เครื่องมือ อย่างใดอย่างหนึ่งที่จะค้นหรือการตรวจสอบเพื่อให้ได้ปริมาณ จำนวน หรือคุณภาพที่มีความหมายแทน พฤติกรรมหรือผลงานของนักเรียนแต่ละคน

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต้องมีจุดประสงค์ทางพฤติกรรม เป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้น กับผู้เรียนหลังจากการเรียนแล้ว ดังนั้น จุดประสงค์ทางพฤติกรรมต้องครอบคลุมทุกเรื่อง ให้ครอบคลุมประกอบ (ล้วน สายยศ; และ อังคณะ สายยศ. 2539: 59 – 60) ดังนี้

1. พฤติกรรมที่คาดหวัง (Excepted Behavior) เป็นพฤติกรรมที่ต้องการปลูกฝังให้นักเรียน เกิดขึ้นหลังจากการจัดการเรียนการสอน ถือว่า เป็นผลของการเรียนรู้ของนักเรียน
2. เงื่อนไขหรือสถานการณ์ (Condition or Situation) หมายถึง เนื้อหาของสิ่งที่ต้องการ ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติหรือสภาพของสิ่งที่ต้องการเรียนรู้เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่คาดหวัง
3. เกณฑ์หรือมาตรฐาน (Criterion or Performance Standard) เมื่อพฤติกรรมคาดหวัง กำหนดไว้ชัดเจนแล้ว ต้องกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำเอาไว้ การวัดการกระทำจึงสามารถบอกได้ว่า ผ่านหรือไม่ สำเร็จหรือไม่สำเร็จ การกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำจะต้อง ใช้หลักการและเหตุผลของผู้เชี่ยวชาญ หรือวิธีการทาง คณิตศาสตร์ แล้วแต่ความเหมาะสม

จากคำนิยามที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการตรวจสอบระดับ ความสามารถหรือระดับความสัมฤทธิ์ ของบุคคลว่าเรียนแล้ว มีความรู้เท่าใด มีความสามารถระดับใด จากความรู้ หรือการฝึกอบรมภายในช่วงที่ผ่านมา

4.4 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สมนึก ภัททิยธนี (2537: 55) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่วัดสมรรถภาพสมองในด้านต่างๆ ที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ผ่านมาแล้ว สอดคล้องกับ คำนิยามที่กล่าวไว้ในหนังสือ Word Dictionary ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ คือ แบบทดสอบที่สร้างขึ้น เพื่อใช้ในการวัดผลการเรียนหรือการสอน และคำนิยามจากหนังสือ Webster's New International Dictionary of the English Language Encyclopedia ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ คือ แบบทดสอบมาตรฐานที่ใช้วัดทักษะความรู้ที่เรียนมา จำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. แบบทดสอบของครู หมายถึง ข้อสอบ ข้อปัญหาหรือโจทย์คำถามต่างๆ ที่ครูสร้างขึ้น (Teacher – Made Tests) และสามารถพลิกแพลงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่างๆ ตามความต้องการ ไม่ได้ผ่านการทดลองใช้มาก่อน จึงไม่สามารถยืนยันค่าสถิติต่างๆ ได้ อาจใช้เป็นเครื่องกระตุ้นให้นักเรียน สนใจในการเรียน ใช้เป็นเครื่องมือวัดพื้นความรู้เดิม วัดผลสัมฤทธิ์ เป็นต้น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประเภทที่ครูสร้างขึ้น มีลักษณะดังนี้

1.1 ข้อสอบแบบเรียงหรืออัตนัย (Subjective or Essay Test) เป็นข้อสอบที่มี เฉพาะคำถามแล้วให้นักเรียนเขียนอย่างเสรีเขียนบรรยายตามความรู้และข้อคิดเห็นของแต่ละคน

1.2 ข้อสอบกาถูกกาผิด (True – False Test) เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือก แต่ตัวเลือกดังกล่าวเป็นแบบคงที่และมีความหมายตรงข้ามกัน เช่น ถูก-ผิด ใช่-ไม่ใช่ เป็นต้น

1.3 ข้อสอบแบบเติมคำ (Competition Test) เป็นข้อสอบประกอบไปด้วยประโยคที่ยังไม่สมบูรณ์ แล้วให้ผู้ตอบเติมคำ หรือประโยค ข้อความ ลงในช่องว่างที่เว้นไว้ เพื่อให้มีใจความที่สมบูรณ์ และถูกต้อง

1.4 ข้อสอบแบบตอบสั้น (Short Answer Test) เป็นข้อสอบที่คล้ายกับข้อสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้น เขียนเป็นประโยคคำถามที่สมบูรณ์แล้วให้ผู้ตอบเขียนตอบ คำตอบจะสั้นและกะทัดรัดได้ใจความสมบูรณ์

1.5 ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching Test) เป็นข้อสอบที่เลือกตอบชนิดหนึ่ง โดยมี คำตอบหรือข้อความแยกออกเป็น 2 ชุด แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่กับคำหรือข้อความในอีกชุดหนึ่ง

1.6 ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Test) เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ โดยทั่วไป จะประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ ตอนนำหรือคำถาม (Stem) กับตัวเลือก (Choice) ในตอนเลือกนี้ ประกอบด้วยตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูก และตัวเลือกที่เป็นคำตอบลวง

2. แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardize Test) หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นด้วย กระบวนการหรือวิธีการที่ซับซ้อนมากกว่าที่ครูสร้างขึ้น มีการนำไปทดสอบและนำผลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติหลายครั้ง เพื่อปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้น มีความเป็นมาตรฐานสามารถใช้เป็นหลักในการวัด และ

เปรียบเทียบผล เพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอน เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการจำแนกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนี้ ไม่ว่าจะเป็นแบบที่ครูสร้างขึ้นเอง หรือแบบมาตรฐาน สามารถจำแนกเข้าประเภศของการใช้ได้ 2 ชนิด คือ

1. แบบทดสอบเพื่อสำรวจผลสัมฤทธิ์ (Survey Achievement Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้ทดสอบว่า ผู้รับการทดสอบเรียนรู้ในสิ่งที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมากน้อยเพียงใด เช่น แบบทดสอบทางคณิตศาสตร์ที่วัดความสามารถในทักษะต่างๆ (บวก ลบ คูณ หาร) และการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เข้าด้วยกัน แบบทดสอบเพื่อสำรวจผลสัมฤทธิ์จะเป็นแบบทดสอบที่มุ่งจะให้ทราบถึงความสำเร็จเป็นส่วนใหญ่

2. แบบทดสอบเพื่อการวินิจฉัยผลสัมฤทธิ์ (Diagnostic Achievement Test) มุ่งทดสอบเพื่อทราบทราบว่า ทำไมผู้รับการทดสอบจึงไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควร แบบทดสอบชนิดนี้แต่ละฉบับสร้างขึ้นสำหรับวัดความสามารถเฉพาะด้าน สามารถทำให้ทราบว่าผู้รับการทดสอบไม่ประสบผลสำเร็จด้านใด และทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

ลักษณะของการประเมินผลการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ (2544: 47 – 49) ได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะการประเมินผลการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. การประเมินผลการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินตามสภาพจริงที่มุ่งรวบรวมสารสนเทศของพัฒนาการและการเรียน
2. การประเมินผลการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินตามสภาพจริงที่มุ่งเน้นพัฒนาการที่เกิดขึ้นอย่างเด่นชัด
3. การประเมินผลการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงให้ความสำคัญกับจุดเด่นของผู้เรียน
4. การประเมินผลการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงที่เป็นผลมาจากการจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. การประเมินผลการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงที่สถานการณ์สอดคล้องกับชีวิตจริง
6. การประเมินผลการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงที่อาศัยการปฏิบัติ
7. การประเมินผลการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงที่สอดคล้องกลมกลืนกับการเรียนการสอน
8. การประเมินผลการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงที่เน้นการเรียนรู้อย่างมีจุดมุ่งหมาย

9. การประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับทุกสภาพแวดล้อม

10. การประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงที่สามารถให้ภาพเรื่องราวการเรียนรู้และความสามารถของผู้เรียนทุกๆ ไปและกว้างขวาง

11. การประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครอง ผู้สอน และผู้เรียน รวมทั้งบุคคลในวิชาอื่นๆ ตามความจำเป็น

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา ไว้ในมาตรา 22 “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ ความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ” วิธีการเรียนการสอนดังกล่าว จะทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสุข และเต็มใจ และสามารถสร้างผู้เรียนให้มีลักษณะเหมาะสมกับโลกยุคปัจจุบัน ผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง รู้จักวางแผนการเรียน มีทักษะในการแสวงหาความรู้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ รักษาการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้น ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาว่ากิจกรรมกลุ่มจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการเผชิญอุปสรรคด้านการเรียนของนักเรียนมากน้อยเพียงใด

4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

ชูศักดิ์ สิงห์บุตร (2532: 70) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างกับการสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จารุวรรณ เพ็ญสุข (2533: 71) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ด้วยวิธีสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมที่จัดกิจกรรมด้วยวิธีการใช้กรณีตัวอย่างกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเรียนรู้เป็นทีมที่จัดกิจกรรมด้วยวิธีการใช้กรณีตัวอย่าง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ความมีมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมที่จัดกิจกรรม

ด้วยวิธีการใช้กรณีตัวอย่างสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความมีมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบการเรียนเป็นทีมที่จัดกิจกรรมด้วยวิธีการใช้กรณีตัวอย่าง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พัชรินทร์ ธาวิรัฐการพ์ (2535: 82) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อนุสรณ์ สุชาติานนท์ (2536: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และบุคลิกภาพประชาธิปไตย ให้ผลไม่แตกต่างกัน

สามารถ สุขาวงษ์ (2537: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา พฤติกรรมการทำงานกลุ่มและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการสอนแบบโครงการ โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือกับนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วย การสอนตามคู่มือครูที่มีความคงทนในการเรียนรู้

สุพัตรา ศิริรักษ์ (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ความสามารถในการแก้ปัญหา และบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ด้วยวิธีสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกันกับการสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์

นาทีฟ (Native. 1986) ได้ทำการศึกษาวิจัยผลของการใช้ยุทธวิธีการสอน โดยการเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนในวิชาสังคมศึกษา ในระดับเกรด 6 การศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อต้องการดูผลของการใช้วิธีการสอนทั้ง 3 ได้แก่ การสอนด้วยวิธีการเรียนแบบสะสมความรู้ 2 (Jigsaw 2) การสอนแบบร่วมมือร่วมกลุ่ม (Co-op-Co-op) และการเรียนแบบรับผิดชอบต่อตนเอง การวิจัยครั้งนี้ ได้สุ่มตัวอย่างนักเรียนเกรด 6 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 129 คน โดยใช้เวลาทดลอง 9 สัปดาห์ ใช้ครู 4 คน หมุนเวียนเข้าทำการสอน โดยใช้วิธีที่แตกต่างกัน ครูที่เข้าสอนจะได้รับการฝึกเป็นเวลา 24 ชั่วโมง ก่อนทำการสอน ผลการวิจัยพบว่า การสอนด้วยวิธีแบบร่วมมือ 2 ใน 3 วิธี มีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบ

กับกลุ่มควบคุม อีกทั้ง มอร์แกน (Morgan. 1987) ได้ทำการสอนแบบร่วมมือ โดยการจัดสภาพห้องเรียน การรวมกลุ่มทางสังคม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ จะมีทัศนคติทางบวกต่อวิชาที่เรียนมากกว่านักเรียนที่เรียนในห้องเรียนปกติและมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่า แต่พฤติกรรมการรับรู้การรวมกลุ่มทางสังคมไม่แตกต่างกัน

จากงานวิจัยข้างต้น เห็นได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถหรือระดับความสัมฤทธิ์ ของบุคคลว่าเรียนแล้วมีความรู้เท่าใดมี ความสามารถระดับใดจากความรู้ หรือการฝึกอบรมภายในช่วงที่ผ่านมา โดยข้อสอบที่ใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป ครูผู้สอนหรือผู้ทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะคัดเลือกจากข้อสอบที่มีประสิทธิภาพ

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพประชาธิปไตย

เนื่องจากคำว่า “ประชาธิปไตย” ในแง่ปรัชญา หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างมนุษย์ชนิดหนึ่ง (A Kind of Human Relationship) เป็นลักษณะที่เป็นบุคลิกภาพหรือวิถีชีวิตของบุคคลในการปฏิบัติตนตามหลักประชาธิปไตย โดยได้รับการหล่อหลอม ปลูกฝังจากชีวิตประจำวันตั้งแต่วัยเด็ก เมื่อบุคคลมีการพบปะและมีปฏิสัมพันธ์กันและกันบนพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ฯลฯ ก่อตั้งให้บุคคลต้องละทิ้งพฤติกรรมบางรูปแบบและกระตุ้นให้ยอมรับพฤติกรรมในอีกรูปแบบหนึ่ง ในขณะเดียวกันบุคคลที่ได้รับประสบการณ์ทางสังคมก็จะพัฒนาศักยภาพ ความสามารถเพื่อเป็นตัวของตัวเอง ทำให้บุคคลและตัวแทนทางสังคมมีบทบาทร่วมกันในการหล่อหลอม ถ่ายทอดค่านิยม และพฤติกรรมให้บุคคล (วรรณ ช่อดารากุล. 2537: 22)

5.1 ความหมายของบุคลิกภาพประชาธิปไตย

คำว่า “บุคลิกภาพประชาธิปไตย” ได้มีนักสังคมศาสตร์และนักการศึกษาหลายท่านที่ได้นิยามดังต่อไปนี้

สาโรช บัวศรี (2503: 5 – 6) กล่าวถึง บุคลิกภาพประชาธิปไตยในลักษณะความสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลหรือน้ำใจที่บุคคลแสดงออกต่อกันใน 3 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1 การเคารพซึ่งกันและกัน (Respect for Individuals) คือ ทุกคนต้องให้เกียรติซึ่งกันและกันทั้งทางกาย วาจา และความคิด ทุกคนจะเคารพในความคิดของผู้อื่น ทุกคนย่อมแสดงความคิดเห็นออกมา โดยไม่ล่วงเกินผู้อื่น ย่อมมีการให้โอกาส เคารพความคิดเห็นของทุกคน ถ้าพูดเป็นคำศัพท์ลักษณะข้อนี้คือ “คารวธรรม”

มิติที่ 2 การแลกเปลี่ยน การประสานงาน และการร่วมมือกัน (Sharing, Participating and Co-operating) หมายถึง ผู้ใดสามารถทางใดก็อาสาแบ่งงานไปทำ ไม่บ่ายเบี่ยง และหลีกเลี่ยงร่วมมือกันทำงานตามอัธยาศัย และประสานงานกันหมด โดยทำตามที่ได้ตกลงกันตามแผนที่ร่วมกันวางไว้

แล้ว ไม่มีใครตั้งคำถามแก้งเนื่องจากเห็นแก่ตัว ถ้าพูดเป็นคำศัพท์ลักษณะข้อนี้คือ “สามัคคีธรรม”

มิติที่ 3 การเชื่อในวิธีการแห่งปัญญา (Faith in the Method of Intelligence) การที่คนเรานับถือกันและกัน ร่วมมือสามัคคีกันนั้น บางทีอาจจะนับถือกันและกันไปในทางผิด ดังนั้นต้องมี “ปัญญา” เป็นเครื่องเหนี่ยวรั้ง สังคมประชาธิปไตยจึงมีการนับถือปัญญาธรรมอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นพลเมืองที่ดีได้ก็ต่อเมื่อมีปัญญาและศีลธรรม คนในสังคมประชาธิปไตยจึงต้องเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาดีพอสมควร เพื่อจะได้มี “ปัญญาธรรม”

พจนี สะเพียรชัย (2516: 76) กล่าวว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตยนั้น หมายถึง ลักษณะนิสัยของคนที่ยึดมั่นในคุณธรรมที่เป็นพื้นฐานประชาธิปไตยนี้คือ มีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความอดทนต่อความขัดแย้ง รู้จักประมาณตน มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความสุขุมรอบคอบในการแก้ปัญหา ยึดมั่นในหลักวิชาการที่ดีงามและยุติธรรม มีความศรัทธาในการใช้ปัญญา ตลอดทั้งยอมรับนับถือในความเป็นมนุษย์ของคนทุกคน

วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2516: 90) กล่าวว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตยหมายถึง การมีวินัยในตนเอง มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบ มีความมั่นใจในตนเองสูง มีประสิทธิภาพในการทำงาน มีใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน มีความคิดอิสระ มีความคิดสร้างสรรค์ มีการวางแผนอนาคต เชื่อในหลักเหตุผล และแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

จรรยา สุวรรณทัต (2515: 12) กล่าวว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตย คือ ความโน้มเอียงของบุคคลในกลุ่มหนึ่งที่จะให้ความร่วมมือกับสมาชิกอื่นๆ ของกลุ่ม ในการที่จะช่วยบรรลุถึงวัตถุประสงค์นั้นของกลุ่ม ของบุคคล หรือถ้าจะกล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ เป็นลักษณะที่เห็นประโยชน์ส่วนรวม

วิสุทธิ โพธิ์แท่น (2524: 162) ได้สรุปบุคลิกภาพประชาธิปไตยเป็นลักษณะการพิจารณาการแสดงออกต่อกันและพิจารณาสิ่งรอบตัว มี 5 ประเด็นใหญ่ คือ

1. พิจารณาตนเอง ผู้ที่มีบุคลิกภาพและประชาธิปไตยเชื่อในคุณค่าและเกียรติภูมิ
2. พิจารณาถึงผู้อื่น ผู้ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยเชื่อคุณค่าและเกียรติของผู้อื่นได้
3. พิจารณาถึงผู้มีอำนาจ ผู้ที่มีบุคลิกภาพและประชาธิปไตย เชื่อในความเก็บตัวของ

ตนเอง ของบุคคลและพยายามที่จำทำตัวห่างออกมาจากผู้ที่มีอำนาจหรือแม้กระทั่งไม่เชื่อในการมีอำนาจเต็มที่ ในประเด็นต่างจากผู้ที่มีบุคลิกภาพเผด็จการตรงที่ว่า นักประชาธิปไตยไม่มุ่งหวังจะครอบงำ หรือยอมเอาตัวเป็นลูกน้องให้ใครครอบงำได้

4. พิจารณาถึงชุมชน ผู้ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย จะมีความเปิดเผย ไม่มีลับลมคมในพร้อมที่จะยอมรับว่ามีความแตกต่างในชุมชน เต็มใจที่จะประนีประนอม และพร้อมที่จะรับความเปลี่ยนแปลง

5. พิจารณาถึงค่านิยม ผู้ที่มีบุคลิกภาพและประชาธิปไตย เป็นผู้ที่ไม่หาค่านิยมหลายอย่างแทนที่จะติดพันอยู่กับความเชื่ออันใดอันหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว ฉะนั้นนักประชาธิปไตย จึงมีความโน้มเอียง

ที่จะร่วมแบ่งปันไม่ว่าทุกข์หรือสุข มากกว่า จะขู่เข็ญหรือผูกขาดในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ไมเคิลลิส (Michaelis. 1950: 36 – 42) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึง พฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลดังต่อไปนี้ การร่วมมือ การมีส่วนร่วม การนำตนเอง ความรับผิดชอบ ความมีใจกว้าง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคำนึงถึงผู้อื่น และการเคารพในกติกาของสังคม

ชไนแมน (Schnideman. 1965: 14 – 27) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพและประชาธิปไตย ว่าหมายถึง การมีความซื่อสัตย์ มีความอดกลั้น มีความเป็นพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง มีความกรุณาปราณี มีความเคารพนับถือ มีความยุติธรรมต่อผู้อื่น

เทรนดิส (Traindis. 1971: 121) ได้อธิบายว่า บุคลิกภาพและประชาธิปไตย หมายถึง ลักษณะที่ตรงกันข้ามกับบุคลิกภาพและอัตตาประชาธิปไตยนี้คือ มีทัศนคติว่าบางครั้งก็ถูกบางครั้งก็ผิด เน้นความอบอุ่น การรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทนรับสิ่งที่แตกต่างจากตนได้

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2523: 63 – 64) ได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพ และประชาธิปไตย ได้แก่ บุคคลที่มีพฤติกรรม ดังต่อไปนี้

1. มีความเห็นของตนเอง ไม่ถูกชักจูงให้คล้อยตามโดยปราศจากเหตุผล
2. ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้
3. มีความรับผิดชอบคือพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำลงไป
4. ไม่มีอคติต่อศาสนาอื่นหรือถูกเหยียดหยามชาติอื่น
5. มองโลกในแง่ดี
6. การยอมรับอำนาจต้องใช้เหตุผลและมีความชอบธรรม

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2517: 30 – 31) ได้จำแนกองค์ประกอบคุณสมบัติของผู้ควรเรียกว่า นักประชาธิปไตย หรือผู้ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยว่าต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ต้องเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของตนเองในขอบเขตของประชาธิปไตย
2. มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยเชื่อมั่นในหลักการของประชาธิปไตย
3. มีเหตุผลและใช้สติปัญญา
4. มีความรับผิดชอบ
5. คำนึงถึงผู้อื่นเช่น เคารพในสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น
6. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
7. ให้ความร่วมมือต่อคณะ ต่อกลุ่ม
8. มีความคิดในเชิงสร้างสรรค์

กมล สมวิเชียร (2520: 16 – 17) ได้สรุปพฤติกรรมของผู้ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยไว้ว่า ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นคนหนักแน่นไม่หุบเบา ไม่เชื่อเรื่องอะไรง่าย ๆ จะเชื่อหรือเห็นดีงามกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ก็ต่อเมื่อเห็นด้วยตาหรือพิจารณาว่าด้วยหลักฐานด้วยเหตุผลที่ถ่องแท้แล้วนั้น

2. การมีทัศนคติที่ดีต่อคนอื่น จะต้องตระหนักว่ามนุษย์ทุกคนนั้นมีทั้งดีทั้งเลวปนกันไป คนที่ดีพร้อมเป็นอรหันต์นั้นไม่มีที่ไหน หากมนุษย์คอยดูความบกพร่อง จับผิด และมีความคิดร้ายต่อกัน แล้ว มนุษย์คงทำงานด้วยกันไม่ได้

3. การยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น คนที่มีประชาธิปไตยในจิตใจ ต้องยอมรับความจริงว่า ตนเป็นส่วนน้อยในบรรดาคนส่วนใหญ่

4. รู้แพ้รู้ชนะ คนที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตยนั้น จะต้องรู้จักแพ้รู้จักชนะไม่ว่า จะเป็น เรื่องกีฬา การเมืองหรือความคิดเห็นอื่นๆ นอกจากรู้แพ้รู้ชนะแล้ว ยังต้องรู้จักถอยอีกด้วย

สมศักดิ์ เกียวกิ่งแก้ว (2525: 135 – 136) ได้กล่าวถึง ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิต ไว้ว่า ได้แก่ สิ่งที่อยู่ในลักษณะดังต่อไปนี้คือ

1. ประชาชนรู้จักเคารพในสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค รักความเป็นธรรมและเคารพในศักดิ์ศรีซึ่งกันและกัน

2. มีการแก้ปัญหาขัดแย้งด้วยเหตุผลมากกว่าการใช้กำลังเข้าแก้ไข

3. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับว่าทัศนะของคนอื่นอาจไม่ตรงกับของตนเอง

4. มีความสนใจในกิจการบ้านเมือง และสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง

5. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และเป็นผู้มีวินัยดี ไม่มีบุคลิกภาพที่เป็นเผด็จการ

จรรยา สุภาพ (2528: 35 – 41) ได้ให้ทัศนะในเรื่องวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยเพิ่มเติมว่า ประชาธิปไตยนอกจากจะหมายถึงการปกครองแล้ว ยังเป็นวิถีชีวิตที่บุคคลอาจจะใช้ชีวิตกันอย่างมีเหตุผล มีเสรีภาพและอย่างยุติธรรม วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยมีลักษณะพอสรุปได้ ดังนี้

1. การใช้เหตุผลด้วยการทดลองหรือการทดสอบจากสภาพความเป็นจริง มุ่งให้ความสำคัญแก่กระบวนการหาคำตอบต่างๆ ให้ได้ดีที่สุด โดยการแสดงออกซึ่งความคิดและแสวงหาข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อสรุปและใช้ในการตัดสินใจ

2. การยึดถือหลักความสมัครใจ วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยนั้น ต้องการให้บุคคลทำกิจการต่างๆ ด้วยความสมัครใจ ดังนั้นการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของบุคคลจึงควรจะเป็นไปตามความรู้สึก ความต้องการ ไม่มีการบังคับ

3. หลักที่เชื่อกันว่ามีกฎหมายสูงสุดอยู่เหนือกฎหมายแห่งรัฐ กฎหมายระดับสูงน่าจะหมายถึง ความสำนึกที่ถูกต้องและหลักของเหตุผลที่เป็นสิ่งที่ดีงาม รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตย ถ้าปฏิบัติไม่เป็นธรรม อาจถูกต่อต้านได้โดยประชาชน รัฐบาลที่ดีนอกจากจะต้องมาจากประชาชนแล้ว จะต้อง

ยึดหลักความถูกต้องดีงามไว้สูงสุด เพราะสิ่งเหล่านี้จะถือได้ว่าเป็นกฎหมายระดับสูงนั่นเอง

4. ความเชื่อมั่นเกี่ยวกับหลักการอภิปราย และความยินยอม จะต้องมีการอภิปรายถกเถียงอย่างแสดงเหตุผล เพื่อหาข้อยุติที่ถูกต้องที่เป็นความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ และชอบธรรมด้วยหลักฐานข้อเท็จจริง

5. มีน้ำใจประชาธิปไตยและมีความสำนึกเกี่ยวกับคุณค่าและศักดิ์ศรีของบุคคล

6. เคารพกฎเกณฑ์และกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

7. มีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

8. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่มีสุภาพ เช่น การแสวงหาความรู้ ไม่ละเมิดกฎหมาย

9. มองโลกในทางดีและคิดเห็นในแง่ดี เช่น ศรัทธาในระบบประชาธิปไตย ยอมรับในความเสมอภาคระหว่างมนุษย์ เคารพในความสำคัญและความคิดเห็นของบุคคลอื่น

10. รู้จักใช้เหตุผลทั้งในการคิด วิพากษ์วิจารณ์และปฏิบัติ

จากการศึกษาความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า “บุคลิกภาพประชาธิปไตย” และ “พฤติกรรมที่แสดงถึงความเป็นผู้ที่มีประชาธิปไตย” และ “พฤติกรรมที่แสดงถึงความเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย” ที่กล่าวมาทั้ง 3 ประการคือ การเคารพซึ่งกันและกัน การแบ่งปัน การร่วมมือประสานงานกัน และมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา ซึ่งแต่ละลักษณะมีความหมาย ดังต่อไปนี้

1. การเคารพซึ่งกันและกัน หมายถึง การแสดงออกถึงความเคารพในความเสมอภาคกันของมนุษย์ในสิทธิเสรีภาพซึ่งกันและกัน ในความคิดและการกระทำของตนเองและผู้อื่น

2. การแบ่งปัน การร่วมมือและประสานงานกัน หมายถึง การให้ความร่วมมือช่วยเหลือแบ่งปันประสานงานซึ่งกันและกัน อาสารับทำงานตามความสามารถ ทำตามความเห็นของส่วนรวม

3. การมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา หมายถึง การมีความละเอียดรอบคอบ มีเหตุผลการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการทำงานหรือกิจกรรมใดๆ

5.2 บทบาทของการศึกษาในการเสริมสร้างบุคลิกภาพของประชาธิปไตย

วีรยุทธ วิเชียรโชติ (2516: 152 – 158) ได้ให้ทัศนะถึงความเป็นประชาธิปไตยว่าประกอบด้วย 5 ประการ คือ คาวจรรยา สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม วินัยธรรม และคุณธรรม ครูต้องพยายามพัฒนาบุคลิกภาพประชาธิปไตยในด้านต่างๆ ทั้ง 5 ประการของนักเรียนให้เจริญออกไปพร้อมกับความสามารถด้านความรู้ เพื่อที่จะมีผลให้สังคมของประเทศ มีลักษณะทั้งทางด้านรูปแบบการปกครอง และวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ดังนี้

1. เกณฑ์แห่งคาวจรรยา คือ การเคารพสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ซึ่งกันและกัน การศึกษาแบบประชาธิปไตยจะต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน โดยเปิดโอกาสให้ซักถามครู เมื่อมีปัญหาไม่เข้าใจหรือมีข้อข้องใจต่างๆ และนักเรียนแสดง

ความคิดเห็น อภิปรายแบบประชาธิปไตย สามารถที่แสดงออกในที่ประชุมได้ตามมารยาทโดยการยกมือ แสดงความจำนงที่จะขอสิทธิในการพูด

2. เกณฑ์แห่งสามัคคีธรรม คือ การร่วมกันประชุมปรึกษาหารือกัน ตั้งแต่ขั้นของการวางแผน ร่วมกัน ปฏิบัติงานร่วมกันและการประเมินผลร่วมกัน โดยทุกคนมีความสำนึกรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ครูต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม โดยฝึกให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม มีการฝึกอบรม ความเป็นผู้นำ มีการเลือกประธาน เลขานุการ คณะกรรมการต่างๆ มีการทำงานเป็นระบบ เช่น การวางแผน ร่วมกันก่อนปฏิบัติงาน มีการแบ่งงานกันรับผิดชอบ แต่ขณะเดียวกันก็ต้องมีการประสานงานกันอย่างดี

3. เกณฑ์แห่งปัญญาธรรมคือ การใช้ปัญญาโดยวิธีการแบบวิทยาศาสตร์ ในการคิด แก้ปัญหาของบุคคลและของกลุ่ม การศึกษาแบบประชาธิปไตย ครูจะต้องสอนด้วยวิธีการส่งเสริมให้นักเรียน ได้พัฒนาการคิด มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหา คิดหาวิธีแก้ปัญหาต่างๆ โดยการทดสอบว่าใช้ได้หรือไม่ ตลอดจนคิดแบบประเมินค่าและสร้างสรรค์

4. เกณฑ์แห่งวินัยธรรมคือ กลไกที่สร้างความพอเหมาะพอดี และขอบเขตให้กับสิทธิ เสรีภาพ ตลอดจนการสร้างควมสำนึกในหน้าที่ควบคู่กันไปกับการใช้สิทธิเสรีภาพ หลักแห่งวินัยธรรม แบ่งเป็น 3 ระดับคือ วินัยในตนเอง วินัยต่อกลุ่ม และวินัยต่อสังคม ระบบการศึกษาแบบประชาธิปไตย โดยจะเน้นการฝึกให้นักเรียนมีวินัย 3 ระดับ โดยใช้กระบวนการกลุ่มฝึกให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อ แก้ไขปัญหาของหมู่คณะของโรงเรียนและของชุมชน มีการตั้งกฎเกณฑ์และบทลงโทษ มีคณะนักเรียน ร่วมกัน ครูเป็นผู้พิจารณาในกรณีที่มีการกระทำละเมิดกฎ

5. เกณฑ์แห่งคุณธรรม คือ เป็นเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการมีศีลธรรมประจำใจ ในเรื่องของ ความซื่อสัตย์ มีความยุติธรรมและมีความสามารถในการควบคุมความโลภ ความโกรธ ความหลง ให้พอสมควร แก่อัตภาพ ถ้าคนในสังคมหย่อนในเกณฑ์นี้จะทำให้ระบบประชาธิปไตยถูกใช้ไปในทางที่ผิด ดังนั้นครูจึง ต้องพัฒนาบุคลิกภาพด้านคุณธรรมของนักเรียนให้เจริญงอกงามไปพร้อมๆ กับความสามารถด้านปัญญาธรรม และด้านอื่นๆ

สำหรับบทบาทของโรงเรียนในการเสริมสร้างบุคลิกภาพประชาธิปไตยนั้น เนื่องจากหน้าที่ ของโรงเรียน นอกจากจะให้นักเรียนมีความรู้ทางวิชาการแล้ว ยังต้องช่วยพัฒนานักเรียนให้เจริญงอกงาม มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ โรงเรียนจึงมีส่วนเสริมสร้างบุคลิกภาพประชาธิปไตย ได้ โดยอาศัยการจัดกิจกรรม 4 แบบ คือ (วรรณา ช่องดารากุล. 2537: 23 – 27)

1. กิจกรรมแนะแนวเพื่อสร้างบุคลิกภาพประชาธิปไตย
2. สร้างบรรยากาศประชาธิปไตย
3. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมประชาธิปไตย
4. กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมบุคลิกภาพประชาธิปไตย

5.3 บทบาทของครอบครัวในการหล่อหลอมบุคลิกภาพประชาธิปไตย

การสร้างบุคลิกภาพทัศนคติตามวิถีทางประชาธิปไตยนั้น กระทำได้โดยครอบครัวเป็นแห่งแรก (Ebenstein. 1961: 143) เนื่องจาก ครอบครัวเป็นสิ่งแวดล้อมแห่งแรกที่ได้ได้รับการถ่ายทอดทัศนคติในเรื่องต่างๆ ก่อนที่จะออกไปเผชิญกับสังคม (จตุพร จริยะนวิรัช. 2514: 13) ครอบครัวเป็นตัวแทนทางสังคมของกระบวนการสังคมประกิต ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนด (Shape) ถ่ายทอด (Transmitt) และธำรงรักษา (Maintain) แบบแผนวิถีชีวิตทางการเมืองในแต่ละสังคม โดยการถ่ายทอดค่านิยมทางการเมืองโดยผ่านรุ่น (Transgenerational Transmission) บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก ให้มีค่านิยมและมีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์สอดคล้องกับสังคมประชาธิปไตย (วรรณ ช่องดารากุล. 2537:22) เกี่ยวกับการศึกษาเรื่องนี้ เฮิร์ลอค (Hurlock. 1964: 664) ศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย กล่าวคือ การให้ความรัก ความสนใจและเห็นความสำคัญของเด็กจะทำให้เด็กรู้จักรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีเพื่อนมาก เป็นมิตร ซื่อสัตย์ คล่องแคล่ว ร่าเริง มีอารมณ์มั่นคง มีความคิดริเริ่มพึ่งตนเอง และสามารถเผชิญชีวิตด้วยความเชื่อมั่น และ ถิ่น แพเพเซอร์ (2517: 44) ศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 3 จำนวน 283 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง และแบบให้ความคุ้มครอง

ณัฐกาญจน์ เชื้อสุวรรณ (2546: 37) ได้สรุปความคิดเห็นไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวแบบประชาธิปไตยจะส่งเสริมและหล่อหลอมให้เด็กมีบุคลิกภาพแบบประชาธิปไตยได้

จากความคิดเห็นและจากการศึกษาดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นแห่งแรกในการถ่ายทอดทัศนคติในเรื่องต่างๆ ให้มีค่านิยมและมีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์สอดคล้องกับสังคมประชาธิปไตย

5.4 บทบาทของชุมชนในการหล่อหลอมบุคลิกภาพประชาธิปไตย

ชุมชนเป็นตัวแทนทางสังคมที่สำคัญในกระบวนการทางสังคมประกิตเพื่อหล่อหลอมบุคลิกภาพประชาธิปไตยโดย (วรรณ ช่องดารากุล. 2537: 27 – 28)

1. สร้างความตระหนักยี่ดมั่นให้มีคุณค่าการปกครองระบอบประชาธิปไตย
2. ใช้กติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ปฏิบัติอย่างยุติธรรมตามกฎหมาย
3. กระตุ้นให้สมาชิกสนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง โดยติดตามข่าวสารบ้านเมือง พยายามมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือการกำหนดนโยบายชุมชน
4. กระตุ้นให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น รักษาวัฒนธรรม และประเพณีอันดีงาม ตลอดจนตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการป้องกัน แก้ไขปัญหา พัฒนาท้องถิ่น เพื่อสร้างความภาคภูมิใจ และสร้างสำนึกในการเป็นเจ้าของชุมชนร่วมกัน โดยที่โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน บทบาทของโรงเรียนในด้านการเป็นแหล่งวิทยากรและเป็นผู้ประสานความร่วมมือของชุมชนเพื่อให้ชุมชน

สามารถถ่ายทอดค่านิยมและบุคลิกภาพประชาธิปไตยได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพประชาธิปไตย

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพประชาธิปไตยในประเทศ ปรากฏผลงานวิจัย ดังนี้

ทีศนา แชมมณี (2522: 201 – 202) กล่าวว่า ลักษณะการสอนดังกล่าว จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ความรู้ ความคิด ความรู้สึก ปฏิบัติและพฤติกรรมของคนอื่น ค้นหาคำตอบด้วยตนเองโดยให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ฝึกให้ทำงานร่วมกันและปกครองกันเอง จะทำให้นักเรียนมีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย จึงมีผลให้บุคลิกภาพประชาธิปไตยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม สำหรับผลงานวิจัยของ อนุสรณ์ สุชาติานนท์ ที่พบว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เป็นเพราะว่านักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองได้ผ่านกระบวนการปลูกฝังประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากครอบครัวและโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเลี้ยงดูบุตรที่มีแนวโน้มการอบรมเลี้ยงดูที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เป็นประชาธิปไตย และจากการที่กิจกรรมการเรียนของทั้ง 2 กลุ่ม คือ การเรียนแบบร่วมมือกับการสอนตามคู่มือคู่มือวิถีชีวิตประชาธิปไตยมากขึ้น จึงส่งผลให้บุคลิกภาพประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

สมพงศ์ พ่วงคำ (2528) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการสอนด้วยวิธีปกติและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนที่เรียนจากวิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยในทางที่ดีมากกว่านักเรียนที่เรียนจากวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุรชาติ มานิตย์ (2530) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 ด้วยการสอนโดยการเรียนเป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนกลุ่มสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปรียารวรรณ ทুমโฆสิต (2532) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยการสอนโดยใช้เทคนิคคิวกซ์กับการสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยสูงกว่ากลุ่มทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รัตนา ถวิลวงษ์ (2534: 95) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียน ภาษาอังกฤษ และบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อนุสรณ์ สุชาติานนท์ (2536) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกับการสอนตามคู่มือครู ผลวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุพัทธา ศิริรักษ์ (2540) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ความสามารถในการแก้ปัญหา และบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีการสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ ผลวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และบุคลิกภาพประชาธิปไตยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการประมวลงานวิจัยในประเทศ พอสรุปได้ว่า มีผลงานวิจัยที่สอดคล้องกันสนับสนุนซึ่งกัน และกัน พบว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตย มีผลการมีวินัยในตนเอง มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบ มีความมั่นใจในตนเองสูง มีประสิทธิภาพในการทำงาน มีใจกว้างยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน มีความคิดอิสระ มีความคิดสร้างสรรค์ มีการวางแผนอนาคต เชื่อในหลักเหตุผล และแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ค้นหาคำตอบด้วยตนเองโดยให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ฝึกให้ทำงานร่วมกัน และปกครองกันเอง จะทำให้นักเรียนมีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย

งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพประชาธิปไตยต่างประเทศ ปรากฏผลงานวิจัย ดังนี้

แอปเปิ้ลตัน (Appleton. 1976: 6590 – A) ได้ทำการศึกษาหน้าที่พลเมืองและสังคม ประกิตทางการเมืองของนักเรียนในประเทศฟิลิปปินส์ในโรงเรียนที่อยู่ในชนบท กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนเกรด 2 เกรด 4 เกรด 6 ที่สุ่มมาจากโรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนรัฐบาลในเมืองดูมาเกรด จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบทดสอบเลือกตอบ 36 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับเจตคติและค่านิยมโดยใช้ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาหน้าที่พลเมืองเป็นเกณฑ์ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรวิชา

หน้าที่พลเมืองไม่เพิ่มขึ้น การสร้างหลักสูตรมีวัตถุประสงค์ที่จะปลูกฝังเจตคติและค่านิยมที่เหมาะสมต่อการปกครองแบบประชาธิปไตย และวัฒนธรรมฟิลิปปินส์แก่นักเรียนในระดับต้น มีเจตคติคาดหวังไว้ดีกว่าในเกรด 6 จากการสังเกตตัวแปรอิสระ แสดงให้เห็นว่า เพศไม่ได้เป็นปัจจัยที่ทำให้นักเรียนมีเจตคติ และค่านิยมต่างกัน ชนิดของโรงเรียนมีผลต่อความแตกต่างทางด้านเจตคติและค่านิยมเล็กน้อย แต่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า นักเรียนฟิลิปปินส์ในบริเวณชนบทที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ พัฒนาเจตคติทางบวก ที่บ้าน ก่อนเข้าโรงเรียน และเจตคติค่อยๆถูกทำลายเมื่อเด็กโตขึ้น และในปี ค.ศ. 1987 แพลตเนอร์ (Platner. 1978: 4571 – A) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนอายุ 9 – 11 ปี ที่ได้รับการสอนและปกครองชั้นเรียนแบบประชาธิปไตย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 3 และเกรด 4 โรงเรียนมิดเดิล ไอร์แลนด์ จำนวน 138 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม สอนด้วยวิธีอัตตาธิปไตย และกลุ่มทดลอง ได้รับการสอนด้วยวิธีแบบประชาธิปไตย เป็นเวลา 12 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้คือแบบทดสอบ พีบีอาร์เอส (PBRs) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการประมวลผลงานวิจัยต่างประเทศพอสรุปได้ว่า การเสริมสร้างเจตคติ บุคลิกภาพ และพฤติกรรมประชาธิปไตย ตลอดจนวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับเด็กนั้น มีส่วนสัมพันธ์กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ครอบครัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดา โรงเรียน ได้แก่ วิธีการสอนและการปกครองชั้นเรียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียน และสภาพสังคมโดยส่วนรวม อันจะเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของเด็กที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในสังคมประชาธิปไตย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
4. การดำเนินการทดลอง
5. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนสุราษฎร์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 10 ห้องเรียน รวมนักเรียน 450 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนสุราษฎร์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากจำนวน 10 ห้องเรียน โดยสุ่มมา จำนวน 2 ห้องเรียนด้วยวิธีการจับฉลาก มีนักเรียนห้องละ 45 คน รวมทั้งสิ้น 90 คน แล้วสุ่มอีกครั้งเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ดังนี้

กลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 45 คน ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี

กลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 45 คน ได้รับการสอนแบบซินดิเคท

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส.1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 – ม.6) ผู้วิจัยได้กำหนดเรื่องที่ใช้การทดลอง คือ เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองสอนด้วยตนเอง จำนวน 2 ห้องเรียน ระยะเวลาในการทดลอง จำนวน 18 คาบๆ ละ 55 นาที

การดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบสุ่มกลุ่ม สอบก่อน – สอบหลัง (Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design) มีแบบแผนการทดลอง ดังนี้

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E ₁	T ₁	X ₁	T ₂
E ₂	T ₁	X ₂	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

- E₁ แทน กลุ่มทดลองที่ 1
- E₂ แทน กลุ่มทดลองที่ 2
- T₁ แทน การสอบก่อนการทดลอง (Pretest)
- T₂ แทน การสอบหลังการทดลอง (Posttest)
- X₁ แทน การสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี
- X₂ แทน การสอนแบบซินดิเคท

2. วิธีดำเนินการทดลอง

หลังจากที่ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ทดสอบก่อนการเรียน (Pretest) ในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา และแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยแล้วบันทึกผลการสอบไว้ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

2.2 ผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้งสองกลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค เอส ที เอ ดี กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการสอนแบบซินดิเคท ทั้งสองกลุ่มใช้สาระการเรียนรู้เดียวกัน และระยะเวลาเท่ากัน คือ จำนวน 18 คาบ

2.3 หลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) ทั้งสองกลุ่มอีกครั้ง โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา และแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดิมอีกครั้ง

2.4 ตรวจสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา และแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี
2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา
4. แบบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี

1.1 ศึกษาหลักการ การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค เอส ที เอ ดี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสุราษฎร์พิทยา ในเรื่องมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มาตรฐานการเรียนรู้มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และกิจกรรม สำนักรนำมาใช้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้

1.3 จากมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา แล้วสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี จำนวน 18 คาบ ประกอบด้วย

- 1.3.1 มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด
- 1.3.2 ผังมโนทัศน์
- 1.3.3 ความคิดรวบยอด/สาระสำคัญ
- 1.3.4 สาระการเรียนรู้
- 1.3.5 จุดประสงค์การเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 1.3.6 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
- 1.3.7 คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 1.3.8 กระบวนการเรียนรู้
- 1.3.9 สื่อ/แหล่งเรียนรู้
- 1.3.10 การวัดและประเมินผล

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องของสาระการเรียนรู้และการจัดกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนความสอดคล้องระหว่างขั้นตอนต่างๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี มีค่าเท่ากับ 1.00

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่องในการใช้ภาษา ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอนกับเวลาที่กำหนด แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น ก่อนจะนำไปทดลองจริง โดยทดสอบประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่คาดหวัง $E_1/E_2 = 80/80$ พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี มีค่า $E_1/E_2 = 81.85/83.80$

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปจัดการเรียนการสอนเพื่อทำการวิจัยต่อไป

2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท

2.1 ศึกษาหลักการ การจัดการเรียนการสอนแบบซินดิเคท จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสุราษฎร์พิทยา ในเรื่องมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มาตรฐานการเรียนรู้มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 – ม.6) เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และกิจกรรม สำหรับนำมาใช้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้

2.3 จากมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา แล้วสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท จำนวน 18 คาบ ซึ่งประกอบด้วย

- 2.3.1 มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด
- 2.3.2 ผังมโนทัศน์
- 2.3.3 ความคิดรวบยอด/สาระสำคัญ
- 2.3.4 สาระการเรียนรู้
- 2.3.5 จุดประสงค์การเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 2.3.6 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
- 2.3.7 คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 2.3.8 กระบวนการเรียนรู้
- 2.3.9 สื่อ/แหล่งเรียนรู้
- 2.3.10 การวัดและประเมินผล

2.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องของสาระการเรียนรู้และการจัดกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนความสอดคล้องระหว่างขั้นตอนต่างๆ ของแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท มีค่าเท่ากับ 1.00

2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุราษฎร์ธานี เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่องในการใช้ภาษา ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอนกับเวลาที่กำหนด แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้นก่อนจะนำไปทดลองจริง โดยทดสอบประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่คาดหวัง $E_1/E_2 = 80/80$ พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท มีค่า $E_1/E_2 = 82.65/84.65$

2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปจัดการเรียนการสอนเพื่อทำการวิจัยต่อไป

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาการสร้างแบบทดสอบ จากหนังสือเทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน วิชาสังคมศึกษา ของ สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2533: 1 – 40) เทคนิคการวัดการประเมินผลการเรียนการสอน วิชาสังคมศึกษา ของ นิเวศน์ ธรรมรักษ์ (2530: 1 – 28) เทคนิคการเขียนข้อสอบ ของ ชวาล แพ้วตกุล (2522: 1 – 40) เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้ ของ ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543: 122 – 167)

3.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา และพฤติกรรมที่ต้องการวัด ตามหลักของ เบนจามิน เบลูม (Bloom. 1959: 49 – 50) ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 6 ด้าน คือ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า ข้อสอบที่สร้างเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาที่สอน จำนวน 60 ข้อ

3.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับตัวชี้วัด และพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบ (IOC) นำมาปรับปรุงแก้ไขคำถาม ตัวเลือก และการใช้ภาษา ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (วรณี แกมเกตุ. 2551: 219 – 221)

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบวัดตรงตามตัวชี้วัด

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อสอบวัดตามตัวชี้วัด

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบไม่ตรงตามตัวชี้วัด

แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.50 หรือมากกว่า 0.50 ขึ้นไป นำมาปรับปรุงแก้ไขคำถาม ตัวเลือก และการใช้ภาษา ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและจัดพิมพ์เป็นชุดแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา พบว่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00

3.4 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 11 ที่เคยเรียนเนื้อหานี้มาแล้วเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

3.5 นำแบบทดสอบที่นักเรียนทำแล้ว มาตรวจให้คะแนน ข้อที่ถูกให้คะแนน 1 คะแนน ส่วนข้อที่ผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบเกินกว่า 1 คำตอบ ให้ 0 คะแนน แล้ววิเคราะห์เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบแต่ละข้อ แล้วเลือกข้อที่มีความยากง่าย (p) (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 5) ระหว่าง 0.20 – 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบ

พอยต์-ไบซีเรียล (Point Biserial Correlation : r_{pbis}) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2545: 7) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จำนวน 40 ข้อ พบว่า ค่าความยากง่าย (p) มีค่าระหว่าง 0.28 – 0.78 และค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าระหว่าง 0.32 – 0.76

3.6 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบและคัดเลือก จำนวน 40 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 11 จำนวน 44 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน กำหนดเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป (พงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543: 123) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ มีค่าเท่ากับ 0.87

3.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

4. แบบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย ตามแนวคิดของ สาโรช บัวศรี (2503: 5 – 6) ในลักษณะความสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล หรือน้ำใจที่บุคคลแสดงออกต่อกันใน 3 มิติ คือ การเคารพซึ่งกันและกัน การแบ่งปัน การร่วมมือประสานงานกัน และความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา ชนิด สถานการณ์ (Situation) (นัญญาญ เอื้อสุวรรณ. 2546: 121 – 132) มาปรับปรุงและสร้างเพิ่มขึ้นใหม่ เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

4.1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พิจารณาความถูกต้องและความเหมาะสมของสถานการณ์ ข้อคำถาม และตัวเลือกจากแบบทดสอบที่สร้างขึ้น ว่าข้อคำถามสามารถวัดได้ตรงตามนิยามที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องเป็นรายข้อ เพื่อหาคุณภาพของข้อสอบ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (วรรณิ์ แกมเกตุ. 2551: 219 – 221)

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบวัดตรงตามตัวชี้วัด

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อสอบวัดตามตัวชี้วัด

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบไม่ตรงตามตัวชี้วัด

แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.50 หรือมากกว่า 0.50 ขึ้นไป นำมาปรับปรุงแก้ไขคำถาม ตัวเลือก และการใช้ภาษา ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและจัดพิมพ์เป็นชุดแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พบว่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00

4.2 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 11 ที่เคยเรียนเนื้อหานี้มาแล้วเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

4.3 นำแบบทดสอบที่นักเรียนทำแล้ว มาตรวจให้คะแนน ข้อที่ถูกให้คะแนน 1 คะแนน ส่วนข้อที่ผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบเกินกว่า 1 คำตอบ ให้ 0 คะแนน แล้ววิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบแต่ละข้อ (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 5) มีค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบ พอยต์-ไบซีเรียล (Point Biserial Correlation : r_{pbis}) (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2545: 7) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จำนวน 40 ข้อ พบว่า ค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่าระหว่าง 0.32 – 0.58

4.4 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบและคัดเลือก จำนวน 40 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 11 จำนวน 44 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน กำหนดเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543: 123) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ มีค่าเท่ากับ 0.81

4.5 นำแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท โดยใช้ t – test Independent Sample ในรูปผลต่างของคะแนน (Difference Score)
2. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t -test Dependent Sample
3. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ t -test Dependent Sample
4. การศึกษาบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท โดยใช้ t – test Independent Sample ในรูปผลต่างของคะแนน (Difference score)
5. การศึกษาบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t -test Dependent Sample
6. การศึกษาบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t -test Dependent Sample

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2534: 40) ใช้สูตร ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงค่าให้เป็นร้อยละ
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2534: 74) ใช้สูตร ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและบุคลิกภาพประชาธิปไตย ในการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2544: 273) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าความยากง่าย (p) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ใช้สูตรดังนี้

2.2.1 ค่าความยากง่าย (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 5)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P แทน	ค่าความยากง่าย
	R แทน	จำนวนคนที่ตอบถูก
	N แทน	จำนวนคนทั้งหมด

2.2.2 หาค่าอำนาจจำแนก (r) รายชื่อของแบบทดสอบ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบ พอยต์-ไบซีเรียล (Point Biserial Correlation: r_{pbis}) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2545: 7)

$$r_{pbis} = \frac{M_p - M_q}{S_x} \cdot \sqrt{pq}$$

เมื่อ	r_{pbis}	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	M_p	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนกลุ่มตอบถูก
	M_q	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนกลุ่มตอบผิด
	S_x	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ตอบถูกต่อผู้เข้าสอบทั้งหมด (n)
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ตอบผิดต่อผู้เข้าสอบทั้งหมด (n) หรือ = 1-p

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาทั้งฉบับ ตามวิธีของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) KR-20 (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2547: 218) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	k	แทน	จำนวนข้อสอบของแบบทดสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ตอบถูกต่อผู้เข้าสอบทั้งหมด (n)
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ตอบผิดต่อผู้เข้าสอบทั้งหมด (n) หรือ = 1-p
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

2.4 หาความเชื่อมั่นของแบบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (เพ็ญแข แสงแก้ว. 2541: 117) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถาม

2.5 การหาค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์โดยใช้สูตร E_1 , E_2 (ชวลิต ชูก้าแพง. 2553 : 131-132)

$$E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum x$	แทน	คะแนนรวมจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
	A	แทน	คะแนนเต็มของกิจกรรมระหว่างเรียน

$$E_2 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์หลังเรียน
	$\sum x$	แทน	คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ค่าสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของบททดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและแบบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 คำนวณโดยใช้ t-test Independent Sample ชนิด Difference Score คำนวณจากสูตร Scott (1967: 264)

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1 - MD_2}}; df = n_1 + n_2 - 2$$

$$S_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{S_{D_1}^2}{n_1} + \frac{S_{D_2}^2}{n_2}}$$

$$S_D^2 = \frac{\sum(D_1 - MD_1)^2 + \sum(D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t – distribution
	D_1	แทน	คะแนนผลต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียนกับก่อนเรียนของกลุ่มทดลองที่ 1
	D_2	แทน	คะแนนผลต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียนกับก่อนเรียนของกลุ่มทดลองที่ 2
	MD_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียนกับก่อนเรียนของกลุ่มทดลองที่ 1
	MD_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียนกับก่อนเรียนของกลุ่มทดลองที่ 2
	$S_{MD_1 - MD_2}$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียนกับก่อนเรียนของกลุ่มทดลองที่ 1 กับกลุ่มทดลองที่ 2
	S_D^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่าง ระหว่างการทดสอบหลังเรียนกับก่อนเรียนของกลุ่มทดลองที่ 1 กับกลุ่มทดลองที่ 2
	n_1	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1
	n_2	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2

3.2 ค่าสถิติเปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหลักกรรม ทางพระพุทธศาสนาและแบบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย ก่อนและหลังเรียน โดยคำนวณจากสูตร t-test Dependent Samples (ลั้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 104)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} ; df = n-1$$

เมื่อ t แทน ค่าวิกฤต ค่าที่พิจารณาใน t - distribution

$\sum D$ แทน ผลรวมของความแตกต่างระหว่างคะแนนการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน

n แทน จำนวนคู่ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน จำนวนนักเรียน
k	แทน คะแนนเต็มของบททดสอบ
\bar{X}	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
SD	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
MD	แทน ค่าเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนนการทดสอบหลังเรียนกับก่อนเรียน
S_{MD-MD}	แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียนกับก่อนเรียนของกลุ่มทดลองที่ 1 กับ กลุ่มทดลองที่ 2
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้แทนการพิจารณา t – distribution
df	แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of freedom)
**	แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
กลุ่มทดลองที่ 1	แทน นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี
กลุ่มทดลองที่ 2	แทน นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท ด้วยเทคนิคศึกษาค้นคว้าด้วยตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของ กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้สถิติ t – test Independent Sample ในรูปผลต่างของคะแนน (Difference Score)
2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test Dependent Sample
3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test Dependent Sample
4. การเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้สถิติ t – test Independent Sample ในรูปผลต่างของคะแนน (Difference Score)

5. การเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test Dependent Sample

6. การเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test Dependent Sample

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

กลุ่มทดลอง	n	k	ก่อนเรียน		หลังเรียน		MD	S_{MD-MD_2}	t
			\bar{X}_1	SD ₁	\bar{X}_2	SD ₂			
กลุ่มทดลองที่ 1	45	40	19.10	3.65	25.20	5.38	6.10	0.73	-0.21
กลุ่มทดลองที่ 2	45	40	18.55	3.50	24.20	5.03	6.25		

$$t (.01 ; df 38) = 2.7116$$

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มทดลองที่ 1 คือ นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคเอส ที เอ ดี มีคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 19.10 และ 3.65 ตามลำดับ และหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 25.20 และ 5.38 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มทดลองที่ 2 คือ นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท มีคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 18.55 และ 3.50 ตามลำดับ และหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 24.20 และ 5.03 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน

ตาราง 3 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	\bar{X}	SD	MD	t
ก่อนเรียน	45	19.10	3.65		
หลังเรียน	45	25.20	5.38	6.10	12.84**

$$t (.01 ; df 19) = 2.8909$$

จากตาราง 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของกลุ่มทดลองที่ 1 นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียน

ตาราง 4 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	\bar{X}	SD	MD	t
ก่อนเรียน	45	18.55	3.50		
หลังเรียน	45	24.20	5.03	6.25	11.13**

$$t (.01 ; df 19) = 2.8909$$

จากตาราง 4 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของกลุ่มทดลองที่ 2 นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

4. ผลวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

ตาราง 5 แสดงผลการเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

กลุ่มทดลอง	n	k	ก่อนเรียน		หลังเรียน		MD	S_{MD-MD_2}	t
			\bar{X}_1	SD ₁	\bar{X}_2	SD ₂			
กลุ่มทดลองที่ 1	45	40	18.35	3.41	23.40	4.17	5.05	0.44	-2.16
กลุ่มทดลองที่ 2	45	40	18.20	3.37	24.20	3.87	6.00		

$$t (.01 ; df 38) = 2.7116$$

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มทดลองที่ 1 คือ นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี มีคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลิกภาพประชาธิปไตย ก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 18.35 และ 3.41 ตามลำดับ และหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 23.40 และ 4.17 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มทดลองที่ 2 คือ นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท มีคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลิกภาพประชาธิปไตย ก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 18.20 และ 3.37 ตามลำดับ และหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 24.20 และ 3.87 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลต่างของคะแนนบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 พบว่า มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

5. ผลวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน

ตาราง 6 แสดงผลการเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	\bar{X}	SD	MD	t
ก่อนเรียน	45	18.35	3.41		
หลังเรียน	45	23.40	4.17	5.05	17.15**

$$t (.01 ; df 19) = 2.8909$$

จากตาราง 6 พบว่า คะแนนเฉลี่ยบุคลิกภาพประชาธิปไตยของกลุ่มทดลองที่ 1 นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5

6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียน

ตาราง 7 แสดงผลการเปรียบเทียบบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	\bar{X}	SD	MD	t
ก่อนเรียน	45	18.20	3.37		
หลังเรียน	45	24.20	3.87	6.00	18.49**

$$t (.01 ; df 19) = 2.8909$$

จากตาราง 7 พบว่า คะแนนเฉลี่ยบุคลิกภาพประชาธิปไตยของกลุ่มทดลองที่ 2 นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท ด้วยเทคนิคศึกษารณีตัวอย่าง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา และบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท สรุปสาระสำคัญและผลการศึกษาได้ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี ก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท ก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เพื่อศึกษาบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท
5. เพื่อศึกษาบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี ก่อนเรียนและหลังเรียน
6. เพื่อศึกษาบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท ก่อนเรียนและหลังเรียน

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาแตกต่างกัน
2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดีกับการสอนแบบซินดิเคท มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างกัน
5. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
6. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนสุราษฎร์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 10 ห้องเรียน รวมนักเรียน 450 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนสุราษฎร์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากจำนวน 10 ห้องเรียน โดยสุ่มมาจำนวน 2 ห้องเรียน ด้วยวิธีการจับฉลาก มีนักเรียนห้องละ 45 คน รวมทั้งสิ้น 90 คน แล้วสุ่มอีกครั้งเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ดังนี้

กลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 45 คน ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี

กลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 45 คน ได้รับการสอนแบบซินดิเคท

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 – ม.6) ผู้วิจัยได้กำหนดเรื่องที่ใช้การทดลอง คือ เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองสอนด้วยตนเอง จำนวน 2 ห้องเรียน ระยะเวลาในการทดลอง จำนวน 18 คาบๆ ละ 55 นาที

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 6 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลา 18 คาบ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ $E_1/E_2 = 81.85/83.80$
2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 6 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลา 18 คาบ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ $E_1/E_2 = 82.65/84.65$
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบตัวเลือก 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ค่าความยากง่าย (p) มีค่าระหว่าง 0.28 – 0.78 และค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่า 0.32 – 0.67 มีค่าความเชื่อมั่น 0.87
4. แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบตัวเลือก 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) มีค่า 0.32 – 0.58 มีค่าความเชื่อมั่น 0.81

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ทั้งกลุ่มทดลองที่ 1 และ กลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน ระยะเวลาในการสอนเท่ากัน คือ ใช้เวลากลุ่มละ 18 คาบๆ ละ 55 นาที ส่วนการจัดการเรียนการสอนมีความแตกต่างกัน คือ
 - กลุ่มทดลองที่ 1** ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี
 - กลุ่มทดลองที่ 2** ได้รับการสอนแบบซินดิเคท
3. เมื่อทำการสอนเสร็จสิ้น ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ทั้งกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา และแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย เป็นแบบทดสอบชุดเดิมกับการทดสอบก่อนเรียน
4. ตรวจสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา และแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย นำคะแนนที่ได้ ไปวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อตรวจสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท โดยใช้ t – test Independent Sample ในรูปผลต่างของคะแนน (Difference Score)
2. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t-test Dependent Sample
3. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท ด้วยเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t-test Dependent Sample
4. การศึกษาบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท โดยใช้ t – test Independent Sample ในรูปผลต่างของคะแนน (Difference Score)
5. การศึกษาบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t-test Dependent Sample
6. การศึกษาบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t-test Dependent Sample

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท มีบุคลิกภาพประชาธิปไตย

หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท ด้วยเทคนิคศึกษารณีตัวอย่าง ผลการศึกษาสามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสอนทั้งสองวิธีเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพใกล้เคียงกัน โดยแต่ละวิธีมีจุดเด่นที่พอสรุปได้ ดังนี้

การสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่นักเรียนได้เรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถในระดับต่างกัน คือ ความสามารถสูง ปานกลาง ต่ำ โดยจัดนักเรียนเป็นกลุ่ม 1 : 2 : 1 มีการกำหนดบทบาทของกลุ่มและการหมุนเวียนบทบาทหน้าที่ รวมทั้งการตั้งจุดมุ่งหมายของการเรียนด้านวิชาการ และพฤติกรรมที่คาดหวังจากการทำงานกลุ่มของนักเรียน จะร่วมกันศึกษาค้นคว้าในประเด็นต่างๆ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รับผิดชอบการทำงานของตนเองเท่าๆ กัน รับผิดชอบการทำงานของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม มีการฝึกทักษะในการเรียนรู้ร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา ศิริรักษ์ (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหา และบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ด้วยวิธีสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกับการสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐกาญจน์ เอื้อสุวรรณ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีสอนแบบประสาน 5 แนวคิดหลัก และวิธีการสอนด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า ผลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบประสาน 5 แนวคิดหลัก และวิธีการสอนด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การสอนแบบซินดิเคท เป็นวิธีการสอนที่ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย 7 – 8 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีสมาชิก 5 – 6 คน ทำให้นักเรียนมีบทบาทในกลุ่มของตนเองหมุนเวียนเปลี่ยนกันไป ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น รู้หน้าที่ตนเอง และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกคน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ซึ่งกันและกัน เพื่อศึกษารณีตัวอย่าง โดยการนำเรื่องราวหรือสภาพปัญหาในชีวิตจริง ที่

เกิดขึ้นในสังคม แล้วนำมาผูกเรื่องเป็นตัวอย่างด้วยภาพการ์ตูน ให้นักเรียนศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติคุณ รุ่งเรือง (2544: 38 – 39) กล่าวว่า การ์ตูนช่วยกระตุ้นหรือเร้าความสนใจของนักเรียน และการ์ตูน ยังเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชนมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรี แพนลีนฟ้า (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนภูมิโน้ตศึ้นกับการสอนแบบซินดิเคท โดยใช้เทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนภูมิโน้ตศึ้นกับการสอนแบบซินดิเคท โดยใช้เทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากลักษณะจุดเด่นของวิธีการสอนทั้งสองวิธี จึงสามารถเป็นไปได้ที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่แตกต่างกัน โดยผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่ได้รับสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท ด้วยเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี เป็นการเรียนที่มีสมาชิก 4 คน ระดับสติปัญญาต่างกัน เช่น เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน อ่อน 1 คน ครูกำหนดบทเรียนและงานของกลุ่มไว้ ครูสอนบทเรียนให้นักเรียนทั้งชั้นแล้ว ให้นักลุ่มทำงานตามกำหนด นักเรียนในกลุ่มช่วยเหลือกัน เด็กเก่งช่วยตรวจงานของเพื่อนให้ถูกต้อง ก่อนนำส่งครู นักเรียนต่างคนต่างทำข้อสอบแล้วเอาคะแนนของทุกคนรวมเป็นคะแนนของกลุ่ม ครูจัดลำดับคะแนนทุกกลุ่ม ปิดประกาศให้ทุกคนทราบ ทำให้เด็กเก่งต้องช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกให้เกิดการเรียนรู้ด้วย คือ นักเรียนแต่ละคนต้องช่วยกันค้นคว้ารวบรวมข้อมูล เพื่อนำเสนอสมาชิกในกลุ่ม ร่วมกันทำการวิเคราะห์ อภิปรายข้อมูล คนเก่ง คนปานกลาง ต้องช่วยเหลือสมาชิกที่อ่อนกว่าแก้ไขปรับปรุงข้อมูลให้สมบูรณ์ ทำให้ผู้นำเสนอมมีโอกาสที่จะจัดระบบข้อมูลความรู้ให้มีรูปแบบ เนื้อหาที่ถูกต้อง เพื่อนำออกไปใช้ได้คล่องแคล่วและมีประสิทธิภาพ มีการจัดเรียงลำดับขั้นตอนการอธิบายอย่างสมเหตุสมผล เป็นทักษะกระบวนการที่ทำให้เข้าใจบทเรียนได้กระจ่างชัดเจนขึ้นของ ญัฐภาณุ เอื้อสุวรรณ (2546: 77) สอดคล้องกับ วุฒิชัย จ่านง (สุพัตรา ศิริรักษ์. 2540: 137; อ้างอิงจาก วุฒิชัย จ่านง. ม.ป.ป.) กล่าวว่า การที่นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนเช่นนี้ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพัฒนาไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ญัฐกาญ เอื้อสุวรรณ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีสอนแบบประสาน 5 แนวคิดหลัก และวิธีการสอนด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีสอนแบบประสาน 5 แนวคิดหลัก และวิธีการสอนด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ ภูมิพรรณ ทวีชาติ (2549: 92) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหลักธรรมในพระพุทธศาสนาของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบไตรสิกขา กับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

จากเหตุผลดังกล่าวจึงสนับสนุนว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะการสอนแบบซินดิเคท เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับชั้นเรียนประมาณ 30 คน ผู้สอนจะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย เรียกว่า “Subgroups หรือ Syndicate” สมาชิกของกลุ่มย่อยนี้จะมีประมาณ 4 – 6 คน ผู้สอนจะมอบงานชิ้นหนึ่งให้แก่กลุ่ม เพื่อปฏิบัติงานร่วมกัน งานชิ้นหนึ่งๆ จะประกอบด้วยกรณีตัวอย่างและปัญหา 2 – 4 ปัญหา มีเอกสารอ้างอิงหลายฉบับที่ต้องอ่านเพื่อประมวลคำตอบของปัญหานั้นๆ หรือผู้สอนอาจให้บัตรคำสั่ง เพื่อแนะนำหนังสือหรือเอกสารที่นักเรียนสามารถค้นคว้าได้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับหัวข้อนั้นก็ ได้ และแบ่งออกให้ชัดเจนว่าเป็นส่วนไหนหรือตอนใดของหนังสือดังกล่าว กลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มจะต้องเขียนรายงานร่วมกันฉบับหนึ่ง การเสนอรายงานของกลุ่มจะมีตัวแทนกลุ่มออกมารายงานต่อผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น ผู้สอนจะสรุปรายงานของกลุ่มต่างๆ รวบรวมและแก้ไขให้สมบูรณ์ แล้วมีการบรรยายทั้งชั้นเพื่ออภิปรายปัญหาดังกล่าวร่วมกัน โดยใช้เทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง ทำให้นักเรียนสามารถเผชิญกับปัญหามากมายในเวลาจำกัด มีส่วนร่วมในการเรียน และมีความกระตือรือร้น เกิดความสนุกสนาน ตื่นเต้น ไม่เบื่อหน่าย กล่าวแสดงความคิดเห็นส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนแจ่มชัด พร้อมทั้งเกิดความร่วมมือโดยไม่คิดถึงการแข่งขัน ทำให้นักเรียนมีทักษะในการพิจารณาเหตุการณ์ที่เรียนอย่างรอบคอบ อภิปรายปัญหาได้ลึกซึ้ง มีหลักการ เหตุผล คุณธรรม และมองทิศทางแนวคิดของตนได้ทะลุปรุโปร่ง ทำให้นักเรียนได้พบปัญหาต่างๆ ก่อนที่จะเกิดขึ้นในชีวิตจริง มีทักษะในการทำปัญหาที่ย่างยากให้เป็นปัญหาง่ายขึ้น โดยผู้สอนเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้แนะแนวทาง ถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นระบบ ใช้แนวทางกระบวนการตัดสินใจในการแก้ปัญหาในอนาคต และการตัดสินใจปัญหา แม้จะผิดพลาดก็ไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจริง แต่เป็นบทเรียนที่สอนให้รู้จักปรับปรุงต่อไป สอดคล้องกับ

ทิสนา เขมมณี (2543: 77) กล่าวว่า การสอนแบบซินดิเคท ด้วยเทคนิคศึกษารณีตัวอย่าง ช่วยให้นักเรียน ได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหา ช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมอง ที่กว้างขึ้น ช่วยให้นักเรียนเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง และได้ฝึกแก้ปัญหาโดยไม่ต้องเสี่ยง กับผลที่จะเกิดขึ้น มีส่วนร่วมในการเรียนสูง ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน และส่งเสริมการเรียนรู้ จากกันและกัน และให้ผลดีมากสำหรับกลุ่มนักเรียนที่มีความรู้ และประสบการณ์หลากหลายสาขา

ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรินทร์ ธารีรัฐการพ์ (2535: บทคัดย่อ) ทำ การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบเทคนิคกรณีตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอน แบบเทคนิคศึกษารณีตัวอย่าง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับอัญชลี เครือคำขาว (2540: 111 – 112) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาจริยธรรมกับบุคคล โดยการสอนแบบเทคนิคศึกษารณีตัวอย่าง ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเทคนิคศึกษารณีตัวอย่าง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ พัชรี แพนลีนฟ้า (2549: 83) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ โดย ใช้เทคนิคการสร้างแผนภูมิโน้ตส์กับการสอนแบบซินดิเคท โดยใช้เทคนิคศึกษารณีตัวอย่าง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท โดยใช้เทคนิคศึกษารณีตัวอย่าง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

จากเหตุดังกล่าวจึงสนับสนุนว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การศึกษานุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผล ดังนี้

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นเพราะทั้งสองรูปแบบต่างสนับสนุนบุคลิกภาพประชาธิปไตย โดยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้นักเรียนได้เรียนร่วมกัน เป็นกลุ่มเล็กๆ โดยจัดนักเรียนเป็นกลุ่ม มีการกำหนดบทบาทของกลุ่ม และการหมุนเวียนบทบาทหน้าที่ รวมทั้งการตั้งจุดมุ่งหมายของการเรียนด้านวิชาการ และพฤติกรรมที่คาดหวังจากการทำงานกลุ่มของนักเรียน จะร่วมกันศึกษาค้นคว้าในประเด็นต่างๆ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รับผิดชอบ การทำงานของตนเองเท่าๆกัน รับผิดชอบการทำงานของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม มีการฝึกทักษะในการเรียนรู้ ร่วมกัน และในการทำงานร่วมกันนี้เป็นพฤติกรรมที่สะท้อนการเคารพซึ่งกันและกัน การแบ่งปัน การร่วมมือ

ประสานงานกัน และมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา สนับสนุนบุคลิกภาพประชาธิปไตย สอดคล้องกับ สารโฆ บัวศรี (2503: 5 – 6) กล่าวถึง บุคลิกภาพประชาธิปไตยในลักษณะความสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล หรือน้ำใจที่บุคคลแสดงออกต่อกันใน 3 มิติ ดังนี้ มิติที่ 1 การเคารพซึ่งกันและกัน (Respect for Individuals) คือ ทุกคนต้องให้เกียรติซึ่งกันและกันทั้งทางกาย วาจา และความคิด ทุกคนจะเคารพ ในความคิดของผู้อื่น ทุกคนยอมแสดงความคิดเห็นออกมาโดยไม่ล่วงเกินผู้อื่น ย่อมมีการให้โอกาส เคารพความคิดเห็นของทุกคน ถ้าพูดเป็นคำศัพท์ลักษณะข้อนี้คือ “คารวธรรม” มิติที่ 2 การแลกเปลี่ยน การประสานงาน และการร่วมมือกัน (Sharing, Participating and Co-operating) หมายถึง ผู้ใดสามารถทางใดก็อาสา รับแบ่งงานไปทำไม่บ่าเบียดและหลีกเลี่ยง ร่วมมือกันทำงานตามอัตภาพ และประสานงานกันหมด โดยทำตามที่ได้ตกลงกันตามแผนร่วมกันวางไว้แล้ว ไม่มีใครดื้อดึงถ่วงถ่วงเนื่องจากเห็นแก่ตัว ถ้าพูดเป็นคำศัพท์ลักษณะข้อนี้ คือ “สามัคคีธรรม” มิติที่ 3 การเชื่อในวิธีการแห่งปัญญา (Faith in the Method of Intelligence) การที่คนเรานับถือกันและกัน ร่วมมือสามัคคีกันนั้น บางทีอาจจะนับถือกันและกันไปในทางผิด ดังนั้นต้องมี “ปัญญา” เป็นเครื่องเหนี่ยวรั้ง สังคมประชาธิปไตย จึงมีการนับถือปัญญาธรรมอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นพลเมืองที่ดีได้ก็ต่อเมื่อมีปัญญาและศีลธรรม คนในสังคมประชาธิปไตยจึงต้องเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาดีพอสมควร เพื่อจะได้มี “ปัญญาธรรม”

ผลการวิจัยครั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพัตรา ศิริวัช (2540: 142) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ความสามารถในการแก้ปัญหาและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีการสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ ผลจากการวิจัยพบว่า การเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ รัตนา ฤวิลงษ์ (2543: 95) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านการเขียนภาษาอังกฤษ และบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกทั้งงานวิจัยของของ ณัฐภาณุ เอื้อสุวรรณ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีสอนแบบประสาน 5 แนวคิดหลัก และวิธีการสอนด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีสอนแบบประสาน 5 แนวคิดหลัก และวิธีการสอนด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเหตุดังกล่าวจึงสนับสนุนว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี กับการสอนแบบซินดิเคท ด้วยเทคนิคศึกษารณีตัวอย่าง มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. การศึกษานุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5

เนื่องจากการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี ใช้กระบวนการกลุ่มเป็นหลัก ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมอย่างทั่วถึง นอกจากนั้นนักเรียนจะได้เรียนรู้เนื้อหาตามรายวิชา แล้วยังทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านวิถีชีวิตด้วย เช่น สมาชิกต้องปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม ยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักฟัง รู้จักพูด ยอมรับเหตุผล ไม่เอาแต่ใจตนเอง ทำงานตามที่มอบหมาย ยอมรับผลงานของกลุ่ม พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขงานของกลุ่ม มีการแก้ปัญหาตามขั้นตอน ดังคำกล่าวของ พระธรรมปิฎก ว่า การพัฒนาพฤติกรรม พัฒนาจิตใจ และการพัฒนาปัญญาเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมกัน (ป.อ. ปยุตโต. 2541: 60) ลักษณะกิจกรรมการเรียนดังกล่าว เอื้อต่อการพัฒนาบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียน เป็นกระบวนการอบรมพฤติกรรมทางสังคมและการเรียนรู้ทางการเมือง ซึ่งนักเรียนสามารถรับได้ทั้งการเรียนรู้โดยตรงและการเรียนรู้โดยทางอ้อมจากคำสั่งสอน และเลียนแบบพฤติกรรมตามกฎเกณฑ์ การเสนอข่าวสารทางสื่อมวลชน สะดวกและรวดเร็วเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ดี จึงมีส่วนช่วยในการพัฒนาบุคลิกภาพประชาธิปไตย ครูมีส่วนในการจัดสภาพการเรียนการสอนและการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ ญัฐกาญ เอื้อสุวรรณ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีสอนแบบประสาน 5 แนวคิดหลัก และวิธีการสอนด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนที่เรียนวิชาสังคม ด้วยวิธีสอนแบบประสาน 5 แนวคิดหลัก และวิธีการสอนด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเหตุดังกล่าว จึงสนับสนุนว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

6. การศึกษานุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะการสอนแบบซินดิเคท ด้วยเทคนิคศึกษารณีตัวอย่าง ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหา ช่วยให้นักเรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้น ช่วยให้นักเรียนเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง และได้ฝึกแก้ปัญหาโดยไม่ต้อง

เสี่ยงกับผลที่จะเกิดขึ้น มีส่วนร่วมในการเรียนสูง ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน และส่งเสริมการเรียนรู้จากกันและกัน และให้ผลดีมาสำหรับกลุ่มนักเรียนที่มีความรู้ และประสบการณ์หลากหลายสาขา ทิศนา แชมมณี (2543: 77) และ ทวีป อภิสิต (2522: 37) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบซินดิเคทที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยไว้ว่า เป็นการแบ่งกลุ่ม ฟังคำชี้แจงจากผู้สอน รับเอกสารประกอบการเรียน กรณีตัวอย่างและปัญหาที่จะศึกษา การจัดแบ่งเอกสารแก่สมาชิกในกลุ่ม ให้สมาชิกศึกษาค้นคว้าหาคำตอบ หรือข้อสรุปจากเอกสารและประสบการณ์ที่สมาชิกแต่ละคนมีอยู่ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในกลุ่ม จากการศึกษาเอกสาร เพื่อรวบรวมความคิดเห็นนำไปสู่การแก้ปัญหา และหาข้อยุติในการตอบปัญหาที่กำหนดให้ และจัดทำรายงานของกลุ่ม เพื่อเตรียมให้ตัวแทนนำเสนอครูต่อไป เมื่อครูสรุปรายงานของทุกกลุ่ม และเปิดโอกาสให้อภิปรายครั้งสุดท้าย สมาชิกทุกคนควรร่วมอภิปราย และแสดงความคิดเห็น เพื่อให้เกิดความเข้าใจแจ่มแจ้งชัดเจน และถูกต้องตรงกันอีกครั้งหนึ่ง สามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนแบบซินดิเคท มุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนรู้กระบวนการทำงานร่วมกัน ช่วยกันศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ระดมสมอง วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ในประเด็นปัญหาต่างๆ เพื่อนำไปสู่การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและข้อยุติของปัญหา และเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวันได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ สำเร็จ ยุธชัย (อนุสรณ์ สุชาติานนท์. 2536: 71; อ้างอิงจาก สำเร็จ ยุธชัย. 2533) กล่าวว่า ลักษณะนิสัยของนักเรียนหลายอย่างได้รับอิทธิพลโดยตรงจากเทคนิคการสอนของครู การจัดบรรยากาศในการเรียน การจัดห้องเรียนให้นักเรียนเรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยครูดูแลนักเรียนหันหน้าเข้าหากัน เปิดโอกาสให้มีการพบปะสังสรรค์ ได้ใกล้ชิดกัน สะดวกต่อการร่วมกิจกรรม มีกฎระเบียบในการปฏิบัติ มีความผูกพันกับเพื่อนฝูงในทางที่ดี และมีสื่อต่างๆ ที่เหมาะสม ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น สนใจที่จะเรียนรู้ ครูผู้สอนสนใจดูแลให้แรงเสริม เป็นกันเองกับนักเรียน ซึ่งนอกจากทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นแล้ว ยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้ดีขึ้นด้วย

จากเหตุดังกล่าวจึงสนับสนุนว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท ด้วยเทคนิคศึกษารกรณีตัวอย่าง มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อสังเกต

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

1. การปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี และการสอนแบบซินดิเคทนั้น ผู้วิจัยพบว่า ในระยะแรกๆ นักเรียนยังขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน ขาดการระดมความคิด และไม่แสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ทำให้งานเสร็จล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนดและมีประสิทธิภาพต่ำ ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ในระยะแรก ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ผู้วิจัยแก้ปัญหาโดยการเสริมแรงเป็นระยะ เพื่อให้กำลังใจแก่นักเรียนที่รู้สึกท้อใจ และสร้างความมั่นใจให้แก่

นักเรียนที่ปฏิบัติได้ จนนักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ส่งผลให้ประสิทธิภาพของงานที่ได้รับมอบหมายดีขึ้น

2. การสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี และการสอนแบบซินดิเคท เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนรู้จักคิดและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ใหม่สำหรับนักเรียน เพราะโดยปกตินักเรียนจะเคยชินกับการได้รับความรู้โดยตรงจากครูผู้สอนมากกว่าการเรียนรู้ที่เกิดจากการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยแก้ปัญหาโดยการใช้คำถามและสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและต้องการค้นหาคำตอบ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

1.1 ครูควรนำวิธีการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี และการสอนแบบซินดิเคท ด้วยเทคนิคศึกษารณีย์ตัวอย่าง ไปใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนทุกระดับชั้น

1.2 ครูควรเปลี่ยนบรรยากาศและสถานที่ในการเรียนรู้นอกห้องเรียนบ้าง เช่น สนาม ห้องสมุด อาคารอเนกประสงค์ เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสเคลื่อนไหวครูควรเปลี่ยนบรรยากาศและสถานที่ในการเรียนรู้นอกห้องเรียนบ้าง เช่น สนาม ห้องสมุด อาคารอเนกประสงค์ เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายเกิดความสนุกสนานและมีความสุขอย่างเต็มที่

1.3 ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านบุคลิกภาพ ความเชื่อมั่น ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี

1.4 ครูควรใช้เทคโนโลยีต่างๆ ที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นสื่อการเรียนการสอน เพื่อจะได้ข้อมูลที่ทันเหตุการณ์

1.5 ครูควรเตรียมการสอนเป็นอย่างดี มีความมั่นใจในการถ่ายทอดความรู้ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี จะทำให้นักเรียนเกิดศรัทธา ความเชื่อมั่น อยากเรียนรู้ด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี และการสอนแบบซินดิเคท ด้วยเทคนิคศึกษารณีย์ตัวอย่างกับนักเรียนที่มีระดับความสามารถ ในการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน เช่น เด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อน เพราะการสอนทั้งสองวิธีสามารถทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 ควรทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับตัวแปรอื่นๆ นอกเหนือจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบุคลิกภาพประชาธิปไตย ที่เรียนรู้ด้วยการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี และการสอนแบบซินดิเคท ด้วยเทคนิคศึกษารณีตัวอย่าง เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดอย่างมีเหตุผล และความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นต้น

2.3 ควรทำการศึกษาค้นคว้าเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี และการสอนแบบซินดิเคท ด้วยเทคนิคศึกษารณีตัวอย่างกับระดับชั้นอื่นๆ หรือวิชาอื่นๆ

บรรณานุกรม

- กมล สมวิเชียร. (2520). *ประชาธิปไตยกับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- . (2550). *ประชาธิปไตยกับสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- กษมาภา รัตนสมโภชน์. (2545). กระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนแบบร่วมมือ. *การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- กรมวิชาการ. (2524). *บทคัดย่อรายงานการวิจัยทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ 2521 – 2524*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2521). *หลักการสอนเพื่อการสอนซ่อมเสริม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- . (2532). *หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- . (2539). *แนวทางการจัดกิจกรรมกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2537). *การสอนซ่อมเสริม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2537). *การสอนซ่อมเสริม*. เอกสารเสริมความรู้ฉบับที่ 1/2537. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2539). *แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซ่อมเสริม ความสามารถทางคณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษา โครงการสอนซ่อมเสริม ปีงบประมาณ 2539*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กิตติคุณ รุ่งเรือง. (2554, มกราคม-ธันวาคม). การใช้การ์ตูนในการสอนสังคมศึกษา. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*. 2(1 – 3): 38 – 40.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2519). *ให้การศึกษายังไงเด็กจึงจะมีบุคลิกภาพประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรรยา สุภาพ. (2528). *ลัทธิการเมืองและเศรษฐกิจเปรียบเทียบ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- จันทร์หา ต้นติพงศานุรักษ์. (2543, ธันวาคม). การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ. *วารสารวิชาการ*. 12(5): 36 – 55.

- จารุวรรณ เพ็ญสุข. (2533). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีสอนแบบเรียนเป็นทีมที่จัดกิจกรรมด้วยวิธีการใช้กรณีตัวอย่างกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชวาล แพรัตกุล. (2516). เทคนิคการวัดผล. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- . (2518). วิธีการใช้ผลการสอบ พัฒนาวัดผล 11. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพิมพ์.
- . (2520). เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2529). เทคนิคการเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบ. กรุงเทพฯ: กิ่งจันทร์การพิมพ์.
- ชัยอนันต์ สมุทรวณิช. (2523). ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ดวงดีการพิมพ์.
- ชูศักดิ์ สิงห์อุดร. (2532). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เทคนิคการสอนแบบศึกษาคณะตัวอย่างกับการสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2517, มกราคม). ประชาธิปไตยในทัศนะของนิสิต. วารสารครุศาสตร์.
- ถนงนาถ สภาโรดม. (2541). การสอนสังคมศึกษาในระดับมัธยม. ปัตตานี: โรงเรียนสาธิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ทวีป อภิลิทธิ. (2522, กันยายน). การสอนแบบซินดิเคท. ครูปริทัศน์. 4(9): 36 – 37.
- ทิสนา แชมมณี. (2527). ลักษณะที่สำคัญของเทคนิคการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติ และสถานการณ์จำลอง. กลวิธีการสอนจริยศึกษาและการสอดแทรกคุณธรรมในการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา. หน้า 110 – 111. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สภาอุทกสมาคมแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์
- นาตยา ภัทรแสงไทย. (2525). ยุทธวิธีการสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. (2544). การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประนอม เดชชัย. (2531). เสริมทักษะการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เผด็จ กุลประดิษฐ์. (2540). การใช้อำนาจของผู้บริหารในการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- พจน์ สะเพียรชัย. (2516). *การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- พัชรี แพนลินฟ้า. (2549). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนภูมิโน้ตกับการสอนแบบซินดิเคทโดยใช้เทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2544). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือราชภัฏพระนคร.
- เพ็ญแข แสงแก้ว. (2541). *การวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาคณิตศาสตร์และสถิติ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไพโรจน์ ดารามาต. (2524). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาสังคมศึกษา โดยวิธีสอนแบบซินดิเคทกับการสอนตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพศาล หวังพานิช. (2520). *การวัดผลทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- . (2523). *การวัดผลทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2532). *ผลและการสร้างการประเมินแบบทดสอบ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.
- มยุรี สาลิวงศ์. (2535). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD กับกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครูของ สสวท*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา ถวิลวงษ์. (2534). *การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ และบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น.

- วรรณนา ช่องดารากุล. (2537, เมษายน – พฤษภาคม). บทบาทของโรงเรียนในการเสริมสร้างบุคลิกภาพ
 ประชาธิปไตย. *วารสารแนะแนว*. 28(152): 22.
- วันเพ็ญ วรรณโกมล. (2554). *การพัฒนาการสอนสังคมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- วารีย์ ถิระจิตร. (2534). *การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- วิสุทธิ โพธิ์แท่น. (2524). *ประชาธิปไตย แนวคิดและตัวแบบประเทศประชาธิปไตยในอุดมคติ*. กรุงเทพฯ:
 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วีรยุทธ วิเชียรโชติ. (2516). สูตรประชาธิปไตยสำหรับครู. *ประชาธิปไตยชาวบ้าน*. รวบรวมโดย ชาญวิทย์
 เกษตร. หน้า 152 – 158. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- สมบุญ ชาติพงษ์. (2523). *เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนสังคมศึกษา*. กรุงเทพฯ:
 สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมพงษ์ พวงคำ. (2528). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์และ
 ทักษะคิดต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการสอน
 วิธีปกติและกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ เกี้ยวกิ่งแก้ว. (2525). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มิตรนราการพิมพ์.
- สาโรช บัวศรี. (2503). *ความคิดในการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มงคลการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (2540 – 2545)*.
 กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุพัทธา ศิริลักษณ์. (2540). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ความสามารถในการแก้ปัญหา
 และบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วย
 วิธีสอนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.
 กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันทา พรหมบุตร. (2545, พฤษภาคม – สิงหาคม). *คู่มืออาชีพ ประเมินตามสภาพจริง*. *วารสาร
 การวัดผลการศึกษา*. 24(70): 1 – 19.
- สุรชาติ มานิตย์. (2530). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและบุคลิกภาพ
 ประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการสอนโดยการเป็นทีม กับการสอนตาม
 คู่มือครู*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2531, กุมภาพันธ์). *การสอนแบบร่วมมือ*. *วิทยากร*. 86(2): 4 – 6.

- อนาสตาซี, แอน. (2519). *การตรวจสอบเชิงจิตวิทยา*. แปลโดย ประชุมสุข อาชาวอำรุง; และคนอื่นๆ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อนุสรณ์ สุชาตานนท์. (2536). *การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนในการสอนแบบร่วมมือ*. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- Achievement Amont Sixth-Grade Social Studies Students (Group, Teams). *Dissertation Abstracts International*.
- Bliss, Traci. (1986). Small Group Work in High School Social Studies : Promise and Practice (Cooperative Learning, Committee, Citizenship). *Dissertation Abstracts International*.
- Bloom, Benjanim S. (1976). *Human Characteristics and School Learning*. 5th ed. New York: Kingsort Press.
- Bowman, P.M. (1965). *Nursing Management and Education Conceptual Approach to Chance*. London: Croom Hdm.
- Bowman, W.C. (1969). *Format and Training Effects on Rating Accuracy and Rater Efforts* *Journal of Applied Psychology*.
- Butler, Renee. (1991). Cooperative Learning and Computer Simulation : Examining Effects on the Problem-Solving Abilities of Sixth-Grade Students. *Dissertation Abstracts International*.
- Good, Carter V.; et al. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw Hill.
- Green, Carole. (1952). Identifying the Gifted Student in Mathematics. *Arithmetic Teacher*. 28(6): 14 – 17.
- Hurlock, E.B. (1964). *Child Development*. New York: McGraw-Hill Book.
- Johnson, D.B. (1997). Enabling the Reuse of World Wide Web Documents in Tutorials [CD-ROM]. Abstract from: ProQuest File. *Dissertation Abstracts International*. Item: 197386300.
- Johnson, D.W.; & Johnson, R.T. (1989). *Cooperation and Competition : Theory and Research*. Edina, Minn: Interaction Book.
- Michaelis, John L. (1950). *Social Studies for Children in Democracy*. New York: Prentice-Hall.
- Morgan, Bobbette M. (1987). Cooperative Learning : Teacher Use, Classroom Life, Social Integration, and Student Achievement. *Dissertation Abstracts International*.
- Native, F. Malya. (1986). The Effects of Cooperative Learning Instructional Strategies on Academic

Prescott, Danicl Alfred. (1961). *The Child in the Educative Process*. New York: McGraw-Hall.

Scott, William A.; & Wertheimer. (1964). *Introduction to Psychological Research*. 4th ed.

New York: John Willy and Sons.

Schnideman, Rose. (1965). *Democratic Educational on Practice*. New York: Happier & Brothers Publishers.

Slavin, Robert E. (1987). Cooperative Learning and Cooperative School. *Educational Leadership*.

Travers, Robert M. (1958). *Educational Measurement*. New York: The Macmillan.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการแนะนำตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือทำปริญญานิพนธ์

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการแนะนำตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กวี วรรณวิน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

คณะบดี วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ ดร.รณิดา เชยชุ่ม

อาจารย์ประจำ

ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตติคุณ รุ่งเรือง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการแนะนำตรวจสอบและแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สนธยา ศรีบางพลี	ข้าราชการบำนาญ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ตรูเนตร อังชชสวัสดิ์	ข้าราชการบำนาญ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์วิศิษฐ์ น้อยทีด	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา
อาจารย์ทองใบ ชุมศรี	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดกลางใหม่ (มิตรภาพที่ 24)
ดร.สลับศรี เจริญเวช	ครูชำนาญการ โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา

ภาคผนวก ข

- ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี
- ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท ด้วยเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง
- ผลการวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี
- ผลการวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท ด้วยเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี

แผนการจัดการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น			ผลรวม ($\sum R$)	IOC = $\frac{\sum R}{N}$	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
รวม				12	1.00	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท ด้วยเทคนิคศึกษารณีสตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น			ผลรวม ($\sum R$)	IOC = $\frac{\sum R}{N}$	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
รวม				12	1.00	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค
เอส ที เอ ดี

เลขที่	คะแนนเต็ม	การทำคะแนนแบบฝึกหัดระหว่างเรียน				ก่อนเรียน	หลังเรียน (E_2)	
		ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4			รวม
		5	5	5	5			20
1	4	2	3	3	12	8	14	
2	5	4	3	3	15	5	14	
3	5	3	5	4	17	6	15	
4	4	4	4	3	15	7	18	
5	5	3	4	4	16	10	19	
6	4	3	5	4	16	8	18	
7	3	3	4	3	13	8	18	
8	3	3	4	4	14	11	17	
9	4	4	3	2	13	12	17	
10	4	3	4	4	15	8	18	
11	4	2	4	2	12	9	12	
12	2	4	4	3	13	6	11	
13	3	4	5	2	14	7	16	
14	5	5	5	5	20	7	16	
15	5	4	5	5	19	8	15	
16	3	3	5	5	16	10	17	
17	5	3	5	4	17	9	14	
18	5	3	5	3	16	8	16	
19	5	4	5	2	16	7	15	
20	4	4	4	4	16	6	14	
21	4	4	5	4	17	11	17	
22	5	4	5	5	19	7	19	
23	5	4	5	4	18	9	19	
24	5	5	5	5	20	9	17	
25	5	4	5	4	18	12	19	

ตาราง 10 (ต่อ)

คะแนนเต็ม	การทำคะแนนแบบฝึกหัดระหว่างเรียน					ก่อนเรียน	หลังเรียน (E_2)
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	รวม		
เลขที่	5	5	5	5	20	20	20
26	5	5	5	5	20	12	19
27	4	5	5	5	19	11	20
28	5	5	5	5	20	11	18
29	5	4	4	5	18	13	19
30	4	4	4	5	17	10	19
31	4	3	4	4	15	8	15
32	3	4	5	2	14	10	18
33	3	4	5	2	14	7	18
34	5	4	5	5	19	10	17
35	4	4	4	5	17	11	16
36	5	4	4	5	18	9	13
37	4	4	4	4	16	8	15
38	4	4	4	5	17	8	16
39	5	4	4	5	18	7	14
40	5	5	5	5	20	10	17
41	5	4	4	5	18	12	18
42	4	4	4	4	16	9	19
43	4	3	4	4	15	7	20
44	4	4	4	4	16	7	17
45	3	4	3	3	13	9	18
รวม	176	192	175	193	737	397	754
	คะแนนเฉลี่ย				16.37	8.83	16.76
	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ				81.85	44.15	83.80

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคท ด้วย
เทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

เลขที่	คะแนนเต็ม	การทำคะแนนแบบฝึกหัดระหว่างเรียน				ก่อนเรียน	หลังเรียน (E2)
		ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4		
		5	5	5	5	20	20
		3	5	4	5	17	12
2		5	5	5	5	20	11
3		4	5	4	5	18	8
4		5	5	4	5	19	5
5		4	5	4	4	17	7
6		4	4	4	4	16	6
7		3	4	3	3	13	10
8		3	4	4	3	14	6
9		2	3	4	4	13	7
10		4	4	3	4	15	6
11		2	4	2	4	12	8
12		4	4	3	3	14	7
13		3	3	2	4	12	10
14		3	3	4	5	15	7
15		4	5	3	5	17	8
16		3	4	4	4	15	5
17		4	4	3	5	16	7
18		4	5	3	4	16	11
19		2	5	4	4	15	7
20		4	5	3	5	17	9
21		5	5	4	5	19	9
22		5	5	3	4	17	8
23		5	5	5	5	20	8
24		3	5	3	5	16	12
25		4	5	4	5	18	13

ตาราง 11 (ต่อ)

คะแนนเต็ม	การทำคะแนนแบบฝึกหัดระหว่างเรียน					ก่อนเรียน	หลังเรียน (E2)
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	รวม		
เลขที่	5	5	5	5	20	20	20
26	5	5	5	5	20	10	19
27	4	5	5	5	19	11	20
28	5	5	5	5	20	11	19
29	5	4	4	5	18	12	19
30	5	4	4	5	18	10	18
31	4	5	3	5	17	9	15
32	4	4	3	3	14	8	18
33	5	4	4	5	18	9	17
34	4	4	3	4	15	11	15
35	5	4	5	5	19	12	17
36	5	5	5	5	20	9	16
37	3	5	3	5	16	11	19
38	3	3	3	4	13	8	18
39	5	4	4	5	18	7	17
40	4	5	3	5	17	8	20
41	4	4	3	4	15	7	18
42	4	4	3	4	15	9	16
43	5	4	4	5	18	6	16
44	4	5	3	5	17	10	17
45	3	5	3	5	16	7	15
รวม	178	199	164	203	744	392	762
	คะแนนเฉลี่ย				16.53	8.70	16.93
	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ				82.65	43.50	84.65

ภาคผนวก ค

- ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา
- ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย
- ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา
- ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา จำนวน 40 ข้อ

ข้อที่	ระดับความคิดเห็น			ผลรวม ($\sum R$)	IOC = $\frac{\sum R}{N}$	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
21	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
24	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
25	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	ระดับความคิดเห็น			ผลรวม ($\sum R$)	IOC = $\frac{\sum R}{N}$	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
26	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
30	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
31	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
32	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
33	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
34	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
35	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
36	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
37	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
38	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
39	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
40	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	รวม			120	1.00	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย
จำนวน 40 ข้อ

ข้อที่	ระดับความคิดเห็น			ผลรวม ($\sum R$)	IOC = $\frac{\sum R}{N}$	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
21	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
24	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
25	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	ระดับความคิดเห็น			ผลรวม ($\sum R$)	IOC = $\frac{\sum R}{N}$	สรุป
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
26	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
30	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
31	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
32	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
33	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
34	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
35	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
36	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
37	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
38	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
39	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
40	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
	รวม			120	1.00	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา จำนวน 40 ข้อ

ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r
1	.48	.48	21	.66	.76
2	.70	.68	22	.58	.48
3	.28	.52	23	.32	.56
4	.62	.64	24	.47	.54
5	.78	.36	25	.45	.66
6	.64	.36	26	.34	.52
7	.76	.32	27	.42	.36
8	.51	.54	28	.36	.52
9	.43	.58	29	.70	.36
10	.71	.42	30	.55	.58
11	.62	.32	31	.44	.48
12	.48	.68	32	.61	.46
13	.68	.72	33	.42	.44
14	.74	.68	34	.37	.54
15	.50	.36	35	.68	.36
16	.52	.44	36	.75	.34
17	.31	.54	37	.36	.36
18	.46	.56	38	.48	.56
19	.53	.38	39	.44	.52
20	.74	.68	40	.59	.58

ค่าความเชื่อมั่น .87

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย จำนวน 40 ข้อ

ข้อที่	r	ข้อที่	r
1	.56	21	.52
2	.48	22	.54
3	.42	23	.46
4	.58	24	.34
5	.48	25	.36
6	.42	26	.44
7	.36	27	.36
8	.56	28	.32
9	.48	29	.36
10	.52	30	.42
11	.48	31	.32
12	.58	32	.48
13	.36	33	.52
14	.38	34	.52
15	.44	35	.36
16	.48	36	.44
17	.54	37	.54
18	.48	38	.58
19	.44	39	.56
20	.36	40	.38

ค่าความเชื่อมั่น .81

ภาคผนวก ง

- ตารางคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี
- ตารางคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท
- ตารางคะแนนบุคลิกภาพประชาธิปไตย ก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี
- ตารางคะแนนบุคลิกภาพประชาธิปไตย ก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท

ตาราง 16 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ก่อนและหลังเรียน ของกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี

คนที่	ก่อนเรียน (X_1)	หลังเรียน (X_2)	ผลต่าง (D_1)	ผลต่าง (D_2)	$D_1 - MD_1$	$(D_1 - MD_1)^2$
1	23	30	7	49	0.9	0.81
2	21	27	6	36	-0.1	0.01
3	19	24	5	25	-1.1	1.21
4	24	32	8	64	1.9	3.61
5	23	34	11	121	4.9	24.01
6	22	29	7	49	0.9	0.81
7	25	34	9	81	2.9	8.41
8	18	21	3	9	-3.1	9.61
9	21	28	7	49	0.9	0.81
10	22	30	8	64	1.9	3.61
11	19	26	7	49	0.9	0.81
12	18	26	8	64	1.9	3.61
13	16	21	5	25	-1.1	1.21
14	13	18	5	25	-1.1	1.21
15	21	26	5	25	-1.1	1.21
16	16	22	6	36	-0.1	0.01
17	15	20	5	25	-1.1	1.21
18	18	21	3	9	-3.1	9.61
19	16	20	4	16	-2.1	4.41
20	12	15	3	9	-3.1	9.61
21	23	30	7	49	0.9	0.81
22	21	27	6	36	-0.1	0.01
23	19	24	5	25	-1.1	1.21
24	24	32	8	64	1.9	3.61
25	23	34	11	121	4.9	24.01

ตาราง 16 (ต่อ)

คนที่	ก่อนเรียน (X_1)	หลังเรียน (X_2)	ผลต่าง (D_1)	ผลต่าง (D_2)	$D_1 - MD_1$	$(D_1 - MD_1)^2$
26	22	29	7	49	0.9	0.81
27	25	34	9	81	2.9	8.41
28	18	21	3	9	-3.1	9.61
29	21	28	7	49	0.9	0.81
30	22	30	8	64	1.9	3.61
31	19	26	7	49	0.9	0.81
32	18	26	8	64	1.9	3.61
33	16	21	5	25	-1.1	1.21
34	13	18	5	25	-1.1	1.21
35	21	26	5	25	-1.1	1.21
36	16	22	6	36	-0.1	0.01
37	15	20	5	25	-1.1	1.21
38	18	21	3	9	-3.1	9.61
39	16	20	4	16	-2.1	4.41
40	12	15	3	9	-3.1	9.61
41	21	28	7	49	0.9	0.81
42	18	24	6	36	-0.1	0.01
43	18	23	5	25	-1.1	1.21
44	19	24	5	25	-1.1	1.21
45	20	27	7	49	0.9	0.81
Σ	860	1134	274	1844		175.7

$$\overline{X}_1 = 19.10 \quad \overline{X}_2 = 25.20 \quad MD_1 = 6.10$$

$$S_1 = 3.65 \quad S_2 = 5.38$$

ตาราง 17 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ก่อนและหลังเรียน ของกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบซินดิเคท

คนที่	ก่อนเรียน (X_1)	หลังเรียน (X_2)	ผลต่าง (D_1)	ผลต่าง (D_2)	$D_1 - MD_1$	$(D_1 - MD_1)^2$
1	24	34	10	100	3.75	14.06
2	23	28	5	25	-1.25	1.56
3	21	26	5	25	-1.25	1.56
4	22	30	8	64	1.75	3.06
5	21	31	10	100	3.75	14.06
6	22	29	7	49	0.75	0.56
7	22	31	9	81	2.75	7.56
8	17	26	9	81	2.75	7.56
9	16	21	5	25	-1.25	1.56
10	23	27	4	16	-2.25	5.06
11	20	24	4	16	-2.25	5.06
12	15	21	6	36	-0.25	0.06
13	17	27	10	100	3.75	14.06
14	15	19	4	16	-2.25	5.06
15	15	23	8	64	1.75	3.06
16	16	18	2	4	-4.25	18.06
17	19	26	7	49	0.75	0.56
18	14	18	4	16	-2.25	5.06
19	16	21	5	25	-1.25	1.56
20	13	16	3	9	-3.25	10.56
21	24	34	10	100	3.75	14.06
22	23	28	5	25	-1.25	1.56
23	21	26	5	25	-1.25	1.56
24	22	30	8	64	1.75	3.06
25	21	31	10	100	3.75	14.06

ตาราง 17 (ต่อ)

คนที่	ก่อนเรียน (X_1)	หลังเรียน (X_2)	ผลต่าง (D_1)	ผลต่าง (D_2)	$D_1 - MD_1$	$(D_1 - MD_1)^2$
26	22	29	7	49	0.75	0.56
27	22	31	9	81	2.75	7.56
28	17	26	9	81	2.75	7.56
29	16	21	5	25	-1.25	1.56
30	23	27	4	16	-2.25	5.06
31	20	24	4	16	-2.25	5.06
32	15	21	6	36	-0.25	0.06
33	17	27	10	100	3.75	14.06
34	15	19	4	16	-2.25	5.06
35	15	23	8	64	1.75	3.06
36	16	18	2	4	-4.25	18.06
37	19	26	7	49	0.75	0.56
38	14	18	4	16	-2.25	5.06
39	16	21	5	25	-1.25	1.56
40	13	16	3	9	-3.25	10.56
41	20	22	2	4	-4.25	18.06
42	18	25	7	49	0.75	0.56
43	17	21	4	16	-2.25	5.06
44	22	27	5	25	-1.25	1.56
45	16	119	3	9	-3.25	10.56
Σ	835	1089	281	1905		275.3

$$\overline{X}_1 = 18.55 \quad \overline{X}_2 = 24.20 \quad MD_2 = 6.25$$

$$S_1 = 3.50 \quad S_2 = 5.03$$

ตาราง 18 คะแนนบุคลิกภาพประชาธิปไตย ก่อนและหลังเรียน ของกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี

คนที่	ก่อนเรียน (X_1)	หลังเรียน (X_2)	ผลต่าง (D_1)	ผลต่าง (D_2)	$D_1 - MD_1$	$(D_1 - MD_1)^2$
1	21	28	7	49	1.95	3.80
2	22	28	6	36	0.95	0.90
3	19	25	6	36	0.95	0.90
4	23	31	8	64	2.95	8.70
5	25	30	5	25	-0.05	0.00
6	21	25	4	16	-1.05	1.10
7	20	26	6	36	0.95	0.90
8	18	24	6	36	0.95	0.90
9	18	22	4	16	-1.05	1.10
10	21	26	5	25	-0.05	0.00
11	20	24	4	16	-1.05	1.10
12	17	23	6	36	0.95	0.90
13	15	21	6	36	0.95	0.90
14	13	17	4	16	-1.05	1.10
15	16	19	3	9	-2.05	4.20
16	17	22	5	25	-0.05	0.00
17	18	22	4	16	-1.05	1.10
18	16	19	3	9	-2.05	4.20
19	16	21	5	25	-0.05	0.00
20	11	15	4	16	-1.05	1.10
21	21	28	7	49	1.95	3.80
22	22	28	6	36	0.95	0.90
23	19	25	6	36	0.95	0.90
24	23	31	8	64	2.95	8.70
25	25	30	5	25	-0.05	0.00

ตาราง 18 (ต่อ)

คนที่	ก่อนเรียน (X_1)	หลังเรียน (X_2)	ผลต่าง (D_1)	ผลต่าง (D_2)	$D_1 - MD_1$	$(D_1 - MD_1)^2$
26	21	25	4	16	-1.05	1.10
27	20	26	6	36	0.95	0.90
28	18	24	6	36	0.95	0.90
29	18	22	4	16	-1.05	1.10
30	21	26	5	25	-0.05	0.00
31	20	24	4	16	-1.05	1.10
32	17	23	6	36	0.95	0.90
33	15	21	6	36	0.95	0.90
34	13	17	4	16	-1.05	1.10
35	16	19	3	9	-2.05	4.20
36	17	22	5	25	-0.05	0.00
37	18	22	4	16	-1.05	1.10
38	16	19	3	9	-2.05	4.20
39	16	21	5	25	-0.05	0.00
40	11	15	4	16	-1.05	1.10
41	19	23	4	16	-1.05	1.10
42	18	26	8	64	2.95	8.70
43	18	26	8	64	2.95	8.70
44	16	19	3	9	-2.05	4.20
45	21	23	2	4	-2.05	9.03
Σ	826	1053	227	1243		98
	$\bar{X}_1 = 18.35$	$\bar{X}_2 = 23.40$	$MD_1 = 5.05$			
	$S_1 = 3.41$	$S_2 = 4.17$				

ตาราง 19 คะแนนบุคลิกภาพประชาธิปไตย ก่อนและหลังเรียน ของกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบซินติเคท

คนที่	ก่อนเรียน (X_1)	หลังเรียน (X_2)	ผลต่าง (D_1)	ผลต่าง (D_2)	$D_1 - MD_1$	$(D_1 - MD_1)^2$
1	22	30	8	64	2	4
2	20	28	8	64	2	4
3	22	26	4	16	-2	4
4	23	27	4	16	-2	4
5	21	28	7	49	1	1
6	24	32	8	64	2	4
7	21	26	5	25	-1	1
8	21	27	6	36	0	0
9	19	25	6	36	0	0
10	15	21	6	36	0	0
11	16	29	3	9	-3	9
12	16	21	5	25	-1	1
13	17	24	7	49	1	1
14	16	24	8	64	2	4
15	18	25	7	49	1	1
16	16	22	6	36	0	0
17	14	19	5	25	-1	1
18	15	21	6	36	0	0
19	16	21	5	25	-1	1
20	12	18	6	36	0	0
21	22	30	8	64	2	4
22	20	28	8	64	2	4
23	22	26	4	16	-2	4
24	23	27	4	16	-2	4
25	21	28	7	49	1	1

ตาราง 19 (ต่อ)

คนที่	ก่อนเรียน (X_1)	หลังเรียน (X_2)	ผลต่าง (D_1)	ผลต่าง (D_2)	$D_1 - MD_1$	$(D_1 - MD_1)^2$
26	24	32	8	64	2	4
27	21	26	5	25	-1	1
28	21	27	6	36	0	0
29	19	25	6	36	0	0
30	15	21	6	36	0	0
31	16	29	3	9	-3	9
32	16	21	5	25	-1	1
33	17	24	7	49	1	1
34	16	24	8	64	2	4
35	18	25	7	49	1	1
36	16	22	6	36	0	0
37	14	19	5	25	-1	1
38	15	21	6	36	0	0
39	16	21	5	25	-1	1
40	12	18	6	36	0	0
41	18	24	6	36	0	0
42	17	24	7	49	1	1
43	19	24	5	25	-1	1
44	21	25	4	16	-2	4
45	16	24	8	64	2	4
Σ	819	1089	270	1710		90
	$\bar{X}_1 = 18.20$	$\bar{X}_2 = 24.20$	$MD_2 = 6.00$			
	$S_1 = 3.37$	$S_2 = 3.87$				

1. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้สถิติ t-test แบบ Independent Sample ในรูปของผลต่างของคะแนน (Difference Score) มีสูตรดังนี้

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1 - MD_2}} ; df = n_1 + n_2 - 2$$

$$\text{ซึ่ง } S_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{S \frac{2}{D}}{n_1} + \frac{S \frac{2}{D}}{n_2}}$$

$$\text{และ } S \frac{2}{D} = \frac{\sum (D_1 - MD_1)^2 + \sum (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

ปรากฏผล ดังนี้

$$t = \frac{6.10 - 6.25}{0.73}$$

$$t = -0.21$$

$$\text{ซึ่ง } S_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{5.41}{45} + \frac{5.41}{45}}$$

$$\text{ซึ่ง } S_{MD_1 - MD_2} = 0.73$$

$$\text{และ } S \frac{2}{D} = \frac{175.7 + 275.3}{88}$$

$$S \frac{2}{D} = 5.41$$

จากการทดลอง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 พบว่า t มีค่าเท่ากับ -0.21

2. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของกลุ่มทดลองที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Sample มีสูตรดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

ปรากฏผล ดังนี้

$$t = \frac{274}{\sqrt{\frac{(45)1844 - (274)^2}{45-1}}}$$

$$t = \frac{274}{21.34}$$

$$t = 12.84$$

จากการทดลอง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของกลุ่มทดลองที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน พบว่า t มีค่าเท่ากับ 12.84

3. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของกลุ่มทดลองที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Sample มีสูตรดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

ปรากฏผล ดังนี้

$$t = \frac{281}{\sqrt{\frac{(45)1905 - (281)^2}{45-1}}}$$

$$t = \frac{281}{25.25}$$

$$t = 11.13$$

จากการทดลอง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ของกลุ่มทดลองที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน พบว่า t มีค่าเท่ากับ 11.13

4. ผลการศึกษาคุณภาพประชาธิปไตย ของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้ สถิติ t-test แบบ Independent Sample ในรูปของผลต่างของคะแนน (Difference Score) มีสูตรดังนี้

$$t = t = \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1 - MD_2}} ; df = n_1 + n_2 - 2$$

$$\text{ซึ่ง } S_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{S^2}{D} + \frac{S^2}{D}}{\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}}$$

$$\text{และ } S^2 \frac{1}{D} = \frac{\sum (D_1 - MD_1)^2 + \sum (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

ปรากฏผล ดังนี้

$$t = \frac{5.05 - 6.00}{0.44}$$

$$t = -2.16$$

$$\text{ซึ่ง } S_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{1.92}{45} + \frac{1.92}{45}}$$

$$S_{MD_1 - MD_2} = 0.44$$

$$\text{และ } S^2 \frac{1}{D} = \frac{98 + 90}{88}$$

$$S^2 \frac{1}{D} = 1.92$$

จากการทดลอง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลการศึกษานี้พบว่า ผลการศึกษาคุณภาพประชาธิปไตย ของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 พบว่า t มีค่าเท่ากับ -2.16

5. ผลการศึกษาคุณภาพประชาธิปไตยของกลุ่มทดลองที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Sample มีสูตรดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

ปรากฏผล ดังนี้

$$t = \frac{227}{\sqrt{\frac{(45)1243 - (227)^2}{45-1}}}$$

$$t = \frac{227}{13.24}$$

$$t = 17.15$$

จากการทดลอง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์คุณภาพประชาธิปไตยของกลุ่มทดลองที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน พบว่า t มีค่าเท่ากับ 17.15

6. ผลการศึกษาบุคลิกภาพประชาธิปไตยของกลุ่มทดลองที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Sample มีสูตรดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

ปรากฏผล ดังนี้

$$t = \frac{270}{\sqrt{\frac{(45)1710 - (270)^2}{45-1}}}$$

$$t = \frac{270}{14.6}$$

$$t = 18.49$$

จากการทดลอง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์บุคลิกภาพประชาธิปไตยของกลุ่มทดลองที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน พบว่า t มีค่าเท่ากับ 18.49

ภาคผนวก จ

- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา
- แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพประจำปีไทย

แบบวัดผลสมรรถิ์ทางการเรียนสัังคคคศึกษา

ค้ำชี้แฉง

1. แบบวัดผลสมรรถิ์ทางการเรียน ฉบับนี้ มีข้อสอบท้ังหคค 40 ข้อ ใช้เวลา 30 นาที
2. นักเรียนเขียนชื่อ ชั้น เลขที่ ลงในกระดาษค้ำตอบ
3. ค้ำถามในแบบทดสอบฉบับนี้ เป็นแบบเลือกตอบท้ังลััน คือ ค้ำถามแต่ละข้อจะให้เลือกค้ำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงค้ำตอบเดียว โดยใช้ดินสอ 2B ระบายค้ำตอบที่ถูกต้องลงในช่อง 1, 2, 3 หรือ 4 ลงในกระดาษค้ำตอบตามตัวอย่าง

1 ● ② ③ ④ ⑤

2 ① ② ● ④ ⑤

3 ① ● ③ ④ ⑤

4 ① ② ③ ● ⑤

5 ① ② ● ④ ⑤

4. ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนค้ำตอบใหม่ ให้ลบข้อเดิมด้วยยางลบให้สะอาด แล้วเลือกค้ำตอบใหม่ตามตัวอย่าง

1 ● ② ③ ④ ⑤

2 ① ② ● ④ ⑤

3 ① ● ③ ④ ⑤

4 ① ② ③ ● ⑤

5 ① ② ● ④ ⑤

5. นักเรียนอย่าขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใดๆ ในแบบทดสอบฉบับนี้ ให้ระบายค้ำตอบลงในกระดาษค้ำตอบเท่านั้น

6. หลังจากทำแบบทดสอบเรียบร้อยแล้ว ให้นำแบบทดสอบและกระดาษค้ำตอบส่งคืนกรรมการคุมสอบ

แบบวัดผลสมฤทธิทางการเรียนสังคมศึกษา

1. สมัยก่อนพุทธกาลชาวชมพูทวีปนับถือสิ่งใด

ก. เทพเจ้า	ข. ธรรมชาติ
ค. ภูตผีปีศาจ	ง. ถูกทุกข้อ

2. หลักคำสอนเรื่องใดของพระพุทธเจ้าทรงนำมาสอนมากเป็นพิเศษ จัดเป็นทฤษฎีและวิธีการที่เป็นสากล

ก. อริยสัจ 4	ข. กฎแห่งกรรม
ค. โอบาทปาติโมกข์	ง. ทิฏฐธัมมิกัตถะ

3. ตามหลักการของอริยสัจ 4 สอนให้แก้ปัญหาอย่างไร

ก. แก้ที่สาเหตุ	ข. แก้ที่ตัวปัญหา
ค. แก้ที่สิ่งแวดล้อม	ง. แก้ด้วยพิธีกรรมต่างๆ

4. การจะแก้ปัญหาที่เกิดในชีวิตได้สำเร็จต้องใช้สิ่งใด

ก. ปัญญาและขันติ	ข. ปัญญาและวิริยะ
ค. ปัญญาและศรัทธา	ง. ปัญญาและสมาธิ

5. องค์ประกอบข้อใด ไม่จัด อยู่ในทางสายกลางที่เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา

ก. สัมมาทิฐิ	ข. สัมมาสมาธิ
ค. สัมมาคารวะ	ง. สัมมากัมมันตะ

6. พุทธศาสนิกชนควรมีศรัทธาที่มีสิ่งใดกำกับทุกครั้ง

ก. ศีล	ข. สติ
ค. สมาธิ	ง. ปัญญา

7. ทางสายกลางตามหลักพระพุทธศาสนา หมายถึงข้อใด

ก. ทางที่ไม่ตึง ไม่หย่อน	ข. ทางที่อยู่ระดับกลางๆ
ค. ทางที่ยึดความพอดีหรือสมดุล	ง. ทางที่อยู่ระหว่างความดีกับความชั่ว

8. ศรัทธาตามหลักพระพุทธศาสนา หมายถึงข้อใด

ก. ความจงรักภักดี	ข. ความเชื่อที่มีเหตุผล
ค. ความซาบซึ้งในสิ่งที่มีคุณค่าต่อตน	ง. การมอบความไว้วางใจในสิ่งที่ตนนับถือ

9. ข้อใด ไม่น่า จะเป็นผลดีที่เกิดจากการพัฒนาตนให้มีศรัทธาและปัญญาที่ถูกต้อง

ก. ดำเนินชีวิตถูกต้องทาง	ข. เป็นที่รักของคนทั่วไป
ค. เป็นคนที่มีความเชื่อมั่น	ง. นักปราชญ์ยกย่องสรรเสริญ

10. สถานการณ์ในข้อใดควรใช้วิธีคิดแบบเป็นอยู่ในขณะนี้

ก. เลือกซื้อเสื้อผ้า	ข. กำลังทำข้อสอบ
ค. ขณะเล่นอินเทอร์เน็ต	ง. มองหาร้านเพื่อรับประทานอาหาร

11. วิธีคิดแบบใดที่มีส่วนสนับสนุนให้มีการเตรียมการและวางแผนล่วงหน้า

ก. คิดแบบแก้ปัญหา	ข. คิดแบบสามัญลักษณะ
ค. คิดแบบเป็นอยู่ในขณะนี้	ง. คิดตามหลักการและจุดมุ่งหมาย

12. แดงน้อยสอบเอนทรานซ์ไม่ได้ แต่เขาก็ไม่เสียใจ เพราะเขาคิดอยู่เสมอว่า ผลการสอบมี 2 อย่างคือ ได้ กับไม่ได้ เมื่อไม่ได้ก็ปรับปรุงแก้ไขตัวเอง สอบใหม่อีกครั้ง การทำใจได้ของแดงน้อยจัดเป็นการคิดแบบใด

ก. คิดแบบรู้เท่าทัน	ข. คิดแบบแก้ปัญหา
ค. คิดแบบเป็นอยู่ในขณะนี้	ง. คิดตามหลักการและจุดมุ่งหมาย

13. ถ้านักเรียนถูกนิโทษ ควรปฏิบัติตนตามข้อต่อไปนี้ ยกเว้น ข้อใด

ก. นินทาตอบ	ข. ทำใจให้หนักแน่น
ค. แสวงหากัลยาณมิตร	ง. ปรับปรุงตนเองตามที่เขานิโทษ

14. เมื่อเรามีความทุกข์เกิดขึ้น ควรปฏิบัติข้อใดเป็นอันดับแรก

ก. ดับความทุกข์	ข. หาวิธีการดับทุกข์
ค. ค้นหาสาเหตุของความทุกข์	ง. แก้ไขสาเหตุของความทุกข์

15. ข้อใดมีความหมายสอดคล้องกับกรรมนิยามหรือกฎแห่งกรรม
ก. เกลือจิ้มเกลือ	ข. อดเบรียวไว้กินหวาน
ค. ช้ำๆ ได้พำเล้งงาม	ง. หวานพีชเช่นใด ย่อมได้ผลเช่นนั้น
16. พฤติกรรมใดที่แสดงว่าสุทธิเกียรติ มีหลักกรรมเรื่อง พลละ 5
ก. สุขุม ใจเย็น ไม่วู่วาม	ข. เอาใจใส่ใฝ่ศึกษาอยู่เสมอ
ค. ชอบไปทำบุญที่วัดเมื่อมีโอกาส	ง. มีความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค
17. ข้อใด ไม่ใช่ ความเชื่อในกาลามสูตร
ก. เชื่อเพียงเพราะคาดคะเน	ข. เชื่อเพียงเพราะเดาเอาเอง
ค. เชื่อเพียงเพราะเพื่อนบอก	ง. เชื่อเพียงเพราะผู้พูดสมควรจะเชื่อถือได้
18. สามเณร ถือศีลกี่ข้อ
ก. 5 ข้อ	ข. 8 ข้อ
ค. 10 ข้อ	ง. 227 ข้อ
19. การฝึกหัดอบรมและการพึ่งตนเอง พระพุทธศาสนาได้วางขั้นตอนของการฝึกฝนตนเอง ไว้กว้างๆ เรียกว่าอะไร
ก. ศึกษา	ข. วิมุตติ
ค. พลละ 5	ง. เยภุยุสสิกา
20. ข้อใดคือความหมายของสมุทัยในอริยสัจ 4
ก. ความทรมานจากโรคมะเร็ง	ข. ความเกียจคร้านทำให้ยากจน
ค. ความผิดหวังที่สอบคัดเลือกไม่ได้	ง. ความไม่พอใจที่เพื่อนได้คะแนนดีกว่า
21. พระพุทธศาสนาไม่สอนสิ่งที่ไม่จำเป็นต่อชีวิต สิ่งที่พระพุทธเจ้าเห็นว่าสำคัญที่สุด จำเป็นที่สุด ที่ควรสอน คือ เรื่องอะไร
ก. การปกครองบ้านเมือง	ข. ความพลัดพรากของมนุษย์
ค. ความทุกข์และการดับทุกข์	ง. การทำมาหากินเรื่องเศรษฐกิจ

22. การคิดตามหลักโยนิโสมนสิการเป็นการคิดในลักษณะใด

ก. การคิดฉ้อฉล	ข. การคิดแบบยล
ค. การคิดด้วยจิตใจเป็นกุศล	ง. การคิดนอกกรอบ

23. สิ่งใดที่ไม่ถือว่าเป็นกิเลสในทางพระพุทธศาสนา

ก. ความรัก-ความเมตตา	ข. ความอยากเป็นอยากได้
ค. ความยึดติดในวัตถุสิ่งของ	ง. ความไม่อยากเป็นไม่อยากได้

24. คำสอนเรื่อง อาศรม 4 สำคัญอย่างไร

ก. ทำให้ชีวิตนี้มีคุณค่าที่แท้จริง
ข. ทำให้รู้ว่าชีวิตมีหน้าที่อย่างไร
ค. ทำให้เชื่อว่าโมกษะเป็นเป้าหมายชีวิต
ง. ทำให้วิถีชีวิตดำเนินตามธรรมชาติอย่างดีที่สุด

25. ความทุกข์ในพระพุทธศาสนามีความหมายอย่างไร

ก. ชีวิตมีปัญหาอยู่ตลอดเวลา
ข. ร่างกายต้องเปลี่ยนแปลง เจ็บไข้อยู่เสมอ
ค. สรรพสิ่งที่มีความเปลี่ยนแปลง ไม่แน่นอน
ง. จิตใจต้องพบความเศร้าและเสียใจอยู่เรื่อยๆ

26. สำนวนข้อใดตรงกับความหมายของสัมมาทิฐิ

ก. ไม่เชื่ออย่าลบหลู่	ข. คนดีตกน้ำไม่ไหล
ค. สถานการณ์สร้างวีรบุรุษ	ง. คนรวยทำอะไรก็ไม่น่าเกลียด

27. ข้อใดสอดคล้องกับ กฎแห่งกรรม ในพระพุทธศาสนา

ก. คนบางคนทำชั่วแต่ได้ดี	ข. ปลูกพืชโดยยอมได้ผลนั้น
ค. สรรพสิ่งดำเนินไปอย่างมีระบบ	ง. ความบังเอิญในชีวิตเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

28. การใช้รงงานเด็กอย่างทารุณ เข้าข่ายความผิดข้อใดตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา

ก. ไม่เคารพศีลข้อปาณาติปาตา	ข. การเอาวัดเอาเปรียบ
ค. ปราศจากมนุษยธรรม	ง. ไม่มีมโนธรรม

29. ข้อใดคือความหมายที่ถูกต้องที่สุดของสัมมาสมาธิในพระพุทธศาสนา

ก. การมีจิตใจที่รู้เท่าทันปรากฏการณ์	ข. การมีจิตใจสงบนิ่ง
ค. การบังคับจิตใจให้มีพลังได้	ง. การเพ่งจิตไปที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างต่อเนื่อง

30. คำสอนเรื่องกรรมในพระพุทธศาสนาสำคัญอย่างไร

ก. ทำให้คนกลัวนรกไม่กล้าทำชั่ว	ข. ทำให้เราเชื่อว่าเราคือผู้ลิขิตชีวิตเรา
ค. ทำให้คนเป็นคนดี	ง. ทำให้เชื่อว่ากรรมพิสูจน์ได้

31. ข้อใดมีความหมายใกล้เคียงกับ “นิพพาน” มากที่สุด

ก. ทุกข์	ข. สมุทัย
ค. นิโรธ	ง. มรรค

32. ตามหลักอริยสัจ 4 จะแก้ไขปัญหาใดๆ จะต้องค้นหาสาเหตุให้พบก่อน และแก้ที่สาเหตุนั้นคือข้อใด

ก. ปฏิบัติตามหลักกรรม มรรคมีองค์ 8
ข. มัชฌิมาปฏิปทา การเดินทางสายกลาง
ค. เวทนา มีความรู้สึกต่อสิ่งที่มากระทบ
ง. สมุทัย สาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์

33. เมื่อร่างกายได้สัมผัสผ้าห่มผืนใหญ่ในคืนฤดูหนาว ตามหลักเบญจขันธ์ เรียกภาวะนี้ว่าอย่างไร

ก. มโนวิญญาณ	ข. กายวิญญาณ
ค. ฆานวิญญาณ	ง. จักขุวิญญาณ

34. เมื่อเห็นเด็กเล็กๆ ไม่มีเสื้อกันหนาวใส่ไปโรงเรียนก็เกิดความรู้สึกสงสารจับใจ เรียกภาวะนี้ว่า อย่างไร

ก. เวทนา	ข. สัญญา
ค. สังขาร	ง. วิญญาณ

แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย

คำชี้แจง:

1. แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย ฉบับนี้ มีข้อสอบทั้งหมด 40 ข้อ ใช้เวลา 40 นาที
2. นักเรียนเขียนชื่อ ชั้น เลขที่ ลงในกระดาษคำตอบ
3. คำถามในแบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบเลือกตอบทั้งสิ้น คือ คำถามแต่ละข้อจะให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยใช้ดินสอ 2B ระบายคำตอบที่ถูกต้องลงในช่อง 1, 2, 3 หรือ 4 ลงในกระดาษคำตอบตามตัวอย่าง

1 ● ② ③ ④ ⑤

2 ① ② ● ④ ⑤

3 ① ● ③ ④ ⑤

4 ① ② ③ ● ⑤

5 ① ② ● ④ ⑤

4. ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ ให้ลบข้อเดิมด้วยยางลบให้สะอาด แล้วเลือกคำตอบใหม่ตามตัวอย่าง

1 ● ② ③ ④ ⑤

2 ① ② ● ④ ⑤

3 ① ● ③ ④ ⑤

4 ① ② ③ ● ⑤

5 ① ② ● ④ ⑤

5. นักเรียนอย่าขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใดๆ ในแบบทดสอบฉบับนี้ ให้ระบายคำตอบลงในกระดาษคำตอบเท่านั้น

6. หลังจากทำแบบทดสอบเรียบร้อยแล้ว ให้นำแบบทดสอบและกระดาษคำตอบส่งคืนกรรมการคุมสอบ

แบบวัดบุคลิกภาพประชาธิปไตย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

1. กลุ่มสาระสังคมศึกษา พานักเรียนไปทัศนศึกษา ในขณะที่รถแล่นไป นักเรียนรับประทานอาหารหรือผลไม้ นักเรียนจัดการเก็บเศษอาหารหรือเปลือกผลไม้อย่างไร (การเคารพซึ่งกันและกัน)
 - ก. ทิ้งไปนอกรถ
 - ข. แอบไว้ตามหลังพนักเก้าอี้
 - ค. เก็บใส่ถุงแล้ววางไว้พื้นรถ
 - ง. เก็บใส่ถุงแล้วนำไปทิ้งถังขยะเมื่อรถจอด
2. อารีย์มีพี่น้อง 4 คน เธอได้รับเลือกเป็นตัวแทนของโรงเรียนเข้าแข่งขันในการตอบปัญหาสังคมศึกษากับโรงเรียนอื่นๆ ระดับ ม. 2 ในวันจันทร์ ในวันอาทิตย์คุณพ่อของเธอป่วยระทมหนัก อารีย์จำเป็นต้องเฝ้าไข้ให้คุณพ่อเป็นเวลา 3 วัน ตามคำแนะนำของแพทย์ ถ้านักเรียนเป็นอารีย์จะทำอย่างไร (การเคารพซึ่งกันและกัน)
 - ก. แจ้งให้คุณครูทราบและขออนุญาตเฝ้าไข้คุณพ่อ
 - ข. บอกให้เพื่อนสนิทช่วยเข้าแข่งขันตอบปัญหาแทน
 - ค. เฝ้าไข้คุณพ่อที่โรงพยาบาลเพราะเป็นหน้าที่ของคุณ
 - ง. เข้าแข่งขันตอบปัญหาโดยให้พี่เฝ้าไข้คุณพ่อแทนในระหว่างการแข่งขัน
3. ในการประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็น ปรากฏทราบว่า มีความคิดเห็นอย่างหนึ่งซึ่งดีมากและยังไม่มีผู้ใดเสนอ แต่เจ้าของความคิดไม่ได้เข้าประชุมอยู่ด้วย ถ้านักเรียนเป็นปรากฏีจะทำอย่างไร (การเคารพซึ่งกันและกัน)
 - ก. เสนอเฉพาะความคิดของตนเอง
 - ข. เสนอความคิดเห็นนั้นในนามของตนเอง
 - ค. ไม่แสดงความคิดเห็น เพราะถึงแสดงออกไปก็ไม่ดีเท่าคนอื่น
 - ง. เสนอความคิดเห็นที่ว่าดีนั้นและบอกด้วยว่าความคิดเป็นของใคร

4. ในขณะที่ครูกำลังสอนอยู่ที่หน้าชั้น บังเอิญคงไคยีนึกขึ้นได้ว่า มีเรื่องสำคัญที่จะต้องบอกให้คงเดช ทราบ และทั้งสองนั่งอยู่ห่างกัน ถ้านักเรียนเป็นคงไคยจะทำอย่างไร (การเคารพซึ่งกันและกัน)

- ก. เขียนลงในกระดาษแล้วส่งต่อให้คงเดช
- ข. ขออนุญาตครูขณะนั้นแล้วบอกให้ทราบ
- ค. ค่อยๆ กระซิบบอกต่อๆ กันไปหาคงเดช
- ง. รอให้ครูสอนจบก่อนแล้วจึงไปบอกให้ทราบ

5. ในห้องเรียนของอรุณประไพมีนักเรียนย้ายจากโรงเรียนอื่นมาเรียนด้วย ถ้านักเรียนเป็นอรุณประไพ จะปฏิบัติอย่างไรกับนักเรียนที่ย้ายเข้ามา (การเคารพซึ่งกันและกัน)

- ก. ไม่เลือกเป็นหัวหน้า
- ข. ปฏิบัติตามปกติเหมือนกับทุกคน
- ค. นั่งเรียนกับเพื่อนนักเรียนที่เคยเรียนด้วยกัน
- ง. ให้ความสนิทสนมกับเพื่อนนักเรียนที่เคยเรียนด้วยกันมากกว่า

6. สิทธิชัยกำลังพูดหาเสียงในการสมัครเข้ารับเลือกตั้งประธานนักเรียนในห้องประชุม สิทธิโชคเห็นว่า ไม่เหมาะสมและไม่พอใจคำพูดหาเสียงของสิทธิชัย ถ้านักเรียนเป็นสิทธิโชคจะทำอย่างไร (การเคารพซึ่งกันและกัน)

- ก. ขอร้องให้สิทธิชัยพูดแต่สิ่งที่เป็นไปได้
- ข. หาโอกาสที่เหมาะสมออกจากห้องประชุม
- ค. เดินออกจากห้องประชุมโดยไม่สนใจอะไรทั้งสิ้น
- ง. ชักถามและเสนอความคิดเห็นในเรื่องที่ตนสงสัย

7. มะลิกับดาวเรืองเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แต่ทั้งคู่เกิดทะเลาะกัน มีช่วงหนึ่งคุณครูเข้ามาสอน และต้องทำงานกลุ่ม บังเอิญมะลิและดาวเรืองจับฉลากได้อยู่กลุ่มเดียวกัน ถ้านักเรียนเป็นดาวเรืองจะ ทำอย่างไร (การเคารพซึ่งกันและกัน)

- ก. ขอแลกกลุ่มกับเพื่อน
- ข. ขอคุณครูจับฉลากใหม่
- ค. ทำกิจกรรมกลุ่มตามปกติ
- ง. ขอคุณครูทำงานคนเดียว

8. ครูกำหนดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียนวันเสาร์ เพราะเห็นว่า เป็นวันหยุด ทุกคนมีเวลาว่างพอที่จะมาลงคะแนนได้ แต่เพราะว่าตั้งใจจะไปเที่ยวกับผู้ปกครองในวันเสาร์นี้ด้วย และถ้าพลาดโอกาสก็จะไม่ได้ไปเลย ถ้านักเรียนเป็นแพรวนักเรียนจะทำอย่างไร (การเคารพซึ่งกันและกัน)

- ก. ไปเที่ยวก่อน เพราะเวลาลงคะแนนนั้นมีทั้งวัน
- ข. ไปลงคะแนนเสีย ถ้ามีเวลาจึงไปเที่ยวกับผู้ปกครอง
- ค. ไปเที่ยว เพราะเห็นว่าใครก็ได้เป็นคณะกรรมการได้ทั้งนั้น
- ง. ไปลงคะแนนเสีย เพราะเคยมีผู้ใหญ่บางคนเล่าให้ฟังมาแล้ว

9. โรงเรียนแห่งหนึ่งในภาคใต้ มีนักเรียนชาวพม่ามาเรียนร่วมด้วยอยู่หลายคน เพื่อความเหมาะสมนักเรียนคิดว่าควรปฏิบัติต่อนักเรียนในโรงเรียนนี้อย่างไร (การเคารพซึ่งกันและกัน)

- ก. ให้นักเรียนรวมกัน และส่งเสริมให้เด็กไทยเป็นผู้นำ
- ข. ให้นักเรียนรวมกัน แต่ไม่ควรให้สิทธิเท่าเทียมกับเด็กไทย
- ค. ให้นักเรียนรวมกัน โดยถือว่าทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน
- ง. ไม่ควรจัดให้นักเรียนรวมกัน เพราะมีความเป็นอยู่ไม่เหมือนกัน

10. ขณะที่สมชายรอรับการตรวจอยู่ที่โรงพยาบาล บังเอิญเพื่อนของคุณพ่อ ซึ่งเป็นแพทย์ประจำอยู่ที่โรงพยาบาลแห่งนี้เข้ามาพบเข้า จึงเรียกให้ไปตรวจก่อน ถ้านักเรียนเป็นสมชายจะทำอย่างไร (การเคารพซึ่งกันและกัน)

- ก. ไม่เข้าไป เพราะกลัวเพื่อนของคุณพ่อจะถูกต่อว่า
- ข. ไม่เข้าไป เพราะไม่ต้องการใช้อิทธิพลเหนือคนอื่น
- ค. เข้าไปตรวจ เพราะจะได้รับการรักษาเร็วขึ้นแล้วจะได้รีบกลับ
- ง. เข้าไปตรวจ เพราะเกรงใจเพื่อนของคุณพ่อที่มีน้ำใจต่อตนเอง

11. กมลศักดิ์เป็นนิสิตของสถาบันแห่งหนึ่ง ในวันลงทะเบียนมีคนเข้าแถวลงทะเบียนมาก กมลศักดิ์เขียนใบลงทะเบียนเรียบร้อยแล้วจึงนำไปฝากเพื่อนคนหนึ่งที่อยู่ข้างหน้าแถวให้ชำระเงินแทน ถ้านักเรียนเป็นกมลศักดิ์ นักเรียนจะทำตามกมลศักดิ์หรือไม่ (การเคารพซึ่งกันและกัน)

- ก. ทำ เพราะลงทะเบียนได้เร็วดี
- ข. ทำ เพราะจะได้รีบร้อยพร้อมเพื่อน
- ค. ไม่ทำ เพราะเกรงใจนักศึกษาด้วยกัน
- ง. ไม่ทำ เพราะผิดระเบียบของการลงทะเบียน

12. นิสาร์ตน์และเพื่อนๆ ทำข้อสอบวิชาคณิตคิดเลขเร็ว โดยคุณครูกำหนดเวลาให้ 10 นาที และเมื่อครูให้สัญญาณหมดเวลาทำข้อสอบแล้ว กิตติศิลป์และเพื่อนๆ ยังทำข้อสอบอยู่ ถ้านักเรียนเป็นนิสาร์ตน์ จะทำอย่างไร (การเคารพซึ่งกันและกัน)

- ก. บอกคุณครูให้ทราบ
- ข. บอกเพื่อนๆ ในห้องให้ทราบ
- ค. นำกระดาษคำตอบไปให้คุณครู
- ง. เดินไปบอกให้กิตติศิลป์หยุดทำข้อสอบ

13. ในคาบว่างจะมีการประกวดร้องเพลง ทศนีย์จึงฝึกร้องเพลงลำไยเพื่อเข้าประกวด อัมพรนั่งฟังอยู่และคิดว่า ตนเองร้องเพลงได้ดีกว่าทศนีย์ ถ้านักเรียนเป็นอัมพรควรทำอย่างไร (การเคารพซึ่งกันและกัน)

- ก. ลงสมัครร้องแข่งขันกับทศนีย์
- ข. ฟังทศนีย์ร้องและช่วยแนะนำให้
- ค. นั่งฟังเฉย โดยไม่แสดงความคิดเห็น
- ง. บอกให้ทศนีย์ร้องเพลงอื่นที่ง่ายกว่าเพลงลำไย

14. ครูให้นักเรียนช่วยกันทำป้ายชื่อต้นไม้ในบริเวณโรงเรียน โกวิทย์ มีความสามารถเขียนตัวหนังสือได้สวยงามกว่าใครๆ เพื่อนๆ จึงอยากให้เขาเป็นหัวหน้าในการทำงานครั้งนี้ ซึ่งถ้าโกวิทย์รับเป็นหัวหน้าแล้ว ก็จะต้องทำงานหนักกว่าคนอื่น ถ้านักเรียนเป็นโกวิทย์ จะทำอย่างไร (การแบ่งปัน การร่วมมือ และการประสานงานกัน)

- ก. รับเป็นหัวหน้าเพราะเป็นการทำงานเพื่อส่วนรวม
- ข. รับเป็นหัวหน้าเพราะอาจได้รับคำชมเชยจากคนทั่วไป
- ค. รับเป็นหัวหน้าเพราะจะได้รับ ความสนใจจากเพื่อนๆ มากขึ้น
- ง. ไม่รับเป็นหัวหน้าเพราะทำงานหนักมากเกินไปอาจทำให้ผลการเรียนตกต่ำ

15. ถ้านักเรียนได้รับมอบหมายให้เป็นประธานกรรมการจัดแสดงผลงานทางวิทยาศาสตร์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียน นักเรียนจะใช้วิธีการทำงานอย่างไร (การแบ่งปัน การร่วมมือ และการประสานงานกัน)

- ก. แบ่งงานให้ทุกคนรับผิดชอบแล้วให้ต่างฝ่ายดำเนินการเอง
- ข. มอบงานให้เพื่อนๆ ที่รู้ใจหรือเพื่อนสนิทกันไปทำเพื่อจะได้ไว้วางใจได้
- ค. แบ่งงานให้ทุกคนทำตามความสามารถและคอยประสานในการทำงาน
- ง. แบ่งงานให้เฉพาะนักเรียนที่เรียนเก่งไปทำงานเพื่อผลงานที่ออกมาจะได้มีคุณภาพ

16. ถ้าครูให้โอกาสนักเรียนช่วยเหลือการทำงานของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยกลุ่มสีแดงมีเพื่อนสนิทของนักเรียนร่วมอยู่ด้วย และกลุ่มนี้ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องให้ความช่วยเหลือ ส่วนกลุ่มสีฟ้าต้องการความช่วยเหลืออย่างยิ่ง แต่ไม่มีเพื่อนสนิทของนักเรียนร่วมอยู่เลย นักเรียนจำทำอย่างไร (การแบ่งปัน การร่วมมือ และการประสานงานกัน)

- ก. ให้ความช่วยเหลือกลุ่มสีฟ้า เมื่อได้รับการร้องขอ
- ข. ให้ความช่วยเหลือกลุ่มสีแดง ถ้าเพื่อนขอให้อยู่ด้วย
- ค. ให้ความช่วยเหลือกลุ่มสีฟ้า เพราะเห็นความจำเป็น
- ง. ให้ความช่วยเหลือกลุ่มสีแดง เพราะจะได้ทำงานร่วมกับเพื่อน

17. นินัตรมีความสามารถเป็นคหกร เคยได้รับการคัดเลือกเมื่อครั้งอยู่โรงเรียนประถมมาก่อน งานกีฬาดี ปีนี้ทางโรงเรียนต้องการความช่วยเหลือและความร่วมมือจากนักเรียนหลายด้าน โดยต้องการผู้ที่มีความสามารถและประสบการณ์ ถ้านักเรียนเป็นนินัตรจะทำอย่างไร (การแบ่งปัน การร่วมมือ และการประสานงานกัน)

- ก. รับอาสาทำงานที่เพื่อนทำอยู่ก่อน
- ข. เฉยๆ ไว้ เพราะไม่อยากเสียการเรียน
- ค. รับทำงานต่อเมื่อได้รับมอบหมายให้ทำ
- ง. รับอาสาเป็นคหกรและเข้ารับการฝึกซ้อมอย่างเต็มที่

18. ในการพัฒนาทำความสะอาดหมู่บ้านที่กรกชอาศัยอยู่ มีชาวบ้านมาช่วยงานมากมาย กรกชต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง แต่เขามีสุขภาพไม่แข็งแรง ถ้านักเรียนเป็นกรกช นักเรียนจะทำอย่างไร (การแบ่งปัน การร่วมมือ และการประสานงานกัน)

- ก. รอรับอาสาช่วยงานเบาๆ
- ข. ขอยืมดูเขาทำงานเพื่อเป็นกำลังใจ
- ค. พักผ่อนให้มากจะได้แข็งแรงเพื่อโอกาสครั้งต่อไป
- ง. อ่านหนังสือ ทำแบบฝึกหัดอยู่บ้าน เพราะถึงไปช่วยก็ทำอะไรไม่ได้มาก

19. ถ้านักเรียนเป็นคณะกรรมการคนหนึ่งในคณะกรรมการนักเรียน ในกรณีที่มิมติของที่ประชุมในเรื่องที่นักเรียนไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง นักเรียนจำทำอย่างไร (การแบ่งปัน การร่วมมือ และการประสานงานกัน)

- ก. วางตนเฉยและไม่สนใจเรื่องนี้อีก
- ข. ไปคัดค้านกับประธานเป็นการส่วนตัว
- ค. พยายามหาจังหวะอภิปรายคัดค้านในที่ประชุมอีกครั้ง
- ง. ให้ความร่วมมือและทำตามมตินั้นต่อไปด้วยความเต็มใจ

20. เมื่อนักเรียนได้รับความรู้ใหม่ๆ ที่ดีและมีประโยชน์ นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร (การแบ่งปัน การร่วมมือ และการประสานงานกัน)

- ก. เล่าให้เพื่อนที่รักกันมากๆ ฟัง
- ข. เก็บความรู้ไว้เพียงคนเดียว
- ค. ถ้ามีเพื่อนมาถามก็จะอธิบายหรือเล่าให้ฟัง
- ง. นำความรู้ที่ได้ออกเผยแพร่ให้ผู้สนใจทุกครั้งที่มีโอกาส

21. เมื่อนักเรียนเข้าไปอ่านหนังสือที่สนใจในห้องสมุด และพบว่า มีหนังสือที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว หลายเล่ม นักเรียนจะอย่างไร (การแบ่งปัน การร่วมมือ และการประสานงานกัน)

- ก. อ่านในเรื่องเบาๆ สมอง
- ข. อ่านเฉพาะเรื่องที่สนใจมากที่สุด
- ค. อ่านทุกประเด็นที่อยากรู้อย่างละเอียด
- ง. อ่านเฉพาะเรื่องที่ตรงกับบทเรียนมากที่สุด

22. สันตกฤตได้รับมอบหมายจากเพื่อนๆ ให้เป็นประธานจัดหาทุนในการแข่งขันกีฬาประจำปีของโรงเรียน แต่เขาชอบที่จะทำหน้าที่สรรหาตัวนักกีฬามากกว่า ถ้านักเรียนเป็นสันตกฤตจะอย่างไร (การแบ่งปัน การร่วมมือ และการประสานงานกัน)

- ก. ขอแลกตำแหน่งฝ่ายสรรหาตัวนักกีฬาที่ตนชอบ
- ข. พยายามทำหน้าที่ประธานจัดหาทุนตามที่เพื่อนมอบหมายให้ดีที่สุด
- ค. ให้เพื่อนทำหน้าที่ประธานฝ่ายจัดหาทุนแล้วตนเองไปช่วยฝ่ายสรรหาตัวนักกีฬา
- ง. พยายามไปช่วยฝ่ายสรรหาตัวนักกีฬาให้มากที่สุดโดยที่ตนเองยังรับตำแหน่งประธานฝ่ายหาทุน

23. ในการนำเสนอรายงานหน้าชั้นของกลุ่มมัธยมได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนของกลุ่มออกไปรายงานหน้าชั้น แต่สมบัติซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มเห็นว่า มัธยมไม่น่าสามารถรายงานหน้าชั้นได้ ถ้านักเรียนเป็นสมบัติจะอย่างไร (การแบ่งปัน การร่วมมือ และการประสานงานกัน)

- ก. คอยให้กำลังใจขณะที่ มัธยมออกไปรายงาน
- ข. ขอให้เพื่อนๆ และ มัธยมพิจารณาตัวผู้รายงานอีกครั้ง
- ค. คัดค้านมติของกลุ่มพร้อมทั้งชี้แจงว่า มัธยมไม่สามารถทำได้
- ง. ช่วยเหลือมัธยม วางแผนและเตรียมรายละเอียดในเรื่องที่จะรายงาน

24. ในขณะที่วรางคณากำลังทดลองเคมีอยู่ แอบเห็นอดีตโรจน์ทำสารเคมีของเขาหกหมด ทำให้ทดลองจ่อไปไม่ได้ แต่สารเคมีของวรางคณาเหลือน้อย ถ้านักเรียนเป็นวรางคณาจะทำอย่างไร (การแบ่งปัน การร่วมมือ และการประสานงานกัน)

- ก. ให้อดีตโรจน์ลอกผลการทดลองเพื่อส่งครู
- ข. แบ่งสารเคมีให้อดีตโรจน์เพื่อทำการทดลองได้ต่อไป
- ค. ถ้าวอดีตโรจน์มาขอก็จะไม่ให้เพราะของตนเหลือน้อย
- ง. แกล้งทำเป็นไม่เห็นเพื่อให้อดีตโรจน์ไปขอสารเคมีคนอื่น

25. หลีกจากครูได้ตรวจให้คะแนนผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มเรียบร้อยแล้ว ปรากฏว่า กลุ่มของศิริพรได้คะแนนน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ ถ้านักเรียนเป็นศิริพรจะทำอย่างไร (การแบ่งปัน การร่วมมือ และการประสานงานกัน)

- ก. พิจารณาข้อบกพร่องที่เกิดจากผู้ใด ก็ให้ผู้นั้นนำไปแก้ไข
- ข. ให้ผู้ที่มีความสามารถที่สุดในกลุ่มนำไปแก้ไขข้อบกพร่อง
- ค. ตรวจสอบความบกพร่องที่เกิดจากผู้ใด ต่อไปจะได้มอบหมายงานให้น้อยลง
- ง. รวมกลุ่มกันประเมินผลงาน ถ้าเป็นส่วนดีก็คงไว้ ถ้าเป็นข้อบกพร่องให้ร่วมกันคิดหาทางแก้ไข

26. ครูประจำชั้นมอบหมายให้ ใ้อ์ เอ้ ปู และเป้ ช่วยกันทำรายงานหัวข้อหนึ่ง เพื่อจะนำมารายงานหน้าชั้น ถ้านักเรียนเป็นคนใดคนหนึ่งที่ร่วมทำงานนั้น จะทำงานสำเร็จด้วยวิธีใด (การแบ่งปัน การร่วมมือ และการประสานงานกัน)

- ก. เลือกหัวหน้ากลุ่มเพื่อทำหน้าที่แบ่งงาน
- ข. เลือกหัวหน้ากลุ่มเพื่อทำหน้าที่วางแผนและสั่งงาน
- ค. แต่ละคนทำงานตามความสามารถแล้วนำมารวมกัน
- ง. วางแผนการทำงาน ติดตามผล และประสานงานร่วมกัน

27. ลักษณะเป็นหัวหน้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และเป็นกรรมการจัดงานวันแม่ของโรงเรียน ได้รับหนังสือให้เข้าประชุมเวลา 10.00 น. ของวันนี้ แต่เมื่อลักษณะมาที่ห้องประชุมพบว่ามีการประชุมกันแล้ว เนื่องจากผู้อำนวยการประกาศเลื่อนเวลาประชุมใหม่เป็น 09.00 น. ถ้านักเรียนเป็นลักษณะจะทำอย่างไร (การมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา)

- ก. จดข้อประชุมจากผู้เข้าประชุม
- ข. ต่อว่าผู้เข้าประชุมที่ไม่ไปเรียกตน
- ค. ต่อว่าผู้อำนวยการที่นัดแล้วไม่แน่นอน
- ง. ขอโทษ เพราะตนเองไม่ทราบว่าเลื่อนเวลาประชุม

28. ธิดา กับ อารี เป็นเพื่อนรักกัน แต่ธิดาเป็นคนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ชอบลอกเลียนแบบผลงานของอารีเสมอๆ ถ้านักเรียนเป็นอารีจะทำอย่างไร (การมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา)

- ก. ต่อว่าธิดา
- ข. ฟ้องคุณครู
- ค. เลิกคบกับธิดา
- ง. แนะนำและช่วยเหลืออารี

29. วิศิษฐ์ทราบว่า นักเรียนในชั้นเรียนของตนมีนักเรียนแตกแยกกันออกเป็นสองกลุ่ม และมีความขัดแย้งกันอย่างรุนแรง ถ้านักเรียนเป็นวิศิษฐ์จะทำการแก้ไขเรื่องนี้อย่างไร เป็นอันดับแรก (การมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา)

- ก. ชักชวนให้ทั้งสองฝ่ายคืนดีกัน
- ข. คาดหมายว่าปัญหานี้เกิดจากสาเหตุอะไรบ้าง
- ค. เสนอแนะวิธีให้ทั้งสองฝ่ายทำความเข้าใจกัน
- ง. สอบถามสาเหตุความขัดแย้งจากนักเรียนทั้งสองฝ่าย

30. ถ้านักเรียนเป็นหัวหน้าชั้นและนี่นันทาเป็นเพื่อนร่วมชั้น ครั้งหนึ่งเคยจับได้ว่า นันทาขโมยของเพื่อนวันหนึ่งเรวัตเงินหาย แจ้งให้เพื่อนๆ ทราบว่า ต้องมีขโมยเงินของเขาไปนักเรียนจะทำอย่างไร (การมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา)

- ก. ลงความคิดเห็นว่า นันทาเป็นคนขโมย
- ข. รอให้เกิดเหตุการณ์ขโมยหรือของหายอีกครั้ง
- ค. หาโอกาสสอบถามนันทาและเพื่อน ๆ ที่อาจรู้เหตุการณ์ก่อนตัดสินใจ
- ง. ลงความคิดเห็นว่า นันทาไม่ได้เป็นขโมยเพราะว่าเธอคงไม่ทำซ้ำสองเสียเวลาอยู่

31. วรณาและเพื่อน ๆ ร่วมกันทำแปลงปลูกผักไว้ที่โรงเรียน ต่อมาปรากฏว่าผักที่ปลูกไว้เหี่ยวเฉาตายเกือบหมด ถ้านักเรียนเป็นวรณาจะทำอย่างไร (การมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา)

- ก. ชวนเพื่อนมาช่วยกันปลูกใหม่
- ข. บอกให้ครูทราบเพื่อให้ครูช่วยเหลือ
- ค. หาสาเหตุและหาวิธีการแก้ไขร่วมกันกับเพื่อน
- ง. ตัดสินใจแก้ปัญหาตามที่คิดว่าจะแก้ไขได้ในขณะนั้น

32. สุภิสราเป็นหัวหน้าของการทำงานกลุ่มซึ่งมีเพื่อนร่วมงานทั้งหมด 7 คน แต่การทำงานมักไม่ค่อยราบรื่น เพราะมีเพื่อน 2 คน ชอบหลบหนีกงานอยู่เสมอ ถ้านักเรียนเป็นสุภิสราจะทำอย่างไร (การมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา)

- ก. รับทำงานแทนคนที่ไม่มา
- ข. ขอร้องให้เพื่อนทั้งสองเข้าร่วมทำงานของกลุ่ม
- ค. บอกเพื่อนทั้งสองว่าควรทำตัวอย่างไรจึงจะถูกต้อง
- ง. สอบถามสาเหตุและเหตุผลจากเพื่อนทั้งสองเพื่อให้ทางแก้ไข

33. ครั้งหนึ่งมีรายการพิเศษทางโทรทัศน์เกี่ยวกับสารคดีทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง รายงานผลการวิจัยในรอบปีเป็นการเผยแพร่การค้นพบสิ่งใหม่ๆ ทางวิทยาศาสตร์ ถ้าปรากฏว่ารายงานนี้เป็นเรื่องใหม่ที่เหลือเชื่อจริงๆ นักเรียนจะทำอย่างไร (การมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา)

- ก. เชื่อ เพราะเป็นรายงานทางวิทยาศาสตร์
- ข. จะยอมรับเฉพาะเรื่องที่ตนเองคิดว่าเชื่อได้เท่านั้น
- ค. ไม่เชื่อ เพราะรายการทางโทรทัศน์มักจะเอาใจผู้ชม
- ง. จะศึกษาเพิ่มเติมจากตำรา ผู้มีความรู้ เพื่อให้ได้รายละเอียดก่อนสรุป

34. กิ่งกาญจน์เลี้ยงสุนัขไว้ตัวหนึ่ง แต่รอบบริเวณบ้านของกิ่งกาญจน์เป็นรั้วโปร่ง ดังนั้นสุนัขจรจัด ซึ่งมีบ้านติดกันเดินผ่านหน้าบ้าน สุนัขจะวิ่งไปเห่าอยู่เป็นประจำ สุนัขจรจัดเกิดความรำคาญ จึงได้ข่วนก้อนหินใส่ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้กิ่งกาญจน์แอบเห็นอยู่บ่อยๆ อยู่มาวันหนึ่งสุนัขได้ตายลงไปแล้ว ถ้านักเรียนเป็นกิ่งกาญจน์จะทำอย่างไร (การมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา)

- ก. นำซากสุนัขไปฝังแล้วหาสุนัขใหม่มาเลี้ยง
- ข. กล่าวหาสุนัขจรจัดว่าเป็นคนฆ่าสุนัขและขอให้ชดใช้ค่าเสียหาย
- ค. ไปทำร้ายสุนัขของสุนัขจรจัดบ้าง เพราะถ้าไปต่อว่าเขาคงไม่ยอม
- ง. หาวิธีพิสูจน์การตายของสุนัขและสืบให้รู้ว่าเป็นผลมาจากเรื่องใด

35. ธนิตาย้ายไปเข้าโรงเรียนใหม่ พบว่าห้องเรียนไม่มีใครชอบตัวเธอเลย หลายคนบอกว่าตัวเธอเป็นคนไม่ดี ถ้านักเรียนเป็นธนิดาจะทำอย่างไร (การมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา)

- ก. วางตัวตามสบายจะคบก็ได้ไม่คบก็ได้แล้วแต่โอกาส
- ข. พยายามทำความสนิทสนมกับเพื่อนกลุ่มใหญ่ไว้ให้มากๆ
- ค. ไม่คบกับตัวเธอเพราะเธอคงเป็นคนไม่ดีอย่างที่เพื่อนบอก
- ง. คบด้วยและพยายามสังเกตพฤติกรรมของเธอเพื่อค้นหาข้อเท็จจริง

36. โรงเรียนจัดให้มีการทดลอง และบรรยายพิเศษเรื่อง “การใช้พลังงานจากดวงอาทิตย์” ถ้านักเรียนเข้าร่วมชมและฟังบรรยายด้วยแต่ไม่เข้าใจรายละเอียดทั้งหมด นักเรียนจะทำอย่างไร (การมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา)

- ก. เฉยๆ ไว้ก่อนคิดว่าเมื่อโตคงจะรู้ได้เอง
- ข. ถามเพื่อนๆ ที่เข้าฟังด้วยกันอาจจะมีคนเข้าใจ
- ค. พยายามศึกษาความรู้ในเรื่องนี้เพิ่มเติมโดยวิธีต่าง ๆ ให้มากที่สุด
- ง. พยายามนึกทบทวนสิ่งที่ได้เห็นและได้ฟังอีกครั้งอาจทำให้เข้าใจดีขึ้น

37. สุชาติป่วยเป็นโรคผิวหนัง บังเอิญพบข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งว่ามีบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์สามารถรักษาโรคผิวหนังได้ ถ้านักเรียนเป็นสุชาติจะทำอย่างไร (การมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา)

- ก. ไปทดลองรักษาโรคที่บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์
- ข. ไปรักษาโรคเมื่อมีคนอื่นมาบอกว่ารักษาหาย
- ค. ชักชวนเพื่อนที่เป็นโรคผิวหนังเหมือนกันไปรักษา
- ง. ศึกษาข้อมูลจากหลายๆ ด้านว่าเป็นเรื่องจริงเพียงใด

38. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำการทดลองหาความถ่วงจำเพาะของลูกตุ้มเหล็กโดยวิธีแทนที่น้ำ ผลที่ได้จากการทดลองครั้งแรกเมื่อนำมาคำนวณแล้ว ได้ค่าใกล้เคียงกับในตำรา วิชาจึงสรุปและเขียนรายงานการทดลองทันที ถ้านักเรียนเป็นนักเรียนจะทำอย่างไร (การมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา)

- ก. ถามครูก่อนเขียนรายงานส่ง
- ข. สอบถามเพื่อนก่อนตัดสินใจทำอะไรลงไป
- ค. ทำการทดลองอีกครั้ง เพราะการทดลองครั้งแรกอาจมีข้อบกพร่องหรือผิดพลาดได้
- ง. ทำอย่างนิพนธ์ซึ่งเหมาะสมดีแล้ว เพราะผลการทดลองได้ใกล้เคียงกับในตำราไม่ควรจำ

39. จากการที่นักเรียนนำโทรศัพท์มือถือมาใช้ที่โรงเรียน ทำให้มีปัญหาเกิดขึ้น คุณครูฝ่ายปกครองจึงประกาศให้นักเรียนนำโทรศัพท์มือถือมาโรงเรียนโดยเด็ดขาด กวีเป็นนักเรียนคนหนึ่งจำเป็นต้องพกโทรศัพท์มือถือ เพื่อติดต่อให้ผู้ปกครองมารับปากชอยตอนเย็น เนื่องจากบ้านเธออยู่ในซอยลึก ถ้านักเรียนเป็นกวี จะทำอย่างไร (การมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา)

- ก. แอบครุณาไปโรงเรียนเหมือนเดิม
- ข. โกรธและต่อว่าคุณครูฝ่ายปกครอง
- ค. ให้ผู้ปกครองมาชี้แจงความจำเป็นกับคุณครู
- ง. ไม่นำมาและนั่งมอเตอร์ไซด์ปากชอยเข้าบ้าน

40. ปีนี้สรวลดีจะสอบเข้ามหาวิทยาลัย สรวลดีมีความตั้งใจจะเลือกเรียนที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา เพราะมีสภาพแวดล้อมและธรรมชาติที่ดี แต่คุณแม่ต้องการให้เลือกเรียนที่มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ เพราะเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง ถ้านักเรียนเป็นสรวลดีจะทำอย่างไร (การมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา)

- ก. ไม่เลือกเลย เพราะโกรธคุณแม่
- ข. ค่อยกับคุณแม่ถึงเหตุผลในการเลือก
- ค. เลือกเรียนที่มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์เพื่อเอาใจคุณแม่
- ง. เลือกเรียนที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เพราะตนเองตั้งใจไว้

☺AAAAAAAAAAAAA @ AAAAAAAAAAAAAA ☺

The logo of Rajabhat Buriram University is a circular emblem with a grid pattern in the center. The text "มหาวิทยาลัยราชภัฏบรจรัม" is written around the perimeter of the emblem.

ภาคผนวก จ

- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี
- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินดิเคทด้วยเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค เอส ที เอ ดี

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
รหัสวิชา ส31101 วิชาสังคมศึกษา
เรื่องโลกธรรม 8

รายวิชาพื้นฐาน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
เวลาเรียน 3 คาบ

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 1.1 ม.4/13 วิเคราะห์หลักธรรมในกรอบอริยสัจ ๔ หรือหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ
ม.4/16 เชื่อมั่นต่อผลของการทำความดี ความชั่ว สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่ต้องเผชิญ และตัดสินใจเลือกดำเนินการหรือปฏิบัติตนได้อย่างมีเหตุผล ถูกต้องตามหลักธรรม จริยธรรม และกำหนดเป้าหมาย บทบาทการดำเนินชีวิตเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และอยู่ร่วมกันเป็นชาติอย่างสมานฉันท์
ม.4/21 วิเคราะห์หลักธรรมสำคัญในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของศาสนาอื่นๆ และชักชวน ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลอื่นเห็นความสำคัญของการทำความดีต่อกัน

ความคิดรวบยอด/สาระสำคัญ

โลกธรรม 8 เป็นหลักของสภาวะการเปลี่ยนแปลง ที่เป็นไปตามสภาวะโลกตามปกติคือ มี ลาม เสื่อมลาม มียศ เสื่อมยศ มีสรรเสริญ มีนินทา มีสุข มีทุกข์ ซึ่งชาวพุทธทุกคนปฏิเสธหรือหนีความจริงข้อนี้ไม่ได้ และต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงนี้

สาระการเรียนรู้

โลกธรรม 8 แปลว่า ธรรมประจำโลก หรือธรรมที่ครอบงำสัตว์โลกอยู่ หมายความว่า เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องมีในโลกนี้ และทุกคนต้องประสบ เป็นโลกของธรรมชาติ พุทธศาสนาเพียงแต่สอนให้รู้เท่าทัน

พิจารณาให้เห็นตามความเป็นจริง ไม่ตกอยู่ในอำนาจของโลกธรรมนั้น ประกอบด้วย 4 คู่

1. ลาม - เสื่อมลาม
2. ยศ - เสื่อมยศ
3. สรรเสริญ - นินทา
4. สุข - ทุกข์

โลกธรรม 8 ประการ แบ่งเป็น 2 พวก ได้แก่ อวิชฺฐารมณฺ์ คือฝ่ายที่นำปวราภณา และฝ่ายอนิชฺฐารมณฺ์ คือฝ่ายที่ไม่นำปวราภณา

จุดประสงค์การเรียนรู้ : ผู้เรียนสามารถ

ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

1. บอกความหมายความสำคัญของหลักธรรมโลกธรรม 8 ได้
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักธรรมโลกธรรม 8 ได้
3. ประยุกต์หลักธรรมโลกธรรม 8 เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

ด้านทักษะและกระบวนการ (P)

1. เกิดทักษะการคิดและประยุกต์ใช้
2. ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. สรุปทบทเรียนถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา

ด้านคุณธรรม จริยธรรม (A)

1. มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและส่งงานตรงเวลา
2. มีความกล้าแสดงออกและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
 - ทักษะการสร้างความรู้
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - กระบวนการทำงานกลุ่ม
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
 - กระบวนการสืบค้น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. มีวินัย
3. ใฝ่เรียนรู้
4. มุ่งมั่นการทำงาน
5. มีจิตสาธารณะ

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม

ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 – 5 คน ที่มีระดับความสามารถแตกต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน ในอัตราส่วน 1 : 2 : 1 สมาชิกจะทำหน้าที่ต่างกัน คือ

1. ผู้นำกลุ่ม ควบคุม ดูแลการทำงานให้ลุล่วง กระตุ้นเตือนและให้กำลังใจสมาชิก รับเอกสารจากครู และรวบรวมงานส่งครู
2. ผู้บันทึก ทำหน้าที่จดบันทึกข้อตกลง สรุปผลการทำงานและรายงานผล
3. ผู้ชี้แนะ ทำหน้าที่ขยายความรู้ เพิ่มความคิด
4. ผู้ตรวจสอบ ทำหน้าที่ตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียนของสมาชิก ให้ทุกคนสามารถอธิบายได้เหมือนกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นสอน

1. นักเรียนดูรูปภาพข่าวอาชญากรรมและข่าวประทุ้งจากหนังสือพิมพ์ โดยให้นักเรียนเปรียบเทียบว่ามีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร และตั้งคำถามนักเรียนว่า จากทั้งสองข่าวนี้มีปัญหาอะไรบ้าง นักเรียนสนใจปัญหาอะไรบ้าง

2. นำเสนอบทเรียน ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเพื่อเป็นฐานในสาระการเรียนรู้เรื่องโลกธรรม 8 โดยแจกเป็นใบสาระการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม

นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยศึกษาจากใบความรู้ เรื่องโลกธรรม 8 และ Power Point สมาชิกทุกคนร่วมกันทำใบกิจกรรมที่ 1 และ 2

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ

1. ครูสุ่มนักเรียนบางกลุ่ม รายงานถึงหลักโลกธรรม 8 ว่าได้ข้อคิดอะไร และมีผลต่อการดำเนินชีวิตต่อสังคม ประเทศชาติอย่างไร

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำการประเมินและทำงานกลุ่มโดยใช้แบบสังเกต

3. นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบย่อยเมื่อเรียนจบบทเรียนแต่ละบท

4. ครูตรวจผลการสอบและพิจารณาผลการสอบ และพิจารณาผลคะแนนรายบุคคล และคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานของกลุ่ม

ครูประกาศคะแนนของกลุ่มให้รู้ พร้อมคำชมเชยหรือรางวัลให้กับกลุ่มที่คะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ที่กำหนด กลุ่มใดได้คะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ ประเมินผลการทำงานกลุ่มและพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงาน และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง ครูให้กำลังใจให้มีความพยายามเพื่อแก้ไขตนเองในครั้งต่อไป พร้อมทั้งช่วยกันสรุปบทเรียนที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ข่าวอาชญากรรมและข่าวประวัติจากหนังสือพิมพ์
2. Power Point ชุดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
3. ใบความรู้เรื่องโลกธรรม 8
4. แบบทดสอบย่อย
5. ใบงานที่ 1
6. ใบงานที่ 2
7. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม
8. แบบประเมินผลการตรวจสอบ

การวัดและประเมินผล

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล
ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)		
1. บอกความหมายความสำคัญของหลักธรรมโลกธรรม 8 ได้	- การสอบถาม - การทดสอบ	- คำถาม หัวข้อที่น่าสนใจ - แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักธรรมโลกธรรม 8 ได้	- การสอบถาม - การทดสอบ	- คำถาม หัวข้อที่น่าสนใจ - แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
3. ประยุกต์หลักธรรมโลกธรรม 8 เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้	- การสอบถาม - การทดสอบ	- คำถาม หัวข้อที่น่าสนใจ - แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ด้านทักษะและกระบวนการ (P)		
4. เกิดทักษะการคิดและประยุกต์ใช้	- การตรวจใบงาน	- ใบงาน แบบประเมินใบงาน
5. ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	- การสังเกตพฤติกรรม	- แบบประเมินการทำงานกลุ่ม
6. สรุปบทเรียนถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา	- การสอบถาม - การตรวจใบงาน	- คำถาม หัวข้อที่น่าสนใจ - ใบงาน แบบประเมินใบงาน
ด้านคุณธรรม จริยธรรม (A)		
7. มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและส่งงานตรงเวลา	- การตรวจใบงาน - การสังเกตพฤติกรรม	- ใบงาน - แบบประเมินการทำงานกลุ่ม
8. มีความกล้าแสดงออกและมีความเชื่อมั่นในตนเอง	- การนำเสนองาน - การสังเกตพฤติกรรม	- แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

ใบความรู้ เรื่อง “โลกธรรม 8”

ความหมาย

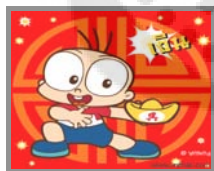
โลกธรรม แปลว่า ธรรมประจำโลกหรือธรรมที่ครอบงำสัตว์โลกอยู่ หมายความว่า เป็นสิ่งที่ต้องมีในโลกนี้ และทุกคนต้องประสบ ถ้าไม่ปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนา อาจตกอยู่ในอำนาจของสิ่งเหล่านั้นได้ โลกธรรมนี้เป็นโลกธรรมชาติ พระพุทธศาสนาเพียงแต่สอนให้รู้เท่าทัน ให้พิจารณาเห็นตามความจริงไม่ตกอยู่ในอำนาจของโลกเท่านั้น

การจัดประเภทโลกธรรม

โลกธรรมมี 8 ประการ คือ ลาก เสื่อมลาก ยศ เสื่อมยศ สรรเสริญ นินทา สุข ทุกข์ แบ่งเป็น 2 พวก ได้แก่ อริฏฐารมณ คือฝ่ายที่น่าปรารถนา และฝ่ายอนิฏฐารมณ คือฝ่ายที่ไม่น่าปรารถนา ซึ่งจัดเป็นคู่ๆ ได้ 4 คู่ ดังนี้

ฝ่ายที่น่าปรารถนา

ลาก แปลว่า สิ่งที่ได้มา ได้แก่ รายได้ ซึ่งอาจเป็นค่าจ้าง เงินเดือน ค่าเช่า ดอกเบี้ย กำไร ของขวัญ รางวัล เป็นต้น สิ่งเหล่านี้สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ได้ ยิ่งได้มาก ยิ่งพอใจมาก เช่น ถูกสลากกินแบ่งรัฐบาล รางวัลที่ 1 ได้รับรางวัลที่ 1 ในการประกวดสิ่งต่างๆ เป็นต้น

ยศ ได้แก่ ความยิ่งใหญ่ หรือ อิสรียยศ ความมีชื่อเสียงหรือเกียรติยศ และความมีคนนับถือมาก หรือบริวารยศ ยศเป็นเครื่องหมายแสดงลำดับชั้นของบุคคล ผู้มียศสูงแสดงถึงความเป็นคนชั้นสูง ผู้มียศต่ำแสดงความเป็นผู้น้อย ผู้ไม่มียศเลยแสดงถึงความเป็นคนธรรมดาหรือสามัญชน ผู้มียศย่อมภาคภูมิใจในตัวเอง ถ้าได้รับการเลื่อนยศเร็ว แสดงถึงความก้าวหน้าเร็วในชีวิต คนที่มีชื่อเสียงโด่งดังและมีบริวารมาก ก็มีลักษณะอย่างเดียวกัน ย่อมเป็นที่พึงปรารถนา

ฝ่ายที่ไม่ปรารถนา

อลาก แปลว่า ไม่มีลาก หมายความว่า ไม่มีลาก หรือได้ลากแล้วเสื่อมลาก บางคนไม่มีรายได้ เพราะไม่ได้ประกอบอาชีพ ต้องอาศัยผู้อื่นดำรงชีพ บางคนมีรายได้เล็กน้อย ไม่พอใช้จ่าย บางคนได้ลากแล้วเสื่อมจากลากเพราะสูญหาย ถูกลักขโมย หรือเพราะการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยของตนเอง บางคนไม่ได้ลากอย่างผู้อื่นได้ เช่น ผู้อื่นได้รับการปรับขึ้นเงินเดือน แต่ตนเองไม่ได้ ลักษณะเช่นนี้ย่อมไม่เป็นที่พึงปรารถนา

ยศ ได้แก่ การไม่มียศ หรือการมียศและเสื่อมจากยศหรือถูกถอดยศ และการมียศแล้ว ไม่ได้รับการเลื่อนยศ หรือได้เลื่อนช้ากว่าคนรุ่นเดียวกัน รวมทั้งคนที่เคยมีชื่อเสียงแล้วหมดชื่อเสียง ตกต่ำ หรือเคยมีบริวารห้อมล้อมแล้วถูกทอดทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยว เพราะตกอับสิ้นเนื้อประดาตัว ลักษณะเช่นนี้ย่อมไม่เป็นที่พึงปรารถนา

ปัสังสา แปลว่า ความสรรเสริญ หรือการได้รับยกย่อง เพราะประสบความสำเร็จอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ประสบความสำเร็จในการแสดง ความสามารถด้านการกีฬา เป็นผู้ชนะเลิศในกีฬาชนิดต่างๆ ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษาได้รับเกียรติยศ ประสบความสำเร็จในอาชีพ เป็นข้าราชการได้รับตำแหน่งสูงขึ้น เป็นนักธุรกิจบริหารเงินระดับหมื่นล้าน เป็นผู้มีความประพฤติดี มีความเสียสละ ช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น การได้รับการยกย่องดังกล่าว ย่อมเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา

สุข หมายถึง ความสบายกาย ความสบายใจของ บุคคล เช่น กามสุข ความสุขเกิดจากการประสบกับ สิ่งที่น่าใคร่ น่าปรารถนา น่าพอใจทางประสาทสัมผัส ทั้ง 5 ความสุขเกิดจากการมีทรัพย์ การใช้ทรัพย์ บริโภคความสุข เกิดจากความเพลิดเพลินด้วยอำนาจ กิเลส ความสุขเหล่านี้ย่อมเป็นที่พึงปรารถนา

นินทา แปลว่า การตำหนิติเตียน หมายความว่า การถูกผู้อื่นติเตียน เช่น ผู้ที่เคยได้รับการยกย่อง ถ้า ประพฤติตัวไม่เหมาะสมกับการยกย่อง ก็ถูกตำหนิติเตียน คนที่ทำอะไรไม่ถูกใจผู้อื่น ก็ถูกตำหนิติเตียน การถูกตำหนิติเตียน ย่อมเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา

ทุกข์ หมายถึง ความไม่สบายกาย ความไม่สบายใจ ของบุคคล เช่น ความเจ็บไข้ ความเสียใจ ความพลัดพรากสิ่งที่รัก ความประจวบกับสิ่งที่ไม่รัก ความปรารถนาไม่ได้สมหวัง ความทุกข์เกิดจากความยากจน เกิดจากการเป็นหนี้ เป็นต้น ความทุกข์เหล่านี้ย่อมเป็นที่ไม่พึงปรารถนา

โลกธรรมทั้ง 8 ประการเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องประสบ พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนว่า เมื่อประสบกับโลกธรรมฝ่ายที่น่าปรารถนา คือ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ไม่ควรจะฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม หรือมีความยินดีจนเกินไป ควรสติควบคุมจิตใจไว้ ไม่ให้ตั้งอยู่ในความประมาท มีความรู้เท่าทันว่า โลกธรรมเหล่านั้นเป็นสิ่งที่จริงยั่งยืน อาจเปลี่ยนแปลงไปเสื่อมไปได้ตลอดเวลา ในทำนองเดียวกัน เมื่อประสบกับโลกธรรมฝ่ายที่ไม่น่าปรารถนา คือ ไม่มีลาภหรือเสื่อมลาภ ไม่มียศหรือเสื่อมยศ นินทา ทุกข์ ก็ไม่ชอบเขา ไม่โสมนัส เสียใจ หรือมีความยินร้ายจนเกินไป มีสติควบคุมจิตใจให้อยู่ในอาการสงบ และพิจารณาเห็นตามความเป็นจริงว่า โลกธรรมเหล่านี้เกิดขึ้นได้กับทุกคน เกิดขึ้นแล้วต้องอยู่ชั่วขณะหนึ่ง แล้วเปลี่ยนแปลงไป ดับไปเป็นธรรมดา ผู้มีปัญญาย่อมสามารถหาความสุขได้ แม้ในความทุกข์ และไม่หลงยึดติดอยู่กับความทุกข์นั้น

แบบทดสอบย่อย

จงขีดเส้นใต้ คำตอบที่ถูกต้อง

1. ปัจจัยมีความสุขของพุทธองค์ เกี่ยวกับโลกธรรมคือ (ความสุข / ความไม่ประมาท)
2. फिल्मได้รับการยกย่องและโลรางวัลเป็นเยาวชนดีเด่น สิ่งที่ฟิล์มได้รับ เราเรียกว่า (ลาม/ยศ)
3. นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรี เหตุการณ์นี้เรียกว่า (ลาม/ยศ)
4. ผู้มีความสุขได้ แม้ขณะอยู่ในทุกข์ โดยไม่ยึดติดกับทุกข์ เรียกผู้มีอะไร (ความพอดี/ความมีปัญญา)
5. โรนัลดินโญ่ ได้รับคัดเลือกให้เป็นนักฟุตบอลยอดเยี่ยมของยุโรปสองปีซ้อน เหตุการณ์นี้แสดงถึง (สุข/สรรเสริญ)
6. ดาราหม่อม ไม่มีผู้จัดละครว่าจ้างให้แสดงละคร เพราะเขากระทำผิดต่อแฟนละคร เหตุการณ์นี้เรียกว่า (เสื่อมลาม/เสื่อมยศ)
7. นันทนาทำงานด้วยความประมาท เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานและถูกไล่ออกจากงาน เหตุการณ์นี้หมายถึง (ทุกข์ / นินทา)
8. นายพีพี ถูกสลากกินแบ่งรัฐบาลรับรางวัลที่หนึ่ง เขาตั้งใจนำเงินไปทำบุญและให้กับพ่อแม่ กรณีนี้แสดงถึง (สุข / สรรเสริญ)
9. ในอดีตเขาเป็นนักฟุตบอลทีมชาติที่ยิ่งใหญ่ เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป แต่ปัจจุบันเขาเป็นผู้ต้องหาหลักทรัพย์ เหตุการณ์นี้แสดงถึง (นินทา / เสื่อมยศ)
10. กรณีเนรแอทำเสน่ห์ยาแฝด จนมีสตรีตกเป็นเหยื่อ และถูกฉกฉวยทางเพศหลายคน จนถูกประณามจากสังคม กรณีนี้ตรงกับ (นินทา / ทุกข์)

บัตรคำสั่ง

นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาใบความรู้ เรื่องโลกธรรม 8
2. ร่วมกันอภิปรายประเด็นปัญหา
3. ร่วมกันสรุปประเด็นคำถามลงเอกสารที่กำหนด ให้ตัวแทนกลุ่มมานำเสนอผลงาน

หน้าชั้นที่ละกลุ่ม

กลุ่มที่

ชื่อกลุ่ม

ชื่อประธาน

ชื่อเลขานุการ

ผู้รายงาน

สมาชิก

1.

2.

3.

4.

ใบงานที่ 1

แบบตอบคำถาม

ชื่อกลุ่ม ชั้น

1. โลกธรรม 8 มีความหมายอย่างไร

.....

.....

.....

2. องค์ประกอบของโลกธรรม 8 ประกอบด้วยอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนวิเคราะห์ความสัมพันธ์จากองค์ประกอบของโลกธรรม 8 แบ่งเป็น 4 คู่ ว่าสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างไร

.....

.....

.....

4. หลักโลกธรรม 8 ต้องการสอนหรือให้คิดแก่เราอย่างไรในการดำเนินชีวิตในสังคม

.....

.....

.....

5. หลักโลกธรรม 8 มีประโยชน์ต่อผู้ที่ยึดถือ ปฏิบัติ และทำให้สังคมมีสันติสุขอย่างไร

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2

แบบตอบคำถาม

ชื่อกลุ่ม ชั้น

1. ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมและจริยธรรมของคนในสังคมไทยเกิดจากสาเหตุใด

.....

.....

.....

2. ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมและจริยธรรมของคนในสังคมไทยก่อให้เกิดผลเสียอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

3. สิ่งที่ต้องรีบดำเนินการปลูกฝังให้กับคนไทยในยุคปัจจุบัน เพื่อแก้ปัญหาศีลธรรมจริยธรรมคือสิ่งใด

.....

.....

.....

4. นักเรียนเองในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของสังคม และเห็นปัญหาของสังคม เสนอทางออกหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมด้านศีลธรรม จริยธรรม ของสังคมไทยอย่างไร

.....

.....

.....

จุดประสงค์การเรียนรู้: ผู้เรียนสามารถ

ด้านความรู้ความเข้าใจ (K)

1. บอกความหมายความสำคัญของหลักธรรมโลกธรรม 8 ได้
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของหลักธรรมโลกธรรม 8 ได้
3. ประยุกต์หลักธรรมโลกธรรม 8 เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

ด้านทักษะและกระบวนการ (P)

1. เกิดทักษะการคิดและประยุกต์ใช้
2. ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. สรุปบทเรียนถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา

ด้านคุณธรรม จริยธรรม (A)

1. มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและส่งงานตรงเวลา
2. มีความกล้าแสดงออกและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ทักษะการสร้างความรู้
4. ความสามารถในการแก้ปัญหา
5. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - กระบวนการทำงานกลุ่ม
6. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
 - กระบวนการสืบค้น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. มีวินัย
3. ใฝ่เรียนรู้
4. มุ่งมั่นการทำงาน
5. มีจิตสาธารณะ

กระบวนการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

นักเรียนดูรูปภาพข่าวอาชญากรรมและข่าวประวัติจากหนังสือพิมพ์ โดยให้นักเรียนเปรียบเทียบ

ว่า มีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร และตั้งคำถามนักเรียนว่า จากทั้งสองข่าวนี้มีปัญหาอะไรบ้าง นักเรียนสนใจปัญหาอะไรบ้าง

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นมอบหมายงาน

ครูมอบหมายงานจากบัตรกำหนดงาน เพื่อให้ให้นักเรียนในกลุ่มปฏิบัติงานร่วมกัน โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในกลุ่ม ประธานกลุ่มรับเอกสาร บัตรกำหนดงาน กรณีตัวอย่าง ใบความรู้ ใบงาน

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ปัญหา

นักเรียนแต่ละคนศึกษาประเด็นปัญหาถึงสาเหตุของปัญหา ผลกระทบ ตามที่กำหนดในบัตรกำหนดงาน

ขั้นที่ 3 ขั้นอภิปรายปัญหา

นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาพร้อมกัน เพื่อสรุปเป็นแนวทางการแก้ปัญหาของแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอผลงาน

นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลการอภิปราย ซึ่งเป็นการตอบคำถามของปัญหาจากกรณีตัวอย่าง บันทึกลงในใบงานที่ 1, 2

เลขานุการกลุ่มเขียนเป็นรายงานกลุ่มลงในใบงานที่ 3 ส่งตัวแทนกลุ่มรายงาน หน้าชั้นเรียนที่ละกลุ่ม และเปิดโอกาสให้นักเรียนกลุ่มอื่นได้ซักถาม

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุป

1. ครูสรุปรายงานของแต่ละกลุ่ม และให้คำแนะนำเพิ่มเติมในประเด็นสำคัญที่นักเรียนไม่ได้กล่าวถึง

2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายอีกครั้ง และสรุปสาระสำคัญจากบทเรียน

ขั้นที่ 6 ขั้นวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม
2. การทำใบงานที่ 1, 2, และ 3
3. แบบประเมินการนำเสนอรายงานหน้าชั้น

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ข่าวอาชญากรรมและข่าวประวัติจากหนังสือพิมพ์
2. กรณีตัวอย่าง

3. ใบความรู้เรื่องโลกธรรม 8
4. ใบงานที่ 1
5. ใบงานที่ 2
6. ใบงานที่ 3
7. ใบงานที่ 4
8. แบบประเมินการทำงานกลุ่ม
9. แบบประเมินผลการตรวจสอบ

การวัดและประเมินผล

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	วิธีการวัดและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล
ด้านความรู้ความเข้าใจ (K) 1. บอกความหมายความสำคัญของ หลักธรรมโลกธรรม 8 ได้	- การสอบถาม - การทดสอบ	- คำถาม หัวข้อที่น่าสนใจ - แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ องค์ประกอบของหลักธรรมโลกธรรม 8 ได้	- การสอบถาม - การทดสอบ	- คำถาม หัวข้อที่น่าสนใจ - แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
3. ประยุกต์หลักธรรมโลกธรรม 8 เพื่อใช้ ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้	- การสอบถาม - การทดสอบ	- คำถาม หัวข้อที่น่าสนใจ - แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ด้านทักษะและกระบวนการ (P) 4. เกิดทักษะการคิดและประยุกต์ใช้	- การตรวจใบงาน	- ใบงาน แบบประเมินใบงาน
5. ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น	- การสังเกตพฤติกรรม	-แบบประเมินการทำงาน กลุ่ม
6. สรุปบทเรียนถูกต้องและครอบคลุม เนื้อหา	- การสอบถาม - การตรวจใบงาน	- คำถาม หัวข้อที่น่าสนใจ - ใบงาน แบบประเมินใบงาน
ด้านคุณธรรม จริยธรรม (A) 7. มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับ มอบหมายและส่งงานตรงเวลา	- การตรวจใบงาน - การสังเกตพฤติกรรม	- ใบงาน - แบบประเมินการทำงาน กลุ่ม
8. มีความกล้าแสดงออกและมีความ เชื่อมั่นในตนเอง	- การนำเสนองาน - การสังเกตพฤติกรรม	- แบบประเมินการนำเสนอ ผลงาน

บัตรกำหนดงาน

1. ให้นักเรียนจัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 – 5 คน เป็นกลุ่มประจำ โดยความสมัครใจ เมื่อเปลี่ยนบทเรียนใหม่ ให้มีการเปลี่ยนตำแหน่งสมาชิกภายในกลุ่มทุกครั้ง โดยปฏิบัติ ดังนี้

1.1 สมาชิกเลือกประธานกลุ่ม ทำหน้าที่ผู้ประสานงาน กระตุ้นการทำงานและนำการอภิปรายภายในกลุ่ม

1.2 เลือกเลขานุการ ทำหน้าที่สรุปและบันทึกข้อมูล สรุปการอภิปรายภายในกลุ่ม

1.3 เลือกผู้รายงาน ทำหน้าที่เสนอผลงาน ได้แก่ ข้อเสนอสรุปการแก้ปัญหาที่ได้

2. ให้สมาชิกทุกคนศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ใบความรู้เรื่องโลกธรรม 8 และกรณีตัวอย่าง

3. ประธานกลุ่มกระตุ้นสมาชิกทุกคนร่วมกันศึกษาค้นคว้า ระดมสมอง แสดงความคิดเห็น ร่วมอภิปรายถึงสาเหตุของปัญหา ผลกระทบ และแนวทางการแก้ปัญหา โดยใช้หลักโลกธรรม 8 ที่มีต่อตนเอง และต่อสังคม

4. เลขานุการสรุปบันทึกข้อแสดงความคิดเห็นของกลุ่ม เพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียน

5. ผู้รายงานของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานที่ได้จากการสรุปในการอภิปรายในกลุ่มๆ ละ 5 นาที นำเสนอหน้าชั้นเรียน

6. ครูสรุปรายงานของแต่ละกลุ่มและให้คำแนะนำเพิ่มเติม ในประเด็นสำคัญที่นักเรียนไม่ได้กล่าวถึง

7. ประธานกลุ่มประเมินพฤติกรรมกลุ่มตนเองลงในใบประเมินพฤติกรรมกลุ่ม

8. เลขานุการกลุ่มรวบรวมผลงานส่ง คือใบงานที่ 1, 2 และ 3 เมื่อสิ้นสุดชั่วโมง

ใบความรู้ เรื่อง “โลกธรรม 8”

ความหมาย

โลกธรรม แปลว่า ธรรมประจำโลกหรือธรรมที่ครอบงำสัตว์โลกอยู่ หมายความว่า เป็นสิ่งที่จำต้องมีในโลกนี้ และทุกคนต้องประสบ ถ้าไม่ปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนา อาจตกอยู่ในอำนาจของสิ่งเหล่านั้นได้ โลกธรรมนี้เป็นโลกธรรมชาติ พระพุทธศาสนาเพียงแต่สอนให้รู้เท่าทัน ให้พิจารณาเห็นตามความจริงไม่ตกอยู่ในอำนาจของโลกเท่านั้น

การจัดประเภทโลกธรรม

โลกธรรมมี 8 ประการ คือ ลาก เสื่อมลาก ยศ เสื่อมยศ สรรเสริญ นินทา สุข ทุกข์ แบ่งเป็น 2 พวก ได้แก่ อริสสารมณเฑียร คือฝ่ายที่น่าปรารถนา และฝ่ายอนิฏฐารมณเฑียร คือ ฝ่ายที่ไม่น่าปรารถนา ซึ่งจัดเป็นคู่ๆ ได้ 4 คู่ ดังนี้

ฝ่ายที่น่าปรารถนา

ลาก แปลว่า สิ่งที่ได้มา ได้แก่ รายได้ ซึ่งอาจเป็นค่าจ้าง เงินเดือน ค่าเช่า ดอกเบี้ย กำไร ของขวัญ รางวัล เป็นต้น สิ่งเหล่านี้สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ได้ ยิ่งได้มาก ยิ่งพอใจมาก เช่น ถูกสลากกินแบ่งรัฐบาล รางวัลที่ 1 ได้รับรางวัลที่ 1 ในการประกวดสิ่งต่างๆ เป็นต้น

ยศ ได้แก่ ความยิ่งใหญ่ หรือ อิศริยยศ ความมีชื่อเสียงหรือเกียรติยศ และความมีคนนับถือมาก หรือบริวารยศ ยศเป็นเครื่องหมายแสดงลำดับชั้นของบุคคล ผู้มียศสูงแสดงถึงความเป็นคนชั้นสูง ผู้มียศต่ำแสดงถึงความเป็นผู้น้อย ผู้ไม่มียศเลยแสดงถึงความเป็นคนธรรมดาหรือสามัญชน ผู้มียศย่อมภาคภูมิใจในตัวเอง ถ้าได้รับการเลื่อนยศเร็ว แสดงถึงความก้าวหน้าเร็วในชีวิต คนที่มีชื่อเสียงโด่งดังและมีบริวารมาก ก็มีลักษณะอย่างเดียวกัน ย่อมเป็นที่พึงปรารถนา

ฝ่ายที่ไม่ปรารถนา

อลาก แปลว่า ไม่มีลาก หมายความว่า ไม่มีลากหรือได้ลากแล้วเสื่อมลาก บางคน ไม่มีรายได้ เพราะไม่ได้ประกอบอาชีพ ต้องอาศัยผู้อื่นดำรงชีพ บางคนมีรายได้เล็กน้อย ไม่พอใช้จ่าย บางคนได้ลากแล้วเสื่อมจากลากเพราะสูญหาย ถูกลักขโมย หรือเพราะการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยของตนเอง บางคนไม่ได้ลากอย่างที่ผู้อื่นได้ เช่น ผู้อื่นได้รับการปรับขึ้นเงินเดือน แต่ตนเองไม่ได้ ลักษณะเช่นนี้ย่อมไม่เป็นที่พึงปรารถนา

อยศ ได้แก่ การไม่มียศ หรือการมียศและเสื่อมจากยศหรือถูกถอดยศ และการมียศแล้ว ไม่ได้รับการเลื่อนยศ หรือได้เลื่อนช้ากว่าคนรุ่นเดียวกัน รวมทั้งคนที่เคยมีชื่อเสียงแล้วหมดชื่อเสียง ตกต่ำ หรือเคยมีบริวารห้อมล้อมแล้วถูกทอดทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยว เพราะตกอับสิ้นเนื้อประดาตัว ลักษณะเช่นนี้ย่อมไม่เป็นที่พึงปรารถนา

ปลั่งสา แปลว่า ความสรรเสริญ หรือการได้รับยกย่อง เพราะประสบความสำเร็จอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ประสบความสำเร็จในการแสดง สามารถด้านการกีฬา เป็นผู้ชนะเลิศในกีฬาชนิดต่างๆ ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษาได้รับเกียรตินิยม ประสบความสำเร็จในอาชีพ เป็นข้าราชการได้รับตำแหน่งสูงขึ้น เป็นนักธุรกิจบริหารเงินระดับหมื่นล้าน เป็นผู้มีความประพฤติดี มีความเสียสละ ช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น การได้รับการยกย่องดังกล่าว ย่อมเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา

สุข หมายถึง ความสบายกาย ความสบายใจของบุคคล เช่น กามสุข ความสุขเกิดจากการประสมกับสิ่งที่น่าใคร่ น่าปรารถนา น่าพอใจทางประสาทสัมผัสทั้ง 5 ความสุขเกิดจากการมีทรัพย์ การใช้ทรัพย์บริโภคความสุข เกิดจากความเพลิดเพลินด้วยอำนาจกิเลส ความสุขเหล่านี้ย่อมเป็นที่พึงปรารถนา

นิินทา แปลว่า การตำหนิติเตียน หมายความว่า การถูกผู้อื่นติเตียน เช่น ผู้ที่เคยได้รับการยกย่อง ถ้าประพฤติตัวไม่เหมาะสมกับการยกย่อง ก็ถูกตำหนิติเตียน คนที่ทำอะไรไม่ถูกใจผู้อื่น ก็ถูกตำหนิติเตียน การถูกตำหนิติเตียน ย่อมเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา

ทุกข์ หมายถึง ความไม่สบายกาย ความไม่สบายใจ ของบุคคล เช่น ความเจ็บไข้ ความเสียใจ ความพลัดพรากสิ่งที่รัก ความประจวบกับสิ่งที่ไม่รัก ความปรารถนาไม่ได้สมหวัง ความทุกข์เกิดจากความยากจน เกิดจากการเป็นหนี้ เป็นต้น ความทุกข์เหล่านี้ย่อมเป็นที่พึงปรารถนา

โลกธรรมทั้ง 8 ประการเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องประสบ พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนว่า เมื่อประสบกับโลกธรรมฝ่ายที่น่าปรารถนา คือ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ไม่ควรจะฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม หรือมีความยินดีจนเกินไป ควรจะมีสติควบคุมจิตใจไว้ ไม่ให้ตั้งอยู่ในความประมาท มีความรู้เท่าทันว่า โลกธรรมเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ไม่จีรังยั่งยืน อาจเปลี่ยนแปลงไป เสื่อมไปได้ทุกเวลา ในทำนองเดียวกัน เมื่อประสบกับโลกธรรมฝ่ายที่ไม่น่าปรารถนา คือ ไม่มีลาภหรือเสื่อมลาภ ไม่มียศหรือเสื่อมยศ นินทา ทุกข์ ก็ไม่ชอบเขาไม่โทมนัส เสียใจ หรือมีความยินร้ายจนเกินไป มีสติควบคุมจิตใจให้อยู่ในอาการสงบ และพิจารณาเห็นตามความเป็นจริงว่า โลกธรรมเหล่านี้เกิดขึ้นได้กับทุกคน เกิดขึ้นแล้วต้องอยู่ชั่วขณะหนึ่ง แล้วเปลี่ยนแปลงไป ดับไปเป็นธรรมดา ผู้มีปัญญาย่อมสามารถหาความสุขได้ แม้ในความทุกข์ และไม่หลงยึดติดอยู่กับความสุขนั้น

กรณีตัวอย่าง เรื่อง ชีวิตดอกแก้ว

ดอกแก้ว หญิงสาวนาผู้ขยันขันแข็ง หนักเอาเบาสู้แต่ก็ดูเหมือนไม่ได้ช่วยให้สถานการณ์ดีขึ้นเท่าใด นาข้าวที่เพียรพยายามพุ่มพักกับไม่ได้ผลดังที่เธอหวังไว้ ผลผลิตไม่ค่อยดี ราคาก็ตกต่ำ เธอเองก็ไม่ค่อยมีความรู้ ในสมองของเธอจึงไม่เหลือที่ว่างให้คิดอะไร นอกจากพยายามหารายได้ให้เพียงพอสำหรับครอบครัว โดยเฉพาะแม่ของเธอและลูกชายหญิงของเธอทั้ง 2 คน อยู่ในวัยกำลังเติบโตและต้องเรียนหนังสือ เนื่องจากสามีของเธอผู้เคยเป็นกำลังสำคัญได้เสียชีวิตด้วยโรคหัวใจ จึงทิ้งที่นาไว้ให้เธอถึง 15 ไร่ และเธอก็ไม่อาจนั่งนอนใจถึงอนาคตที่ไม่อาจล่วงรู้ได้ บ่อยครั้งที่เธอต้องไปรับจ้างทำงานในเมืองทิ้งลูกให้อยู่กับยายตามลำพัง

ดอกแก้วบอกกับสมหมาย ซึ่งเป็นญาติของสามีว่า ต้องการขายที่ดิน เพราะทำไม่ไหว ถ้าทำได้รายได้ก็ไม่พอกินพอใช้ ไม่ต้องการให้ลูกๆ ลำบาก ถ้าขายที่ดินได้ ก็จะไปย้ายไปอยู่ในเมือง สมหมายได้แต่เตือนว่า การใช้ชีวิตในเมืองไม่เหมือนกับที่บ้านเรา และดอกแก้วก็ไม่รู้จักใคร เดี่ยวจะเสียรู้คนอื่น ให้อยู่ที่บ้านเราดีกว่า แต่ดอกแก้วได้ตัดสินใจ

เมื่อดอกแก้วขายที่ดิน จึงได้อพยพเข้าไปในเมือง เธอต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมากในการซื้อบ้านและเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ การเข้ามาใช้ชีวิตในเมืองเสมือนกับการตั้งครอบครัวใหม่ ดอกแก้วออกหางานทำ แต่เธอมีความรู้เพียงหางานทำไม่ได้ เธอต้องตระเวนหางานแทบทุกวัน ทำให้เธอเหนื่อยและอ่อนเพลียมาก เธอบ่นกับแม่ของเธอว่าในเมืองไม่เหมือนกับบ้านเราเลย ไปไหนมาไหนก็ลำบาก รถก็ติด ฝุ่นละอองก็เยอะ ผู้คนก็มากมาย คงจะไม่ออกไปหางานทำแล้ว

ดอกแก้วจึงนำเงินที่เหลือมาเปิดร้านขายข้าวแกงเล็กๆ น้อยๆ พอมีรายได้เลี้ยงครอบครัว ข้าวแกงของเธอขายดี ทำให้เธอมีเงินมากขึ้น และค่อยๆ ขยับขยายบ้าน เธอจึงไม่ค่อยมีเวลาดูแลลูกๆ ทำให้ลูกของเธอติดเพื่อน วันๆ เอาแต่เที่ยวเตร่ สนุกสนาน ส่วนตัวเธอก็เปลี่ยนไป จากผู้หญิงชานาชนัยขันแข็ง หนักเอาเบาสู่ว เริ่มใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย แต่งตัวหรูหราและถูกเพื่อนชักชวนให้เข้าบ่อนเล่นการพนัน เธอติดการพนันมาก บางวันไม่ได้ขายอาหารเลยในที่สุดก็ต้องเลิกขาย แม่ของเธอพยายามทักท้วงแต่เธอก็ไม่สนใจ เพราะเธอคิดว่าเธอเป็นคนหาเงินและอยากใช้ชีวิตตามใจตัวเองบ้าง แม่จึงได้แต่รอดูความหายนะของลูกด้วยความทุกข์ทรมาน เงินทองที่มีอยู่ก็ค่อยๆ หมดไป ในที่สุดเธอก็หมดตัว มีหน้าซำๆ ของเธอ 2 คนก็ติดยาเสพติด

ดอกแก้วเสียใจกับการตัดสินใจที่ผิดพลาดที่ขายที่ดิน หลงระเหิงกับความหรูหราและติดการพนัน ถ้าเธอรู้เท่าทันและรู้จักคิดไตร่ตรองให้รอบคอบก็绝不会เกิดเหตุการณ์เหล่านี้ เธอรู้แล้วว่าเธอไม่เหมาะกับชีวิตในเมืองจริงๆ

ดอกแก้วจึงตัดสินใจอพยพครอบครัวกลับบ้านเดิม และกลับไปขออาศัยอยู่กับสมหมาย ญาติของสามี ต่อไปนี้เธอจะต้องทำอะไร จะต้องกลับมาทำนาอีกหรือมะลิมองไปรอบๆ แล้วก็คิดขึ้นได้ว่าในหมู่บ้านของเรา นอกจากทำนาแล้วยังมีอะไรให้ทำอีกมากมายที่จะช่วยให้มีรายได้ และทำให้หมู่บ้านของเราเจริญขึ้น ฉันจะไม่อพยพไปไหนอีกแล้ว

ใบงานที่ 1

แบบตอบคำถาม

ชื่อกลุ่ม ชั้น

1. โลกธรรม 8 มีความหมายอย่างไร

.....

.....

.....

2. องค์ประกอบของโลกธรรม 8 ประกอบด้วยอะไรบ้าง

.....

.....

.....

3. นักเรียนวิเคราะห์ความสัมพันธ์จากองค์ประกอบของโลกธรรม 8 แบ่งเป็น 4 คู่ ว่าสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างไร

.....

.....

.....

4. หลักโลกธรรม 8 ต้องการสอนหรือให้คิดแก่เราอย่างไรในการดำเนินชีวิตในสังคม

.....

.....

.....

5. หลักโลกธรรม 8 มีประโยชน์ต่อผู้ที่ยึดถือ ปฏิบัติ และทำให้สังคมมีสันติสุขอย่างไร

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2

แบบตอบคำถาม

ชื่อกลุ่ม ชั้น

1. ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมและจริยธรรมของคนในสังคมไทยเกิดจากสาเหตุใด

.....

.....

.....

2. ความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมและจริยธรรมของคนในสังคมไทยก่อให้เกิดผลเสียอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

3. สิ่งที่ต้องรีบดำเนินการปลูกฝังให้กับคนไทยในยุคปัจจุบัน เพื่อแก้ปัญหาศีลธรรม จริยธรรม คือสิ่งใด

.....

.....

.....

4. นักเรียนเองในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของสังคม และเห็นปัญหาของสังคม เสนอทางออกหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาคือความเสื่อมโทรมด้านศีลธรรม จริยธรรม ของสังคมไทยอย่างไร

.....

.....

.....

ใบงานที่ 3

แบบตอบคำถาม

ชื่อกลุ่ม ชั้น

1. เพราะเหตุใด ดอกแก้ว จึงมีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปได้ถึงเพียงนี้

.....

.....

.....

2. สาเหตุของการกระทำของดอกแก้ว น่าจะมีสาเหตุมาจากอะไร

.....

.....

.....

3. ผลกระทบที่ดอกแก้วได้เจอ นักเรียนคิดว่าจะมีผลกระทบต่อสังคมไทยเราอย่างไร

.....

.....

.....

4. จากพฤติกรรมลักษณะเช่นนี้ของดอกแก้ว นักเรียนคิดว่าปัจจุบันยังพบอยู่หรือไม่ และส่งผลกระทบต่อสังคมไทยอย่างไร

.....

.....

.....

5. นักเรียนคิดว่าศาสนามีบทบาทในการช่วยลดปัญหาสังคมได้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวปัทมา ชุมศรี
วันเดือนปีเกิด	8 กันยายน 2528
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	67/18 ซอยศรีวิชัย 29 ถนนศรีวิชัย หมู่ที่ 2 ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู ค.ศ. 1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา 388 ถนนตลาดใหม่ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนสุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2552	กศ.บ. สังคมศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2555	กศ.ม. การมัธยมศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ